

***Intelligibility* en communicatie als doelen voor tweedetaalleerders**

*De zoektocht naar een geschikt monitoringssysteem voor het Engels in
de pilot tweetalig primair onderwijs*

Student: K. Elzinga

Studentnummer: 4224736

Masterthesis Taal mens en maatschappij

Inleverdatum: 12 december 2016

Eerste begeleider: prof. dr. R. de Graaff

Tweede begeleider: prof. dr. H. van den Bergh

Faculteit Geesteswetenschappen, Universiteit Utrecht

Acknowledgements

This thesis is about monitoring of the English language skills in bilingual primary education. Because this thesis is about a bilingual situation, I decided to write the acknowledgements in English while the thesis is written in Dutch. Last year I started my internship at the pilot bilingual primary education for my Master Taal mens en maatschappij (Multilingualism and language acquisition). Who knew that a year later I would finish my Master's thesis about this dynamic, interesting project. It has been an honour to work for the pilot, the schools, the steering-committee, EP-Nuffic and Early-Bird.

First of all I would like to express my gratitude to some people who supported me in their own way during my thesis: to start with Karel Philipsen, for everything he has done for me during the internship, but above all during the process of the investigation. I am thankful I was able to work with him and that he taught me new viewpoints on education. He showed me that everything is possible, if you work hard and have the drive. Myrna Feuerstake for sharing her knowledge and expertise about learning objectives. Pepijn Hoogedoorn helped me taking the tests at the schools, for which I want to show my appreciation. All the members of Pearson Education USA, Masanori Suzuki, Christina Hunt, Maria McCormack, Mark Thompson, and others, who we worked with during this project. I am thankful for their commitment and the opportunity to test TELL in the Netherlands. The schools; the teachers and the students, for their contribution to this research. Without them and their enthusiasm, it would not have been possible to conduct this research. Rick de Graaff and Huub van den Bergh for supervising my thesis. Rick de Graaff, for the amount of feedback and for tempering my enthusiasm to prevent me getting off topic. Last but not least, I would like to express my gratefulness to my family, friends and Jorick, thank you for all the support in this last, hectic year.

I hope you enjoy reading.

Kim Elzinga

Utrecht, 14 November 2016

Abstract

The aim of this thesis is to investigate if TELL (Test of English Languages Learners), by Pearson Education, is applicable for monitoring of the English language skills in the pilot bilingual primary education (bpe). Currently, the pilot makes use of observations forms that monitor the English competence of children of eight years old and younger. From the introduction of reading and writing onwards, which is in group 4 of primary education, it becomes more interesting to measure the language development quantitatively. The first objective of this study is to investigate existing language tests and develop requirements for a monitoring system that can be used in bilingual primary education. The second aim of this study was testing TELL with pupils from group 4 of bpe and group 5 of the early English program (vvtoE) onwards. The participants are students from five different schools. In addition to the testing and monitoring, the teachers and students were asked for their opinion about TELL in a semi-structured interview.

The results show that TELL is a monitoring instrument that matches the requirements established for bilingual primary education. One of the most important requirements for a monitoring instruments is that it has to take the possibility into account that some children might have already acquired two (or more) languages, while other might have only acquired one. TELL seems to be applicable for both bpe and vvtoE. Moreover, teachers and students are enthusiastic about the use of TELL. Although TELL was designed for use in the USA, the results show that it can be used in Dutch education as well. It was shown that TELL can be used in groups 4, 5 and 7 of bpe. However, more interesting is to monitor how pupils of group 8 perform on the more advanced levels of TELL.

Keywords: Second language acquisition, bilingual primary education, language testing,

Inhoudsopgave

Publiekssamenvatting.....	6
1. Inleiding	8
2. Theoretisch Kader	12
2.1. Tweedetaalverwerving in het basisonderwijs.....	12
2.2. Monitoren van Engels als tweede taal in het basisonderwijs	13
3. Curriculum en toetsing	18
3.1. Leerlijn tweetalig primair onderwijs	18
3.2. Bestaande Engelse taalvaardigheidstesten	19
3.3. TELL (Test of English Language Learners).....	21
4. Onderzoeksvragen en hypotheses.....	24
5. Methode.....	26
5.1. Deelonderzoek 1.....	26
5.2. Deelonderzoek 2.....	27
5.2.2. Kwantitatieve deelonderzoek	29
5.2.3. Kwalitatief	33
6. Resultaten	35
6.1. Resultaten deelonderzoek 1	35
6.1.1. Monitoren van het Engels.....	35
6.1.2. TELL in relatie tot curriculum en toetsing	36
6.2. Resultaten deelonderzoek 2	38
6.2.1. Scores op TELL.....	38
6.2.1.1. Testronde 1	38
6.2.1.2. Testronde 2	47
6.2.1.3. Vergelijking testronde 1 en 2	52
6.2.2. Mening en ervaringen leerlingen	53
6.2.3. Mening en ervaringen leerkrachten	54
7. Conclusie en discussie.....	56
7.1. Deelonderzoek 1	56
7.2. Deelonderzoek 2.....	59
7.3. Aanbevelingen.....	63
7.4. Eindconclusie	64
8. Literatuurlijst.....	65
9. Bijlage	69
9.1. TELL item-lijst.....	69
9.2. Gespreks-itemlijst DIPS-scholen.....	69
9.3. TELL Performance Descriptors	71

9.4. Vragenlijst Your English Quiz groep 4/5	78
9.5. Vragenlijst Your English Quiz groep 7	78

Publiekssamenvatting

Mede door het besluit van de Europese Unie in 2002 dat alle EU burgers hun moedertaal en twee andere talen zouden moeten spreken, is er steeds meer aandacht voor het vroeg vreemdetalenonderwijs. Een van de gedachten achter het vroeg vreemdetalenonderwijs (vvto) is: ‘hoe eerder, hoe beter’. In Nederland is het sinds 2014 door een wet mogelijk om tot 15% in een andere taal dan het Nederlands les te geven in het basisonderwijs. Er was echter vraag naar hogere percentages en dit heeft geleid tot de start van de pilot tweetalig primair onderwijs (tpo), waarin tussen de 30 en de 50% van de onderwijstijd in het Engels wordt gegeven. Hiermee valt het tweetalig basisonderwijs tussen het vvto en de *Dutch International Primaries* (DIPS). Er zijn voor deze pilot door SLO in samenwerking met de stuurgroep van de pilot en de deelnemende scholen, leerlijnen voor groep 1 t/m 8 ontwikkeld. Daarnaast hebben zij observatieformulieren voor groep 1 t/m 4 ontwikkeld. De leerlijn is zo opgebouwd dat vanaf groep 4 de geletterde vaardigheden worden aangeboden en hiervoor is nog geen monitoring die tegemoet lijkt te komen aan de hoge intensiteit in het Engels. Het doel van deze thesis is een zoektocht naar een monitoringssysteem voor het Engels vanaf groep 4 van het tweetalig primair onderwijs. Uit oriënterend vooronderzoek blijkt dat er weinig systemen zijn die tegemoetkomen aan de intensiteit van tpo en het dynamische karakter van de pilot. Eén systeem leek op voorhand interessant, namelijk TELL (*Test of English Language Learners*) van Pearson Education (2015a). Dit is een monitoringssysteem waarbij longitudinaal de Engelse taalvaardigheden worden gemeten. TELL is een online taalvaardigheidsanalyse voor de iPad, dat gebruikt kan worden om te screenen, diagnosticeren en vorderingen te monitoren (Hidalgo, Sato en Suzuki, 2015). Dit systeem is ontwikkeld voor *English Language Learners* (leerlingen met Engels als tweede taal in Amerika). TELL wordt uitgetest in dit onderzoek, de onderzoeksvraag is daardoor: ‘In welke mate is TELL toepasbaar voor de monitoring van de taalontwikkeling van het Engels vanaf groep 4 van de pilot tweetalig primair onderwijs, in relatie tot het reguliere vroeg vreemdetalenonderwijs?’ Het onderzoek is hierbij opgedeeld in twee deelonderzoeken.

In het eerste deelonderzoek wordt aandacht besteed aan een verdere oriëntatie op het gebied van monitoring voor het Engels. Door middel van bronnenanalyse, en semigestructureerde interviews met leerkrachten van *Dutch International Primaries* (DIPS) met een tweetalige afdeling wordt dit uiteengezet. Door intensiteit van het Engels en het dynamische karakter van de pilot is de inschatting dat er niet een andere monitoringssysteem bestaat dat beter tegemoetkomt aan de doelen van tpo. Vervolgens worden er principes voor een monitoringssysteem ontworpen aan de hand van literatuuronderzoek en de bovengenoemde interviews. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de verhouding tussen de doelen van de leerlijn tpo en de niveaubeschrijvingen van TELL. In het tweede deelonderzoek over TELL wordt ingegaan op de daadwerkelijke toepassingsmogelijkheden in het Nederlandse onderwijs. Bij aanvang van dit onderzoek wordt verwacht dat TELL mogelijk toepasbaar is voor het tweetalig primair onderwijs. Er wordt gekeken naar de scores van de leerlingen van tpo in vergelijking met leerlingen van het vvto, en de meningen van de leerkrachten en leerlingen over TELL.

Een test van TELL wordt tweemaal afgenomen bij leerlingen van het tpo en vvtoE in groep 4/5/6, en groep 7/8, omdat er vanaf die groepen behoefte is aan monitoring van het Engels. Deze twee leeftijdsgroepen maken een test van een verschillend niveau. De leerlingen van tpo en vvto komen van vijf verschillende scholen (twee tpo-scholen en drie vvto-scholen). De hypothese bij het afnemen van TELL is dat de tpo-leerlingen beter zullen scoren dan de controle groep, de vvto-leerlingen.

Allereerst blijkt uit interviews met leerkrachten van DIPS-scholen dat er geen sprake is van een monitoringssysteem dat lijkt te passen bij de doelen van het tweetalig primair onderwijs. De testen waar in deze situatie gebruik van wordt gemaakt zijn testen van eerstetaalleerders van het Engels in het reguliere Engelstalige basisonderwijs. Principes waar een monitoringssysteem voor tpo aan zou moeten voldoen zijn onder andere:

- Het testen van alle taalvaardigheden (spreken, luisteren, lezen en schrijven);
- Toets-technische afwegingen, zoals betrouwbaarheid, validiteit en bruikbaarheid;
- Rekening houden met het leren van Engels als tweede of derde taal.

De leerlingen van tpo en vvto scoren gemiddeld op de test van TELL, dit lijkt aan te sluiten bij de leerdoelen die verondersteld zijn voor tpo. De leerlingen van vvto scoren in groep 4/5/6 significant hoger dan de tpo-leerlingen op lees- en schrijfvaardigheden. In groep 7/8 scoren de leerlingen van tpo significant beter op spreek- en luistervaardigheden dan de vvto-leerlingen. De verschillen tussen de scholen zijn echter groot en daarbij moet voorzichtigheid worden geboden. Uit de interviews lijkt geconcludeerd te kunnen worden dat TELL bruikbaar is voor het tweetalig primair onderwijs: leerlingen en leerkrachten enthousiast over TELL. Bij het vvto deden zich ook geen problemen voor, waardoor dit systeem ook mogelijk ingezet te kunnen worden in deze groep.

De leerlingen van het vvto lijken niet onder te doen voor de leerlingen van tpo, met name op de lees- en schrijfvaardigheden scoren zij beter. Uit theorie blijkt dat leerlingen Engels kunnen leren lezen door middel van transfer vanuit het Nederlands en dit onderzoek lijkt dit te ondersteunen (Van Berkel, 2014). Tevens meet TELL nu voornamelijk de vaardigheid van de leerling ten opzichte van zichzelf en de klas. Wanneer er een standaard zou zijn, zouden er eindtermen voor tpo gecreëerd kunnen worden. Onderzoek naar een koppeling naar het Europees Referentie Kader of de Global Scale of English zou interessant zijn voor de einddoelen en verantwoording van het niveau van het Engels in tpo. Daarnaast lijken de verschillen tussen de scholen samen te hangen met de fundering van het Engels op de school. Hoe sterker het Engelse programma geïntegreerd in het onderwijs, hoe beter de leerlingen lijken te scoren. Bij de verschillen tussen leerlingen en scholen moet voorzichtigheid worden geboden, want er zijn veel andere variabelen die invloed kunnen hebben op de taalontwikkeling. Een grootschaliger en breder onderzoek is nodig om deze vermoedens te bevestigen. Als vervolgonderzoek is het ook interessant om te kijken wat de leerlingen met een volgend niveau van deze test doen, want TELL lijkt tegemoet te komen aan de principes en doelen voor tweetalig primair onderwijs en is daarnaast ook in de praktijk bruikbaar gebleken.

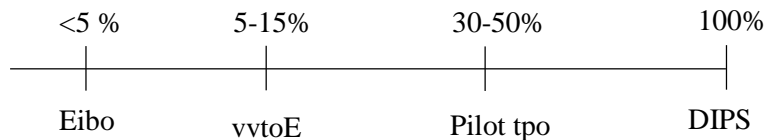
1. Inleiding

Basisscholen in Nederland zijn verplicht om Engels als een vak te geven in groep 7 en 8, maar er ondertussen zijn veel scholen die vroeg vreemdetalenonderwijs Engels (vvtoE) geven. Deze scholen geven tussen de 60 en 200 minuten (tot 15% van de onderwijstijd) in het Engels les (Corda, De Graaff, Philipsen, 2014). Sinds een aantal jaar is er een nieuwe ontwikkeling die niet op zichzelf staat; (de pilot) tweetalig primair onderwijs. De vraag naar tweetalig primair onderwijs is ontstaan doordat de samenleving internationaliseert, en de vraag naar scholen die vreemde talen in een hogere mate aanbieden, groter wordt (Europees Platform, 2013). Voorafgaand aan het vroeg Engels in Nederland is er in 2002 een besluit door de Europese raad van ministers van Onderwijs genomen over de doelen om vroeg vreemdetalenonderwijs te stimuleren. Dit sluit namelijk aan bij het gestelde doel om te realiseren dat alle EU burgers hun moedertaal en twee andere talen spreken. In Europa is dus al jaren aandacht voor het vroeg vreemdetalenonderwijs. Dit heeft een impuls gegeven aan de ontwikkeling van vroeg Engels in Nederland (Deelder & Groot, 2014).

In 2014 is de pilot tweetalig primair onderwijs (tpo) gestart als een initiatief van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en deze wordt uitgevoerd door EP-Nuffic. Op dit moment geven er binnen de pilot tpo, achttien scholen 30 tot 50% van de tijd in het Engels les. De meeste scholen beginnen bottom-up en bieden nu tpo aan in groep 1, 2 en 3. Mede door de opvatting dat er zo vroeg mogelijk begonnen moet worden met het Engels, is in 2014 de wet op primair onderwijs gewijzigd, zodat het nu mogelijk is om tot 15% van de onderwijstijd op de basisschool les te geven in een andere taal dan het Nederlands (Eerste Kamer der Staten-Generaal, 2015). De pilot tpo is een experiment en is door een Algemene Maatregel van Bestuur een uitzondering op deze wet (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2014). De pilot tpo moet namelijk eerst tweetalig onderwijs in deze context onderzoeken en ontwikkelen in Nederland. De doelen van de pilot zijn als volgt (EP-Nuffic, 2016):

- het ontwikkelen van een leerlijn Engels t/m groep 8 tpo, en daarmee einddoelen voor groep 8 formuleren;
- het ontwikkelen van een competentieprofiel voor leerkrachten;
- het ontwikkelen van een kwaliteitsborgingssysteem;
- het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn naar het voortgezet onderwijs.

Tweetalig primair onderwijs kan op een continuüm van het Engels in het Nederlandse basisonderwijs worden geplaatst, zoals aangegeven in figuur 1 (Bodde-Alderlieste & Philipsen, 2014, p.86). Eibo is het verplichte vak Engels in het basisonderwijs en tpo valt tussen het vvtoE en de *Dutch International Primaries* (DIPS, of ook wel genoemd: internationaal georiënteerd basisonderwijs (igbo)). Het onderwijs van het tpo heeft andere (leer)doelen dan deze twee vormen van vroeg Engels. Het internationale basisonderwijs wordt gekenmerkt door 100% lestijd in het Engels.



Figuur 1: continuüm Engels in het basisonderwijs

Op dit moment zijn er door SLO (nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling) in samenwerking met de stuurgroep van de pilot en de deelnemende scholen, leerlijnen voor groep 1 t/m 8 ontwikkeld. Ook ontwikkelden zij streefwoordenlijsten en observatieformulieren voor groep 1 t/m 4 voor het monitoren van de Engelse taalvaardigheid (EP-Nuffic, 2016). Voor de hogere groepen is er echter nog geen monitoring voor het Engels die tegemoet lijkt te komen aan de hoge intensiteit in deze taal. In de leerdoelen voor het tweetalig primair onderwijs wordt de ontwikkeling in het Nederlands gevolgd met eerst aandacht besteed aan het spreken en luisteren en pas in de hogere leerjaren wordt begonnen met lees- en schrijfvaardigheden.

Vanuit de literatuurstudie van Van den Broek, De Graaff, Unsworth en Van der Zee (2014), die vooraf aan de pilot tpo heeft plaats gevonden, blijkt dat er over de hele wereld interesse is en praktische voorbeelden zijn van tweetalig basisonderwijs. Er lijken op het eerste gezicht geen nadelen aan tweetalig onderwijs te zitten. Ook Brown & McKay (2016) geven aan dat er veel aandacht is voor Engels als een tweede taal. Wereldwijd zijn er zo'n 335 miljoen moedertaalsprekers van het Engels, 375 miljoen tweetalige mensen met Engels als tweede taal en nog zo'n 750 miljoen mensen die Engels als vreemde taal spreken. Ook al is er in veel landen geen officiële status voor het Engels, in het onderwijs is er wel veel aandacht voor. China, Japan en Zuid-Korea zijn voorbeelden van landen waar al minimaal een decennia les wordt gegeven in het Engels (Brown & McKay, 2016), maar ook Duitsland en Spanje zijn voorbeelden van landen waar met tweetalig onderwijs wordt gewerkt (Van den Broek, et al., 2014). Een interessant fenomeen wat hierbij wordt besproken door Brown en McKay (2016) is dat er vaak doelen voor het Engels worden gesteld voor *native-speakers*, terwijl de meeste tweedetaalleerders dit niveau nooit zullen behalen omdat zij de tijd en de oefening niet hebben (Brown & Salmani Nodousha, 2015). Deze doelen zijn ook onrealistisch voor de leerlingen van het tweetalig primair onderwijs, zij ontvangen geen 100% onderwijstijd in het Engels, zoals op de internationale scholen (DIPS), en zullen dat niveau waarschijnlijk niet bereiken. Doelen die rekening houden met *non-native speakers* richten zich op het *intelligibility* principe, hoofdzakelijk bij mondelinge taalvaardigheid. Dit principe houdt in dat leerlingen voornamelijk verstaanbaar moeten zijn en wordt verder besproken in hoofdstuk 2 (Brown & McKay, 2016).

Het is belangrijk om geschikte doelen te stellen en op het eerste gezicht lijken de doelen voor *native-speakers* niet haalbaar voor de leerlingen in het tweetalig primair onderwijs. De pilot tpo is daarnaast volledig in ontwikkeling en daarbij passen doelen die zich niet vastbijten aan een standaard. Het is interessant voor leerkrachten op de vaardigheid van een leerling ten opzichte van zichzelf en de

klas te zien. Testen laat zien hoe succesvol de lessen zijn en het programma is, en wordt het gebruikt om bewustwording te creëren en beslissingen te maken over de taalvaardigheid van individuen en het verdere leerproces (Pérez Basanta, 1995; Bachman, 2004). Daarnaast moet een test zo ontwikkeld zijn dat leerlingen en leerkrachten ermee willen en kunnen werken. Binnen de context van tpo is het belangrijk dat er een monitoringssysteem gevonden wordt, waardoor leerkrachten informatie hebben over hoe het gaat met de Engelse taalvaardigheid en kunnen differentiëren.

In dit onderzoek is getracht tot ontwerpprincipes te komen van een monitoringssysteem in het tweetalig primair onderwijs en tegelijkertijd een systeem uit te testen. Van tevoren is uit oriënterend onderzoek gebleken dat er niet veel toets-systemen zijn die rekening houden met de complexiteit van de pilot tpo en Engels als tweede taal. Eén monitoringssysteem kwam naar voren: TELL (Test of English Language Learners) van Pearson Education (2015a). Dit systeem is digitaal, longitudinaal, meet alle taalvaardigheden en richt zich op tweedetaalleerders van het Engels. Dit systeem is uitgetest bij leerlingen van het tweetalig primair onderwijs en als controle groep, de leerlingen van het vroeg vreemdetalenonderwijs. De vraag die centraal staat in deze thesis is:

‘In welke mate is TELL toepasbaar als een vorm van monitoring van de taalontwikkeling van het Engels vanaf groep 4 van de pilot tweetalig primair onderwijs, in relatie tot het reguliere vroeg vreemdetalenonderwijs?’

Het onderzoek is hierbij opgedeeld in twee deelonderzoeken. In het eerste deelonderzoek is aandacht besteed aan een verdere oriëntatie op het gebied van monitoring door middel van bronnenanalyse en interviews met leerkrachten van de *Dutch International Primaries* (DIPS) met een tweetalige afdeling. Hierdoor is bekend geworden wat er wordt gebruikt om het Engels (als tweede taal) te monitoren op de basisschool. Daarnaast zijn er principes voor een monitoringssysteem ontworpen aan de hand van de bovengenoemde interviews en literatuuronderzoek. Als laatste is er aandacht besteed aan de verhouding tussen de doelen van de leerlijn tpo en de niveaubeschrijvingen van TELL. Vervolgens is in het tweede deelonderzoek over TELL daadwerkelijk ingegaan op de toepassingsmogelijkheden van TELL in het Nederlandse onderwijs, de scores van de leerlingen van tpo in vergelijking met leerlingen van het vvtoE, en de meningen van de leerkrachten en leerlingen over TELL. Het onderzoek heeft plaats gevonden met leerlingen van het tpo en vvtoE in groep 4/5/6, en groep 7/8, omdat er vanaf die groepen behoefte is aan monitoring van het Engels.

De indeling van deze thesis is als volgt: in hoofdstuk 2 wordt een theoretisch kader geschepd over de tweedetaalverwerving en het testen van deze taalontwikkeling in het basisonderwijs. Hierbij worden ook aspecten als terminologie binnen *language testing*, toets-technische afwegingen en testdesign meegenomen. In hoofdstuk 3 worden de leerlijn tweetalig primair onderwijs, bestaande Engelse taalvaardigheidstesten en TELL verder toegelicht. Hierna worden de (deel)onderzoeksvragen in detail besproken en worden er hypothesen gesteld. In hoofdstuk 5 staat de methode van het onderzoek

centraal, waarna in hoofdstuk 6 wordt doorgedaan met de resultaten op TELL en de interviews die zijn afgenomen. In hoofdstuk 7 en 8 zullen respectievelijk de conclusie en discussie worden besproken.

2. Theoretisch Kader

2.1. Tweedetaalverwerving in het basisonderwijs

2.1.1. *VvtoE en tpo*

De pilot tweetalig primair onderwijs (tpo) is in 2014 gestart. Tpo valt, zoals aangegeven op het continuüm in figuur 1 (blz. 10) tussen het vvtoE en DIPS. Het verschil tussen tpo en vvto is voornamelijk de intensiteit van het programma. Vvto geeft tot 15% in het Engels les en bij tpo ligt dit percentage zoals eerder genoemd tussen de 30 en 50. Bij tpo en vvtoE is beide sprake van een ononderbroken leerlijn van groep 1 tot groep 8. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van doeltaal=voertaal en daarnaast is de opbouw van de deelvaardigheden hetzelfde als in de moedertaal, namelijk via een stille periode naar receptieve en later productieve vaardigheden (Bodde-Alderlieste & Philipsen, 2014). Sinds de start van de pilot tpo zijn er volgens deze opbouw leerlijnen voor groep 1 t/m 8 ontwikkeld; deze wordt verder toegelicht in hoofdstuk 3.1. Ook zijn er streefwoordenlijsten en observatieformulieren ontwikkeld groep 1 tot en met groep 4, voor het kwalitatief monitoren van de Engelse taalvaardigheid (EP-Nuffic, 2016). Voor de hogere leerjaren is nog geen monitoringssysteem dat alle vaardigheden kan meten.

Vooraf aan de pilot tweetalig primair onderwijs hebben Van den Broek, De Graaff, Unsworth en Van der Zee (2014) een literatuurstudie uitgevoerd om te onderzoeken wat er al bekend is over tweetalig primair onderwijs binnen en buiten Nederland. Ook hebben ze daartoe interviews met experts uit landen met ervaring met tpo gevoerd. De startleeftijd wordt vaak besproken in vergelijkbaar onderzoek; de aanname 'hoe jonger, hoe beter' wordt vaak gesteld. Er zijn ook tegengeluiden waarbij dit alleen lijkt op te gaan voor natuurlijke verwerving en niet voor gestuurde verwerving. Bij gestuurde verwerving lijken oudere kinderen een voorsprong te hebben, omdat zij al ervaring hebben met het doen van testen en het leren van vaardigheden (Unsworth & Blom, 2008). De Bot en Herder (2007) geven aan dat oudere kinderen beter kunnen presteren, omdat zij betere metacognitieve vaardigheden hebben en gebruik kunnen maken van leerstrategieën en de vaardigheid in hun moedertaal. Maar zij geven ook aan dat het starten op een vroege leeftijd en in groep 1 beginnen met Engels voordelen kent, bijvoorbeeld op het gebied van meta-linguïstisch bewustzijn, uitspraak en psychologische flexibiliteit. De leeftijd waarop wordt begonnen met een vreemde/tweede taal hangt echter vaak af van de didactische leeftijd. Daarnaast geven Van den Broek et al. (2014) aan dat er nog weinig gezegd is over de startleeftijd van het leren lezen en schrijven. Er wordt in enkele studies na één of twee jaar begonnen met deze vaardigheden, maar dit verschilt door de didactische leeftijd.

Van den Broek et al. (2014) geven aan dat bij vergelijkbare studies als tpo, de intensiteit van de tweede taal in veel van de gevallen tussen de 30 en 50% van de tijd lijkt te zitten. Wanneer een hoog percentage van de onderwijstijd in het Engels les wordt gegeven, zullen er ook andere vakken gegeven moeten worden in het Engels, zoals bij CLIL (*Content and Language Integrated Learning*) gebeurt. Er worden gehele lessen in het Engels gegeven en hierdoor vereist het een andere taalvaardigheid met specifiekere woorden en begrippen (Bodde-Alderlieste, 2014). Het is van belang dat bij het vaststellen

van een percentage Engels rekening gehouden wordt met het curriculum, de beschikbaarheid van lesmethodes, ervaringen van docenten en voorkeur van ouders (Van de Broek et al., 2014).

1.2. Blootstelling en motivatie bij tweedetaalverwerving

De onderzoeken naar een vergelijkbaar programma als tweetalig primair onderwijs houden rekening met factoren als: startleeftijd, intensiteit en het onderwijsaanbod van de tweede taal, blootstelling, cognitieve vaardigheden, SES, kwaliteit van scholen en verwachtingen van docenten (Van den Broek et al., 2014). Individuele verschillen in tweedetaalverwerving, zoals aanleg voor het leren van een andere taal, attitude en motivatie worden als meest consistente voorspellers gezien van het succes in een tweede taal (Dornyei & Skehan, 2003). Motivatie betreft de richting en de grootte van gedrag, en waarom dit gedrag vertoond wordt. Zoals Dornyei en Skehan (2003, p.614) stellen: *'Motivation is responsible for why people decide to do something, how long they are willing to sustain the activity, and how hard they are going to pursue it'*.

Unsworth (2016) geeft in haar meest recente onderzoek aan dat input, de kwantiteit van een taal, een belangrijke factor is in vroege tweedetaalverwerving, misschien zelfs belangrijker dan de startleeftijd. Input-effecten zijn een significante relatie tussen de variatie in de hoeveelheid blootstelling en de ontwikkelende taalvaardigheden (Unsworth, 2016). Wanneer leerlingen meer input en hierbij meer les krijgen in een taal lijkt dit de taalontwikkeling te bevorderen (Van den Broek, et al. (2014).

2.2. Monitoren van Engels als tweede taal in het basisonderwijs

Brown & McKay (2016) geven in hun boek *'Teaching and assessing EIL in local contexts around the world'* aan dat er een groot aantal tweedetaalsprekers van het Engels is en dit aantal alleen maar groeit. Zij zien Engels als een internationale taal (EIL) met veel verschillende contexten waarin wordt lesgegeven en getest. De doelen en normen zouden lokaal gedefinieerd moeten worden, omdat de ene situatie om heel andere methodes en uitkomsten vraagt dan de andere. In veel situaties wordt het doel van het Engels omschreven als het behalen van een *native like*-niveau. Dit is echter voor veel individuen niet haalbaar, maar volgens Brown en McKay (2016) worden toch veel lessen en testen op dit principe gebaseerd. In paragraaf 2.2.3. wordt verder toegelicht welke problemen dit *native-speaker*-model geeft. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk uiteengezet wat er precies bedoeld wordt met de terminologie binnen testen en wat de doelen en toets-technische afwegingen zijn. Verder wordt besproken welke invloed het onderzoek rondom tweedetaalverwerving heeft op *Language Testing* (LT) en wordt laten zien welke vormen het testen kan aannemen, met speciale aandacht voor de mogelijkheid van digitaal testen. Deze theorie ondersteunt de zoektocht naar hoe de taalvaardigheid van leerlingen van tpo in kaart gebracht kunnen worden.

2.2.1. Terminologie

Binnen LT worden er verschillende begrippen gebruikt waaronder *assessment*, test en evaluatie (Brown & Salmani Nodousha, 2015; Bachman, 2004). Een *assessment* is een beoordeling die zich focust op processen, een voortgang, tussentijdse of uiteindelijke doelen. Dit verzamelen van informatie gaat volgens een systeem of gegronde procedure. *Testen* zijn alle summatieve of formatieve, indirecte of directe observaties van in dit geval taalgedrag of -kennis. Het heeft als doel om de leerling feedback te geven of om ergens een oordeel over te hebben of beslissingen over te kunnen nemen. Een *evaluatie* is een proces van het bepalen van de waarde van iets; een les, een programma of een curriculum. Het is het maken van waardevolle uitspraken en beslissingen, en het kan een toepassing van *assessment* zijn. In de volgende en voorafgaande paragrafen wordt het begrip 'test' of 'testen' aangehouden als overkoepelend begrip, hiermee wordt aangegeven dat de taalvaardigheid geanalyseerd wordt.

Het testen van de taalvaardigheid vindt bijvoorbeeld plaats zodat de leerkracht kan zien hoe succesvol de lessen zijn en aanbevelingen kan geven hoe iets beter kan (Pérez Basanta, 1995). LT laat ook zien hoe goed leerlingen het doen en dit kan stimuleren om verder te leren. Door het identificeren van zwakke en sterke punten, kan worden gekeken waar de leerling hulp nodig heeft. Voordat er een test ontwikkeld wordt, is het belangrijk dat het doel ervan wordt vastgesteld. Bachman (2004) geeft aan dat testen gebruikt worden om bewustwording te creëren en beslissingen te maken over de taalvaardigheid van individuen en het verdere leerproces. Er kan sprake zijn van formatieve of summatieve toetsing (Taalunieversum, 2016). Formatieve toetsing is een proces van informatie verzamelen met als doel feedback te geven aan leerlingen. Summatieve toetsing laat zien of er doelstellingen zijn behaald en is vaak aan een standaard gebonden. Het is een momentopname of een voortgangstest.

Pérez Basanta (1995) geeft aan dat een 'goede' test past bij wat er in de klas wordt gedaan. Er zijn verschillende soorten testen (Harris, 1969; Drenth & Sijtsma, 2006). Een *proficiency*-test is een vaardigheidstest die aantoont waar een individu toe in staat is, als resultaat van het leren of als basis voor verdere doelstellingen. Een *achievement*-test is een test die aangeeft in welke mate een individu bepaalde vaardigheden, kennis of leerdoelen heeft behaald. Ook het evalueren van de effectiviteit van de instructie is een doel van een *achievement*-test. Harris (1969) onderscheidt nog een doel van testen waarbij een soort test hoort, namelijk de screening-test. Dit is voor het diagnosticeren van sterke of zwakke punten of voor het plaatsen van leerlingen in juiste klassen. Hij spreekt daarnaast over een gestandaardiseerde test als deze ontwikkeld is door een team van specialisten, hierbij is geen ruimte om te kijken naar persoonlijke gegevens van de leerlingen en individuele consistentie.

2.2.2. Toets-technische afwegingen

Toets-technische afwegingen bij testen zijn: validiteit, betrouwbaarheid, het praktisch zijn van een test (Pérez Basanta, 1995; Harris, 1969; Bachman, 2004, Drenth & Sijtsma, 2006). Elke test moet geschikt

zijn voor de leerdoelen die gesteld zijn. Bachman (2004) en Drenth en Sijtsma (2006) spreken nog over andere criteria, waaronder: authenticiteit, interactiviteit, efficiëntie en standaardisatie. Brown stelt dat de focus van de wetenschap achter het testen te lang heeft gelegen op validiteit, terwijl in de echte wereld deze focus meer ligt op het praktische aspect met een deel betrouwbaarheid en soms validiteit (Brown & Salmani Nodousha, 2015).

Betrouwbaarheid betekent dat de resultaten consistent zijn, er wordt constant dezelfde performance of score gemeten (Pérez Basanta, 1995; Drenth & Sijtsma, 2006; Harris, 1969). Standaardisatie komt betrouwbaarheid tegemoet, hiermee wordt bedoeld dat de test steeds op dezelfde manier wordt afgenomen (Drenth & Sijtsma, 2006). Daarnaast is het van belang dat er sprake is van objectiviteit; het resultaat moet hetzelfde zijn ongeacht wie de test afneemt. Validiteit is het meten wat je wilt meten en wat een test hoort te meten; er moet weinig ruimte voor eigen interpretatie zijn (Pérez Basanta, 1995; Drenth & Sijtsma, 2006; Harris, 1969). Empirische validiteit is een manier om de daadwerkelijke effectiviteit te meten door te bepalen hoe de testcores gerelateerd zijn aan onafhankelijke criteria (Harris, 1969). Face validiteit een validiteit die niet direct gemeten kan worden, maar te maken heeft met hoe de test eruit ziet en hoe gebruiksvriendelijk de test is.

Een test kan betrouwbaar en valide zijn, maar de bruikbaarheid van de test is misschien wel het belangrijkste. Voorbeelden hiervan zijn de hoeveelheid geld en tijd die het kost om een test te ontwikkelen en hoe lang de administratie en het scoren duurt (Harris, 1969; Pérez Basanta, 1995). Daarnaast is het belangrijk dat technische aspecten zijn uitgelegd en naar behoren werken. Er is sprake van een efficiënte test als een test zo geformuleerd is dat het weinig tijd kost om hem te maken en dat toch alles wat bij het onderwerp hoort behandeld is (Drenth & Sijtsma, 2006).

2.2.3. Tweedetaalverwerving en Language Testing

De laatste decennia is het binnen *Language Testing* essentieel geworden om niet alleen de talige uitkomsten van een test te bekijken, maar ook het hele proces erom heen. Testen moeten communicatief relevant zijn (Yoshida, 2006). De sociale context van de taal is belangrijk en er moet ruimte zijn voor praktische testen die echte situaties voorspellen. De meeste taalvaardigheidstesten zijn, zoals aan het begin van dit hoofdstuk genoemd, gebaseerd op het *native-speaker*-model. Het idee van een NS-model is dat *non-native speakers* (NNSs) hetzelfde Engels moeten/kunnen leren als *native speakers* (NSs) (Brown & Salmani Nodousha, 2015). Volgens Brown wordt er gesteld dat: '*Non Native Speakers are somehow broken and need to be fixed by turning them into Native Speakers.*' (Brown & Salmani Nodousha, 2015, p.137). Bij een NS is sprake van een bepaalde mate van zichzelf als terechte spreker zien en expert zijn over en in een taal. Brown zet vraagtekens bij het doel om NS te worden voor leerlingen die Engels als tweede taal leren; zij zullen door beperkte tijd en oefening het gestelde niveau van native speaker bijna nooit kunnen behalen. Als oplossing dragen Brown en McKay (2016) het *intelligibility principe* aan; het principe dat stelt dat leerlingen voornamelijk verstaanbaar moeten zijn.

Dit maakt een verschuiving van de doelen van *native speakers* naar relevante, bruikbare en haalbare doelen mogelijk.

Brown & McKay (2016) stellen dat standaarden voor *intelligibility* voor Engels als internationale taal (EIL) lokaal besloten moeten worden en met respect voor de lokale cultuur. Zulke standaarden helpen om leerlingen lokale én globale sprekers van het Engels te worden en het internationale aspect mag hierbij niet worden vergeten. Het internet en de digitale wereld speelt hier ook een grote rol in, omdat dit de globalisering voortzet. (Voor verdere toelichting op digitaal testen, zie paragraaf 2.2.4). Voorbeelden van deze doelen voor *intelligibility* zijn: kan een leerling communiceren in het Engels in de lokale context? (vb: school); kan de leerling communiceren met landgenoten? (vb: binnen Nederland met leerlingen van andere scholen); of kan de leerling op internationaal niveau communiceren in het Engels? (vb: buiten Nederland, met andere sprekers van het Engels). Testen kan andere uitgangspunten krijgen wanneer er meer lokale doelen voor het Engels worden gesteld, zoals bijvoorbeeld vaardigheden van andere NNS als voorbeeld of standaard te gebruiken.

Naast *intelligibility* kan er ook rekening gehouden worden met andere factoren als de capaciteiten van de leerling die de test doet, zoals onderliggende kennis en vaardigheden. De invloed van persoonlijkheid, culturele conventies en taalgebruik op de uitkomst van een test kan ook worden meegenomen. Skehan (in Yoshida, 2006) spreekt bijvoorbeeld over een dual-mode in LT, namelijk een model waarbij aan de ene kant de vorm en regels (vb, grammatica) worden gemeten en aan de andere kant de betekenis en de real-time processen (vb, spreekvaardigheid). Dit sluit aan bij de *competence-performance* relatie; het een bevat het ander en kunnen niet los van elkaar worden gezien.

Daarnaast heeft Cohen (in Yoshida, 2006) het over teststrategieën die worden gebruikt bij een maken van een taalttest. Er is een gecompliceerd proces in de hersenen bezig wanneer er in een tweede taal wordt gecommuniceerd. Er moet ook rekening gehouden worden met hoe tweedetaalleerders denken, kiezen en antwoorden produceren. Er zijn taalstrategieën als: *retrieval* (ophalen van informatie uit het geheugen), *rehearsal* (oefenen), *cover* (iets anders ervoor in de plaats gebruiken) en communicatiestrategieën. Deze teststrategieën worden ook laten zien door NS, hierdoor zouden tweedetaalleerders niet hierop afgerekend moeten worden. Er moet rekening worden gehouden met de eventuele discrepantie tussen wat een leerling laat zien en daadwerkelijk weet.

2.2.4. Testdesign en digitaal testen

Bij het ontwerpen van een test wordt er voor een bepaald *framework* gekozen (Bachman, 2004). Een *norm referenced framework* houdt in dat de performance van een groep of individu als basis wordt gebruikt voor de interpretatie van de behaalde scores. Het geeft informatie over de relatieve positie van het individu, hierbij kunnen relatieve beslissingen worden gemaakt. Een *criterion referenced framework* houdt in dat er een vooraf gedefinieerd criterium is dat los staat van hoe er gescoord wordt. Dit wordt

gebruikt in de meeste *achievement*-tests. Het geeft informatie over het niveau van de vaardigheid van het individu. Deze twee kaders kunnen elkaar echter wel aanvullen.

De digitale wereld, met niet alleen computers maar ook tablets en smartphones, maakt ook zijn opmars in het onderwijs en enkele ontwikkelingen zijn uitermate geschikt voor het longitudinaal meten. Elorza, Martín-Monje en Riaza (2016) geven aan dat digitaal testen een geïntegreerde procedure is waarin taal wordt uitgelokt en getest met behulp van de computer of andere digitale apparaten. Zij onderscheiden drie domeinen bij het digitaal testen: het automatisch genereren van testen, de interactie tussen computer e.d. en de leerling, en het gebruik van computers bij het evalueren van de antwoorden. Deze domeinen leiden tot verschillende voordelen en problemen. Een aantal voordelen van digitaal toetsen is (Hauck, Mislevy en Wolf, 2016; Elorza, et al., 2016), zoals authentieke en rijke contexten; efficiëntie, consistentie en uniformiteit; automatisch en nauwkeurig scoren met directe uitslag en feedback; een positievere houding van leerlingen door meer betekenis van opdrachten; testen zijn individueel en op eigen tempo te maken. Daarnaast is een vaak genoemd voordeel; adaptiviteit. Bij een adaptieve test krijgt een leerling een test op eigen niveau. Het vergt echter wel een grote database met items en het bewijs dat de testen die hetzelfde niveau meten ook bijna gelijk zijn (Alderson, 2000). Er is een aantal problemen waar bij digitaal testen tegenaan gelopen kan worden (Hauck, et al., 2016; Elorza, et al., 2016): Zijn er goede instructies aanwezig en kan iedereen met de digitale omgeving omgaan?; Is de digitale omgeving op scholen goed, en/of kunnen de leerkrachten wel met de digitale middelen om gaan?. Daarnaast kan een digitale test fraudegevoelig zijn en het is de vraag of de uitslagen wel anoniem en privé zijn. Als laatste zijn technische problemen met constructie en expertise punten om rekening mee te houden. Dit kan leiden tot negatieve effecten op de kwaliteit van de test.

In dit onderzoek werd gekeken hoe leerkrachten reageren op een digitaal monitoringssysteem en de opzet hiervan, hierbij werd algemeen ingegaan op toepassing en gebruiksvriendelijkheid. Ook draagt dit bij aan een afweging voor een digitaal systeem.

Samenvatting

Uit dit hoofdstuk is duidelijk geworden welke ontwikkelingen er rondom Engels op Nederlandse basisscholen zijn geweest. De pilot tweetalig primair onderwijs zit met het geven van 30 tot 50% in het Engels tussen het vroeg vreemdetalenonderwijs (5 tot 15% in het Engels) en de internationale scholen in waar 100% van de onderwijstijd in het Engels wordt gegeven. Daarnaast is uiteengezet welke terminologie er onder andere bestaat binnen *language testing* en aan welke afwegingen er bestaan bij taalvaardigheidstesten. Er wordt van verschillende begrippen gebruikt gemaakt, waaronder *assessment*, test en evaluatie. In deze thesis wordt het begrip 'test' of 'testen' aangehouden als overkoepelend begrip, hiermee wordt aangegeven dat de taalvaardigheid geanalyseerd wordt. Ook is er sprake van verschillende toets-technische afwegingen bij testen, zoals: validiteit, betrouwbaarheid, bruikbaarheid, authenticiteit,

interactiviteit, efficiëntie en standaardisatie (Pérez Basanta, 1995; Harris, 1969; Bachman, 2004, Drenth & Sijtsma, 2006).

Er is daarnaast duidelijk geworden wat het effect van de intensiteit van het Engels in het basisonderwijs is, op het testen van deze taalvaardigheid. Door Brown en McKay (2016) wordt uiteengezet waarom het zo belangrijk is dat er rekening wordt gehouden met de tweedetaalverwerving en welke doelen daarbij volgens hen noodzakelijk zijn. De meeste testen en methodes zijn gebaseerd op het *native-speaker*-model, waarbij *non-native speakers* hetzelfde Engels moeten/kunnen leren als *native speakers*. Brown en McKay (2016) stellen een verschuiving naar relevante, bruikbare en haalbare doelen voor, waarbij het *intelligibility principe*, het principe dat stelt dat leerlingen verstaanbaar moeten zijn, centraal staat. Deze 'nieuwe' doelen lijken relevanter voor de leerlingen van het tweetalig primair onderwijs, omdat zij maximaal de helft van de tijd in het Engels les krijgen en een opbouw van de vaardigheden de opbouw van het Nederlands volgt met eerst mondelinge taalvaardigheid en vervolgens de schriftelijke vaardigheden. Als laatste is er aandacht besteed aan testdesign met specifieke belangstelling voor digitaal testen met bijbehorende voor- en nadelen. Met deze theoretische achtergrond kan er een basis worden gelegd voor het ontwerpen van principes voor een monitoringssysteem voor het vroeg Engels in het Nederlandse basisonderwijs.

3. Curriculum en toetsing

In het vorige hoofdstuk is uiteengezet wat er komt kijken bij de tweedetaalverwerving en het toetsen van deze taalvaardigheden. In de volgende paragrafen wordt aandacht besteed aan de leerlijn tweetalig primair onderwijs en bestaande Engelse taalvaardigheidstoetsen, waaronder TELL. Er wordt onder andere toegelicht waarom gekozen is voor TELL in dit onderzoek en er wordt een kader geschetst voor de inhoudsanalyse van de leerdoelen en -lijnen.

3.1. Leerlijn tweetalig primair onderwijs

De leerlijnen van tpo voor groep 1 tot en met 8 zijn ontwikkeld door SLO, de stuurgroep van de pilot en de deelnemende scholen. Door gesprekken met experts, overleggen met scholen en literatuurstudies is de leerlijn van onderaf ontwikkeld. Het zijn aannames waarin de betrokkenen zich kunnen vinden en waarmee ze kunnen werken. De leerlijn voor tpo is deels opgesteld door te kijken naar de taalontwikkeling in het Nederlands, waaronder naar de leerdoelen van 'Praatjes peilen' (SLO, 2014). Vanuit de pilot tpo wordt verondersteld dat de ontwikkeling van het Engels de taalontwikkeling van het Nederlands volgt, omdat er minder aanbod is in het Engels en de meeste leerlingen Nederlands als moedertaal zullen hebben. Delen van de taalontwikkeling zullen op een lager niveau zijn in het Engels dan in het Nederlands en hier is de leerlijn op aangepast. De leerlijn is opgedeeld in drie delen; de mondelinge taalvaardigheid, de lees- en schrijfvaardigheid (EP-Nuffic, 2016). De doelen zijn

beschreven per twee leerjaren, zodat keuzevrijheid is in het zetten van leerdoelen voor leerkrachten en voor differentiatie (EP-Nuffic, 2016).

In de onderstaande alinea's wordt een aantal '*can do-statements*' besproken die ingaan op de vaardigheden in groep 3/4 en groep 7/8, omdat de leerlingen van deze leeftijdscategorie getest worden in het onderzoek. De leerlijn veronderstelt dat een leerling in groep 3/4 aan het eind van deze groepen een passieve woordenschat van +/-4000 woorden zal hebben, en een actieve woordenschat van ongeveer 2500 woorden zal hebben. De leerling begrijpt ontkenningen en past deze toe, en vertelt op aanmoediging van de leerkracht verhalen en reageert op gevoelens. Er wordt verwacht dat het eenvoudige signaalwoorden kan gebruiken en een andere leerling feedback kan geven. Voor het schrijven geldt dat er verwacht wordt dat een leerling met hulp van de leerkracht korte verhaaltjes kan schrijven. Als laatste wordt veronderstelt dat de leerling, eventueel met hulp, korte teksten als reclame en bijschriften e.d. kan lezen en begrijpen. Bij het hardop lezen wordt verwacht dat het kind klankzuivere woorden kan uitspreken en decoderen.

De leerlijn veronderstelt dat een leerling in groep 7/8 aan het eind van deze leerjaren een passieve woordenschat verworven heeft van +/-8500 woorden, en een actieve woordenschat zal hebben van ongeveer 7000 woorden. Verwacht wordt dat dit aantal woorden nodig is om vakken in het Engels te geven zoals bij CLIL. Er wordt van een leerling verwacht dat het aan het eind van deze jaren bijvoorbeeld een boekbespreking en een rondleiding kan houden in het Engels. Het kind wordt geacht met de juiste grammatica te spreken, maar versprekingen kunnen voorkomen. Er wordt veronderstelt dat de leerling zijn/haar mening kan geven en kan discussiëren in het Engels. Bij het schrijven wordt verwacht dat de leerling zelf korte (sociale en zakelijke) teksten kan schrijven, waaronder werkstukken. Hierbij wordt geprobeerd om juiste grammatica en spelling toe te passen en dit wordt besproken met de leerkracht. Voor het lezen wordt er veronderstelt dat een leerling verschillende soorten teksten kan lezen, waarbij het onder andere gebruik kan maken van de context van een woord.

De gehele leerlijn voor het Engels in het tweetalig primair onderwijs is te vinden op de site van EP-Nuffic (EP-Nuffic, 2016a). In deze leerlijn is te zien dat de eerste fases in de onder- en middenbouw gericht zijn op communicatie en nog niet zozeer op het schrijven en lezen, maar dat dit in de hogere groepen een steeds grotere plaats krijgt. In hoofdstuk 6.1.2. wordt de verhouding tussen de leerdoelen van de leerlijn tpo en de leerdoelen van TELL beschreven. In hoofdstuk 3.3 wordt TELL verder toegelicht.

3.2. Bestaande Engelse taalvaardigheidstesten

In tabel 1 worden enkele taalvaardigheidstesten van het Engels weergegeven; er wordt kort informatie gegeven over de vaardigheden die worden getest, de eventuele link met het Europees Referentie Kader (ERK) en of de test digitaal is of niet. De testen zijn allemaal geschikt voor jonge leerders van het Engels. In de linkerkolom worden testen weergegeven die ontwikkeld zijn voor leerlingen met Engels als tweede taal al dan niet in een Engelstalige context. In de rechterkolom staan de testen die ontwikkeld zijn voor

het Engelse curriculum en voornamelijk gebruikt worden op internationale scholen. De testen met een * worden gebruikt door DIPS-scholen die geïnterviewd zijn en worden verder besproken in deze interviews.

Tabel 1: Bestaande testen voor Engels van jonge leerlingen

Testen voor Engels als tweede taal		Testen voor Engels in internationale setting	
Anglia Examens (Anglia, 2016)	- Schrijf-, lees-, en luistervaardigheid; aparte toets voor spreekvaardigheid. - Gelinkt met het ERK (tot A1 niveau voor jonge leerlingen) - Papier - Vaste meetmomenten	CEM: INCas (CEM, 2016)	- Lezen, woordenschat en spelling. - Digitaal en computer-adaptief. - Verschillende testen beschikbaar: baseline-, follow-up-, curriculum-, ingangstesten
Cambridge Examens (UCLES, 2016)	- Spreken, luisteren, lezen en schrijven. - Gelinkt aan het ERK (A1 en A2) - Digitaal en papier	Pearson PTE young learners (Pearson Inc., 2016).	- Spreken, luisteren, lezen en schrijven. - Gelinkt aan het ERK (pre-A1 tot A2). - Digitaal
IEP Eindtoets (Bureau ICE, 2016)	- Woordenschat, begrijpend lezen en luisteren. - Gelinkt aan het ERK (A1 t/m B1) - Digitaal en adaptief	Developmental Reading Assessment (DRA)* (Pearson Education, 2016*).	- Leesvaardigheid (begrip en <i>fluency</i>) - digitaal en papier - formatieve assessment
Oxford Placement test (Oxford University Press, 2016a).	- Taalgebruik en luisteren: woordenschat, grammatica en functioneel gebruik. - Gelinkt aan het ERK (Pre-A1 tot B1) - Digitaal en adaptief	Single Word Spelling Test * (GL Assessment, 2015a)	- Dagelijkse woordenschat - Geschikt voor alle Engelse curricula - digitaal en papier
ETS USA: TOEFL primary (Educational Testing Service, 2016)	- Lezen, luisteren en spreken. - Gelinkt aan het ERK - Digitaal en papier - Gericht op ELL (English Language Learners)	Progress Test of English * (GL Assessment, 2015b)	- Technische Engelse vaardigheden: spelling, grammatica en interpunctie. - Scores gelinkt aan het nationale curriculum in de UK - digitaal en papier

De testen in de linkerkolom zijn ontwikkeld voor tweedetaalleerders van het Engels en hebben allemaal een link naar het ERK. Dit betekent dat zij allemaal summatief zijn en een standaard hebben. Alleen de examens van Anglia zijn niet digitaal te maken en alleen de Cambridge Examens hebben alle

vaardigheden geïntegreerd in een examen. Voor jonge leerders gaan deze testen niet hoger dan niveau B1 van het ERK.

De testen in de rechterkolom meten niet alle taalvaardigheden, op Pearson PTE young learners na. Deze test is ook de enige test die gelinkt is aan het ERK, maar meet alleen op A1 en A2 niveau. De andere testen zijn zoals hierboven vermeld gelinkt aan het Engelse curriculum en kan in veel gevallen worden ingezet als een extra monitoring van vaardigheden als woordenschat, spelling en grammatica.

Veel van de beschreven testen zijn eenmalige *achievement* testen en meten niet hoger dan A2 of B1 van het ERK. Er zijn testen die hoger gaan, maar dan zijn de testen cognitief gezien niet meer geschikt voor jonge leerlingen. De testen lijken hiermee minder tegemoet te komen aan de wensen en doelen van de pilot tweetalig onderwijs, omdat wordt geschat dat de leerlingen in tweetalig primair onderwijs een hogere taalvaardigheid gaan hebben dan A2/B1 van het ERK (wanneer het niveau passend is voor jonge leerlingen). Daarnaast is er behoefte aan een systeem dat alle taalvaardigheden meet, omdat vanaf groep 4 ook de schriftelijke vaardigheden worden aangeleerd.

3.3. TELL (Test of English Language Learners)

Van tevoren is uit oriënterend onderzoek gebleken dat er niet veel toets-systemen zijn die rekening houden met de complexiteit van de pilot tpo en Engels als tweede taal. Uit de vorige paragraaf blijkt ook dat er geen systeem is dat hieraan tegemoet komt. Eén monitoringssysteem kwam bij start van dit onderzoek naar voren: TELL (Test of English Language Learners) van Pearson Education (2015a). TELL is een test voor *English Language Learners* (ELL) in het reguliere onderwijs, waarbij longitudinaal de Engelse taalvaardigheden worden gemeten. TELL is een online taalvaardigheidsanalyse voor de iPad, dat gebruikt kan worden om te screenen, diagnosticeren en vorderingen te monitoren (Hidalgo, Sato en Suzuki, 2015). *ELL* zijn leerlingen die Engels als tweede taal leren, omdat zij een andere moedertaal hebben. Op dit moment is dit 10 procent van de leerlingen in de USA een tweedetaalleerder van het Engels (Hidalgo, Sato en Suzuki, 2015). Er is daarom behoefte aan een instrument dat de taalvaardigheid van deze groep kan meten zodat deze gepaste instructies kan krijgen. Er ontstaat vooral een gat tussen de ELL en de moedertaalsprekers van het Engels op het gebied van de geletterde vaardigheden die de academische vaardigheden ondersteunen (Hidalgo, Sato en Suzuki, 2015).

Dat TELL specifiek ontwikkeld is voor het meten van het Engels als tweede of derde taal en dat dit komt tegemoet aan relevante doelen zoals gesteld door Brown & McKay (2016), maakt TELL interessant. Ook voordelen van digitaal toetsen als onder andere efficiëntie, consistentie, automatisch en nauwkeurig scoren met directe uitslag en feedback (Hauck, et al., 2016; Elorza, et al., 2016), dragen bij aan het vergemakkelijken van het meten van de taalvaardigheden van leerlingen. TELL kan hierdoor geschikt zijn als monitoringssysteem voor vroeg Engels. De onderstaande paragrafen geven theoretische achtergrond over de ontwikkeling van TELL, de testen en het scoren.

3.3.1. Theoretische achtergrond, betrouwbaarheid en validiteit

Pearson Education is een van de grootste onderwijsuitgevers met veel ervaring met Engels als tweede taal. Ze doen onderzoek en werken samen met vele onderwijsinstellingen. De theorie achter TELL gaat onder andere in op contextualisatie (Perin, 2011) en authentiek gebruik van de taal, waarbij het draait om het aanbieden van verschillende betekenisvolle situaties waarin de basisvaardigheden worden toegepast (Hidalgo, Sato en Suzuki, 2015). Bij TELL komt het proces van het monitoren van de voortgang kijken, dit is een cyclisch proces van het verzamelen van bewijs en het evalueren van de leerlingen, inclusief zo snel mogelijk feedback geven. De leerling wordt hierbij in het midden van het leerproces gezet en dit verhoogt de betrokkenheid.

Voorafgaand aan het uitbrengen van TELL in 2015, heeft een grootschalige testronde plaats gevonden met meer dan 10.000 testen van het prototype op 71 scholen in de USA (inclusief enkele scholen in Brazilië en Mexico) (Bonk, 2016). Een eerste doel van de testronde was om veel antwoorden op de test-items te verzamelen van leerlingen met verschillende achtergronden en niveaus van het Engels, om tot een robuuste item-kalibratie te komen.

TELL maakt gebruik van de nieuwste technologie op het gebied van spraakherkenning en schrijf-evaluatie (Pearson Education, 2015a). Het automatische scoringssysteem van Pearson is niet speciaal ontwikkeld voor TELL, maar wordt in veel testen en programma's al gebruikt (Bonk, 2016). Dit programma heet *Versant*; dit systeem heeft de nauwkeurigheid, consistentie en objectiviteit van een machine, maar kan ook reageren als een mens (Pearson Education, Inc., 2013) Dit wil zeggen dat het kijkt naar veel kenmerken in het antwoord en leert hoe mensen een antwoord beoordelen. De betrouwbaarheid van TELL is getest en de Cronbach's alfa is hoog; rond de .90 voor de hogere leeftijdsgroepen, en rond de .70/.80 voor de lagere leeftijdsgroepen (Bonk, 2016). Ook inter-beoordelaarsbetrouwbaarheid had een hoge correlatie, namelijk gemiddeld boven de .80.

3.3.2. Testen en scores

TELL bevat drie soorten testen; een screening, *progress monitoring* en diagnostische test. Er kan een algemene taalvaardigheidsscore worden behaald, maar hiernaast kunnen ook scores op de vier taalvaardigheden (luisteren, spreken, lezen en schrijven) en op een aantal subvaardigheden worden behaald. Om veel verschillende vaardigheden te testen zijn er 21 verschillende item types ontwikkeld. Er zijn test-items die losse vaardigheden testen, maar ook die gecombineerde vaardigheden testen, zoals lezen en schrijven in één item. In tabel 16 in bijlage 9.1 worden alle item-types en de bijbehorende vaardigheden weergegeven. De items bevatten ook verschillende antwoordmogelijkheden, zoals *selected*, *short* en *extended constructed responses*; dit lokt verschillende vaardigheden van het kind uit.

TELL is verdeeld over een combinatie van groepen (grade K, 1/2, 3-5, 6-8, 9-12). In elke grade-band bestaat een range van scores van 100 punten. Binnen deze range wordt een niveau aangegeven per 20 punten, deze zijn verdeeld in; beperkt, basis, gemiddeld, hoog en gevorderd (Pearson Education,

2015a). De algemene score op TELL geeft een indruk van het vermogen van het kind om gesproken en geschreven taal te begrijpen en taal te produceren in sociale en schoolse communicatieve contexten die geschikt zijn voor deze grade-band (Pearson Education, 2015a).

4. Onderzoeksvragen en hypothesen

In het vorige hoofdstuk is toegelicht welke testen er onder andere beschikbaar zijn voor het meten en monitoren van de Engelse taalvaardigheid, ook is uiteengezet hoe de leerlijn tpo en TELL eruit zien. Dit leidt tot de volgende algemene onderzoeksvraag van deze thesis:

'In welke mate is TELL toepasbaar voor de monitoring van de taalontwikkeling van het Engels vanaf groep 4 van de pilot tweetalig primair onderwijs in relatie tot het reguliere vroeg vreemdetalenonderwijs?'

Er worden hierbij deelvragen per deelonderzoek gekoppeld. In deelonderzoek 1 stond het onderzoeken van de huidige situatie rondom het monitoren van het Engels centraal en daarbij het ontwikkelen van ontwerpprincipes voor het monitoren van vroeg Engels. In deelonderzoek 2 stond TELL centraal, hierbij werden de scores van de leerlingen van tpo en vvtoE met elkaar vergeleken en werd er gekeken naar wat leerkrachten en leerlingen vinden van TELL.

Deelonderzoek 1

De onderzoeksvragen van het eerste deelonderzoek worden deels beantwoord door literatuuronderzoek (hoofdstuk 2 en 3) en deels door het houden van interviews (hoofdstuk 6.1).

Monitoren van het Engels

- Wat wordt er gebruikt voor het monitoren van het Engels als een tweede taal van jonge leerlingen in Nederland?
- Aan welke principes moet het monitoren van het Engels in de setting van vroeg Engels voldoen?

TELL in relatie tot curriculum en toetsing

- Op welke manier verhouden de *TELL performance descriptors* zich tot de leerlijn tpo Engels?

Deelonderzoek 2

Het tweede deelonderzoek bestaat uit een empirische toetsing, waarbij een test van TELL werd afgenomen en er interviews hebben plaatsgevonden (hoofdstuk 6.2).

TELL

- Is er een verschil tussen de scores op TELL van de leerlingen van tpo- en vvtoE- scholen?
- Hoe scoren de Nederlandse leerlingen ten opzichte van de norm voor TELL (in de USA)?
- Hoe schatten de leerkrachten TELL in als monitoringsysteem?
- Wat vinden de leerkrachten van de scores van de leerlingen ten opzichte van hun verwachting op alle taalvaardigheden?
- In hoeverre sluit TELL aan bij de inhoud en vorm van het onderwijs van de tpo-scholen?
- Is TELL praktisch bruikbaar voor het Nederlandse onderwijs?

De hypothese voor dit onderzoek was dat TELL toepasbaar zal zijn als een vorm van monitoring van de taalontwikkeling van het Engels vanaf groep 4 van het tweetalig primair onderwijs. Brown spreekt over

het *NS*-model waar men van af moet wijken als er een tweede taal getest wordt (Brown & McKay, 2016). Met dit als uitgangspunt, kwam TELL als een van weinige testen tegemoet aan deze veronderstelling en de verwachting die hierbij hoort. De hypothese hierbij was dat TELL grotendeels tegemoet komt aan de principes die worden gesteld door deelonderzoek 1. Er werd wel verwacht dat er nog niet veel bekend is over het monitoren van het Engels in een vergelijkbare situatie als tpo en dat er niet veel scholen zijn die een monitoringssysteem voor het Engels hebben dat aan de eisen kan voldoen. De hypothese was dat de leerlijn tpo een doel aangeeft dat met TELL enigszins gemeten kan worden en dat dit ook aangetoond kon worden met de scores. Dit werd verwacht omdat TELL ontworpen is voor tweedetaalleerders van het Engels en de leerlijn hier ook voor ontwikkeld is.

Daarnaast was de hypothese voor deelonderzoek 2 dat de leerlingen van tpo beter scoren dan de leerlingen van vvto, omdat er meer blootstelling is aan Engels (Van de Broek et al., 2014; Unsworth, 2016). Naar aanleiding van de trial die gehouden is werd er verwacht dat er geen plafondeffect te zien is. De verwachting was wel dat het verschil tussen tpo en vvto niet significant zal zijn voor alle sub-domeinen.

De hypothese voor de overige vragen van deelonderzoek 2 was dat de leerkrachten en leerlingen positief zouden zijn over het gebruik van TELL, mogelijk omdat dit de eerste monitoring is die plaats vindt in deze setting na de kwalitatieve methodes. TELL is goed onderbouwd, gestandaardiseerd en betrouwbaar (Bonk, 2016), daarom werd verwacht dat de scores van de leerlingen aardig overeenkomen met wat de leerkrachten verwachten. TELL zou naar verwachting praktisch bruikbaar zijn, met restricties op het gebied van het besturingssysteem. TELL werkt nu alleen op iOS en nog niet op Android, terwijl veel scholen niet met Apple-systemen zullen werken in Nederland. Daarnaast werd verwacht dat TELL het monitoren vergemakkelijkt vanwege het digitale aspect. Er werd wel verwacht dat de inhoud van TELL te Amerikaans is voor het Nederlandse onderwijs en dat dit niet volledig aansloot bij wat er gedaan wordt in de klassen.

5. Methode

In de onderstaande paragrafen wordt uiteen gezet hoe dit onderzoek heeft plaatsgevonden. Zoals in het vorige hoofdstuk aangegeven, is het onderzoek opgedeeld in twee deelonderzoeken. In het eerste deelonderzoek, paragraaf 5.1, staat het monitoren van het Engels en TELL in relatie tot curriculum en toetsing centraal. In het tweede deelonderzoek, paragraaf 5.2, wordt ingegaan op TELL; hoe wordt er gescoord door de verschillende groepen leerlingen, en wat vinden leerlingen en leerkrachten van TELL?

5.1. Deelonderzoek 1

5.1.1. Populatie en steekproef

In deelonderzoek 1 werd met zes leerkrachten van twee scholen een semigestructureerd interview gehouden over een monitoringssysteem voor het tweetalig primair onderwijs. De leerkrachten zijn werkzaam op hun school DIPS-school met een tweetalige afdeling. School 1 DIPS heeft een tpo-afdeling in groep 1 tot en met 6, en in groep 7 en 8 is een versterkte vorm van vvto aanwezig. De tpo-coördinator heeft aan de hand van hun programma een monitoringssysteem opgezet. School 2 DIPS is een school met een tpo-afdeling in de groepen 1, 2 en 3 en daarnaast een sterke internationale afdeling. Naast deze interviews werden er bronnen, met name schoolgidsen, over het monitoren van het Engels van internationale scholen geanalyseerd.

5.1.2. Onderzoeksdesign en instrument

Het eerste deelonderzoek is een kwalitatief onderzoek, waarin getracht werd achter meningen en ervaringen van de leerkrachten over het monitoren van het Engels als tweede taal te komen. Dit is bevraagd tijdens gesprekken aan de hand van een gespreks-itemlijst. De intentie was erachter komen wat deze scholen gebruiken voor het monitoren van de Engelse taalvaardigheid. De scholen hebben een internationale afdeling en de vraag was of van deze kennis gebruik gemaakt wordt en zo ja, op welke manier. Dit kan interessant zijn omdat veel leerlingen op een internationale school tweedetaalleerders zijn van het Engels. Voorbeelden uit de gespreks-itemlijst voor leerkrachten van scholen met eventueel een ander monitoringssysteem worden hieronder weergegeven. De gehele gespreks-itemlijst is terug te vinden in bijlage 9.2:

- Met wat voor systeem wordt gewerkt en waarom?
- Welke vaardigheden meet het systeem?
- Is het digitaal of op papier beschikbaar?
- Hoe is het systeem gerelateerd aan het leerlingvolgsysteem?
- Hoe wordt er om gegaan met het verschil tussen *native speakers* en *non-native speakers*?
- In hoeverre past dit systeem bij wat de school verwacht en het curriculum?

Ook werd er naar de bronnen van de scholen over het monitoren van het Engels gekeken en is geanalyseerd of het tegemoet komt aan het dynamische karakter van de pilot tpo. Het doel hiervan is om

te kijken of de pilot tpo kan leren van de internationale scholen en er iets wordt gebruikt wat passend is voor tweetalig basisonderwijs.

Daarnaast is een inhoudsanalyse uitgevoerd die betrekking heeft op de leerdoelen, namelijk de leerlijn tweetalig primair onderwijs en de *performance descriptors* van TELL. Het doel hiervan is om te kijken in hoeverre TELL met betrekking tot zijn uitleg van de scores past bij de leerlijn tpo en of het beschreven niveau van de kinderen de verwachtingen van de leerlijn volgt. Er is gekeken naar de beschreven leerdoelen en de gemiddelde scores van de kinderen. Hierbij is advies gevraagd aan een expert op het gebied van de leerlijn tpo.

5.1.3. Procedure

De gesprekken zijn gevoerd met de leerkrachten op hun school. De gesprekken zijn geleid door medewerkers van EarlyBird en/of de onderzoeker van dit onderzoek. De leerkrachten kregen van tevoren de gespreks-itemlijst opgestuurd en konden zich voorbereiden. Tijdens het gesprek werd genotuleerd en dit wordt later uitgewerkt tot een samenvatting. De uitkomsten van de bronnenanalyse van schoolgidsen zijn in de samenvatting verwerkt.

De inhoudsanalyse heeft plaatsgevonden door de documenten op conceptueel niveau te vergelijken. Er heeft een gesprek plaats gevonden met een expert op dit gebied en deze mening is meegenomen in het verslag over de verhouding tussen de leerlijn van tpo en de *performance descriptors* van TELL.

5.2. Deelonderzoek 2

Deelonderzoek 2 is een *mixed-method*, met een kwalitatief en kwantitatief deel. De populatie en de steekproef zijn voor beide delen gelijk, maar vervolgens is dit deelonderzoek per design gesplitst en toegelicht.

5.2.1. Populatie en steekproef

De populatie bestond uit de leerlingen en leerkrachten van het tweetalig primair onderwijs. De testen van TELL zijn afgenomen bij leerlingen van groep 4 en groep 7 van de tpo-scholen en bij leerlingen van een vergelijkbare groep, namelijk groep 5 en groep 7 van scholen met vroeg vreemdetalenonderwijs Engels. Er is gekozen voor groep 4, omdat de kinderen vanaf dat moment het lezen en schrijven enigszins onder de knie zullen hebben en het testen van deze taalvaardigheden uitvoerbaar is. De groepen uit het vvtoE hebben gefungeerd als een controle groep voor de Engelse taalvaardigheid. Er is gekozen voor groep 5 in plaats van groep 4 vvtoE, omdat de leerlingen vanaf dan pas te maken krijgen met lezen en schrijven in het Engels (zie hiervoor leerlijn vvto Engels (SLO, 2016)). In totaal zijn er 176 kinderen getest in testronde 1 en 168 in testronde 2. Dezelfde kinderen werden een tweede keer getest, alleen waren er de tweede keer enkele kinderen niet aanwezig op school.

Van tpo-groep 4 kwamen de leerlingen van twee scholen (school 1 en 2 tpo), van de tpo-groep 7 kwamen de leerlingen alleen van school 1 tpo. De vvto-groep 5 bestond uit leerlingen van twee scholen, namelijk school 1 en 2 vvto. Van de vvto-groep 7 komen de leerlingen van vvto-school 1 en 3. Dezelfde verdeling geldt voor de tweede testronde waarbij de leerlingen in een groep hoger zitten. De scholen zijn uitgekozen uit een beschikbare steekproef; er zijn bijvoorbeeld niet veel scholen die al in de hogere groepen tweetalig onderwijs aanbieden. Hieronder worden in tabel 2 de karakteristieken van scholen weergegeven. Hier wordt ingegaan op hoeveel jaar de school al een vorm van vroeg Engels aanbiedt en voor hoeveel onderwijstijd dit in beslag neemt. Daarnaast wordt kort toegelicht wat voor school het is en op welke manier er Engels wordt gegeven. OTOL (one-teacher-one-language) betekent dat de leerkracht één taal spreekt, en OSOL (one-situation-one-language) betekent dat een leerkracht meerdere talen spreekt, maar bijvoorbeeld 's ochtends Nederlands spreekt en 's middags Engels. Als laatste wordt weergegeven hoeveel leerlingen van de school in welke groep hebben deelgenomen.

Tabel 2: Karakteristieken scholen

School	Jaren Engels, integraal/bottom-up?	% Engels	Soort onderwijs	Aantal leerlingen in testgroep
School 1 tpo	4 jaar geleden integraal begonnen in alle groepen	< 30-40%	Montessorischool: OTOL Twee leerkrachten per klas: een Nederlands en een NS Engels.	Groep 4: N=41 Groep 7: N=23 Groep 5: N= 38 Groep 8: N= 21
School 2 tpo	4 jaar geleden bottom-up begonnen	30-40%	Jenaplan school: OSOL en OTOL Afwisselend lessen in het Nederlands en Engels.	Groep 4: N=13 Groep 5: N=13
School 1 vvto	10 jaar vvto-school Ook deel van de tpo-pilot in groep 1, 2 en 3.	15%	OTOL en OSOL Veel CLIL	Groep 5: N=45 Groep 7: N=15 Groep 6: N=45 Groep 8: N=14
School 2 vvto	6 jaar geleden integraal begonnen	5-10%	OSOL Veel nieuwe leerlingen door snel groeiende wijk	Groep 5: N=19 Groep 6: N=17
School 3 vvto	4 jaar geleden integraal begonnen	<5-10%	OSOL Een school met hoge SES	Groep 7: N=19 Groep 8: N=20

Voor de officiële testronde met TELL heeft er een trial plaatsgevonden. De trial heeft 27 kinderen getest, waarbij tien kinderen uit groep 4 tpo, zes kinderen uit groep 7 tpo, vijf kinderen uit groep 5 vvto en zes kinderen uit groep 7 vvto. Deze kinderen kwamen van school 1 en 2 tpo en school 1 vvto.

Naast dat de leerlingen uit de tpo- en vvto-groepen de test van TELL maken, werd ook een aantal leerlingen bevraagd over hun ervaringen. Er zijn in totaal 47 leerlingen die vragen hebben

beantwoord; dit is van elke groep binnen een school ongeveer 20%. Daarnaast werden ook de leerkrachten van deze groepen ondervraagd. Het ging hier in beide gevallen om een willekeurige steekproef uit de beschikbare respondenten. Van elke tpo school en één van de vvto scholen zijn er in totaal twaalf leerkrachten bevraagd naar hun mening over TELL en de scores.

5.2.2. Kwantitatieve deelonderzoek

5.2.2.a. Onderzoeksdesign en instrument

Bij het kwantitatieve deel van het onderzoek werd twee keer de diagnostische test van TELL bij de leerlingen afgenomen. Daarnaast hebben de leerlingen bij de eerste testronde van TELL een vragenlijst (*Your English Quiz*) ontvangen, waarbij vragen werden gesteld over de taalachtergrond, blootstelling aan het Engels, de motivatie en attitude ten opzichte van het Engels.

TELL (Test of English Language Learners)

TELL bevat drie soorten testen, één screening, *progress monitoring* (8x) en diagnostische test (2x). Bij de *progress monitoringstest* kunnen er naast een algemene taalvaardigheidsscore ook scores behaald worden op de vier taalvaardigheden: luisteren, spreken, lezen en schrijven. Bij de diagnostische test kunnen er hiernaast ook scores worden behaald op '*pre-literacy, fluency, pronunciation, grammatica, woordenschat, leesbegrip, leessnelheid, en expressiveness*'. Een test van TELL duurt ongeveer 20 tot 50 minuten, afhankelijk van de test (Bonk, 2016).

TELL is verdeeld over een combinatie van groepen (grade K, 1/2, 3-5, 6-8, 9-12). De scores hebben in elke grade band een range van 100, dus in grade band 1-2 lopen de scores bijvoorbeeld van 200 tot 300. In tabel 3 worden deze score ranges weergegeven. Daarnaast wordt binnen de range van scores een niveau aangegeven per 20 punten, deze zijn verdeeld in; beperkt, basis, gemiddeld, hoog en gevorderd (Pearson Education, 2015a). Deze worden gebruikt bij de niveaubeschrijvingen.

Tabel 3: Verdeling van scores per Grade Band (Pearson, 2015b, p.4)

Grade Band	Score range
K	100-200
1-2	200-300
3-5	300-400
6-8	400-500
9-12	500-600

De algemene score geeft een indruk van het vermogen van het kind om gesproken en geschreven taal te begrijpen en taal te produceren in een sociale en academische communicatieve contexten die geschikt zijn voor deze grade-band (Pearson Education, 2015a). De algemene score is gebaseerd op de score van de vier domeinscores namelijk spreken, luisteren, lezen en schrijven. In de bijlage 9.3 zijn de *performance descriptors* van TELL te vinden, hierin wordt meer uitleg gegeven over de verdeling van de scores en de uitleg hiervan.

In dit onderzoek werd twee keer de diagnostische test afgenomen, waarbij scores op alle vaardigheden werden behaald. Voor het daadwerkelijke onderzoek plaatsvond, is op aanraden van Pearson USA de *progress monitoringstest* van TELL als trial afgenomen bij leerlingen van de tpo- en vvto-groep. Voor groep 4 tpo en groep 5 vvto is in de trial grade-band 1/2 afgenomen en voor groep 7 tpo en vvto grade-band 3-5. Dit is gebaseerd op de leeftijd van de kinderen, de hoeveelheid Engels die zij hebben gehad en met name de relatief late introductie van de lees- en schrijfvaardigheden in het Engels. De trial met TELL heeft uitgewezen dat de leerlingen van alle groepen vaardigheden beheersen om deze testen van de grade band te kunnen maken. De testen met deze grade-bands werden bij de officiële testrondes afgenomen. Er is veel variatie tussen de leerlingen en de groepen, maar de gemiddelde algemene scores en bijbehorende standaarddeviaties van de trial zijn: M= 254,78, SD= 12,153 (groep 4 tpo); M= 260,8, SD= 11,122 (groep 5 vvto); M= 358,25, SD= 18,246 (groep 7 tpo), en M= 380,67, SD= 8,687 (groep 7 vvto).

Na het maken van de test, verschenen de scores binnen enkele seconden in het administratieplatform. Dit is te exporteren naar Excel en hierdoor konden de scores direct geanalyseerd worden in SPSS. Er is gebruik gemaakt van SPSS versie 23.

Vragenlijst: Your English Quiz

De vragenlijst is opgesteld aan de hand van de Your English Quiz die gecreëerd is door Cito (Geurts & Hemker, 2013) voor het PPON Engels onderzoek. De vragenlijst van Cito is aangepast naar de doelgroep, namelijk groep 4/5 en groep 7 in plaats van groep 8 waar deze lijst officieel voor bestemd is. Ook zijn er vragen verwijderd zodat er alleen vragen werden gesteld die echt relevant zijn voor het onderzoek. Voor groep 7 gelde dat de vragenlijst iets meer en uitgebreidere vragen bevat dan de vragenlijst voor groep 4/5. Deze vragenlijst ging in op de thema's: attitude en motivatie, eigen blootstelling/ motivatie, blootstelling Engels buiten school, thuistalen en andere talen. Voor de gehele vragenlijst en bijbehorende thema's zie bijlage 9.4 en 9.5. Een aantal voorbeeldvragen zijn hieronder weergegeven.

Groep 4/5:

- a) Wat vind je van Engels?
- Ik vind Engels moeilijk
 - Ik vind Engels makkelijk
 - Ik weet het niet
- b) Schrijf je wel eens in het Engels?
- Nee
 - Ik probeer het wel eens
 - Ja

Groep 7:

- c) John zegt: "Ik vind Engels op school een makkelijk vak." Ben je het met John eens?
- Nee, ik vind Engels juist moeilijk
 - Ik vind het niet zo moeilijk, maar ook niet heel makkelijk
 - Ja, ik vind Engels makkelijk, net als John
- d) Tom zegt: "Ik vind het belangrijk voor mijn toekomst om goed Engels te kunnen". Ben je het met Tom eens?
- Nee, ik vind Engels niet zo belangrijk
 - Ja, ik vind Engels ook belangrijk
 - Ik weet het niet

De antwoorden op de vragenlijst werden gecodeerd. Een negatief antwoord, zoals ‘nee/ ik vind het moeilijk/ ik doe nooit iets in het Engels’, kreeg een 0. Een twijfel antwoord als ‘ik weet het niet/ een beetje’ kreeg een 1. Een positief antwoord, zoals ‘ja/ik vind het makkelijk/ ik spreek, doe vaak dingen in het Engels’, ontving een 2. Hoe hoger de score op de antwoorden, hoe gemotiveerder de leerling is en hoe positiever de houding is die het kind heeft ten opzichte van het Engels. Ook geldt: hoe hoger de score, hoe meer het kind blootgesteld wordt aan het Engels.

Nadat elke vraag gecodeerd was, werden de antwoorden samengenomen tot thema’s. De antwoorden binnen de thema’s zijn ook gecodeerd, tot laag (0), midden (1) en hoog (2). Vraag 9 en 10 van de vragenlijst van groep 7 bestaan uit sub-vragen en werden gecodeerd volgens het systeem van vraag 9, dit wordt weergegeven in de laatste rij van tabel 5 (groep 7). In tabel 4 (voor groep 4/5) en 5 (voor groep 7) wordt toegelicht welke vragen bij welk onderdeel horen en hoe gecodeerd werd binnen de thema’s.

Tabel 4: Uiteindelijke codes vragenlijst groep 4/5

	Laag (0)	Midden (1)	Hoog (2)
Attitude en motivatie (vraag 1 t/m 5)	0-3	4-6	7-10
Eigen blootstelling/ motivatie (vraag 4, 5 en 8)	0-2	3-4	5-6
Blootstelling Engels buiten school (vraag 7 en 8)	0-1	2	3-4

Tabel 5: Uiteindelijke codes vragenlijst groep 7

	Laag (0)	Midden (1)	Hoog (2)
Attitude en motivatie (vraag 1 t/m 5)	0-3	4-6	7-10
Eigen blootstelling/ motivatie (vraag 6,7, 8 en 10)	0-2	3-5	6-8
Blootstelling Engels buiten school (vraag 9)	0-3	4-6	7-10

5.2.2.b. Procedure

De diagnostische toetsen van TELL zijn twee keer afgenomen, een keer in juni en een keer in oktober. De leerlingen hebben TELL zelfstandig op een iPad met een headset met boom-microfoon gemaakt. Er is getracht om de omstandigheden per groep leerlingen en school zo gelijk mogelijk te houden. In groep 4 en 5 is er gewerkt in groepjes van minimaal twee tot maximaal tien leerlingen. In groep 7 is er gewerkt met groepen variërend van zes tot tien leerlingen. In testronde 2 is met meer kinderen tegelijk gewerkt dan in testronde 1, omdat de kinderen minder vragen hadden en zeer zelfstandig werkten. De kinderen zaten in een rustige ruimte, op gemiddeld anderhalf tot twee meter van elkaar af. De leerlingen kregen op papier een *test-id* en *accesscode*, waarmee ze konden inloggen in de applicatie. Ze kregen enkel hulp wanneer de test een fout aangaf of als ze niet wisten wat ze moesten

doen. Vervolgens genereerde TELL zelf de scores en deze konden meteen geanalyseerd worden in SPSS.

Na afloop van de eerste testronde ontvingen de leerlingen de vragenlijst *Your English Quiz* op papier (groep 4/5) of op de iPad (groep 7). Deze gegevens van de papieren versie zijn handmatig ingevoerd in Excel en de online vragenlijst is geëxporteerd naar Excel, zo zijn deze resultaten meegenomen bij de analyse van de scores.

5.2.2.c. Statistische analyse

De diagnostische test van TELL is tweemaal afgenomen en beide keren is het volgende statistische analyse gevolgd, behalve voor de leerlingkenmerken. Deze zijn alleen geanalyseerd in testronde 1. Het verschil tussen testronde 1 en 2 is alleen beschrijvend weergegeven, omdat het doel van een tweede ronde voornamelijk op kwalitatief vlak lag. Er is wel gekeken of de eventuele statistische verschillen gevonden in testronde 1, ook van kracht zijn in testronde 2.

Beschrijvende statistiek

Uit de diagnostische test van TELL komen de volgende scores: *'overall, speaking, listening, reading, writing, pre-literacy, grammar, vocabulary, fluency, pronunciation, reading comprehension en reading rate'*. Voor groep 7 (grade 3-5) is *'reading comprehension'* vervangen door *'expressiveness'* en vervalt de *pre-literacy* score. Voor deze scores zijn in beide groepen (groep 4/5 en groep 7) de frequenties berekend, zoals de gemiddeldes, minimum, maximum en standaarddeviatie. Vervolgens is van de verschillende groepen een grafiek worden gemaakt waaruit blijkt of de scores normaal verdeeld zijn. Hiervoor is ook een Shapiro Wilk-test afgenomen. Ook is gekeken hoe de verdeling van de scores per school is.

Daarnaast zijn de onafhankelijke variabelen die uit de vragenlijsten komen, weergegeven in een grafiek, zodat de verdeling van deze score duidelijk wordt. Ook zijn de frequenties van deze variabelen weergegeven.

Toetsende statistiek

Vervolgens is gekeken of er een verschil is tussen de groepen tpo en vvto. Dit geldt voor groep 4/5 en groep 7. Om te kijken of er in beide leeftijdsgroepen het verschil tussen de groepen significant is, werd een two-sample t-test afgenomen voor alle taalvaardigheden en subvaardigheden. Dit is echter alleen gedaan wanneer groepen groot genoeg zijn en de scores normaal verdeeld zijn. Wanneer dit niet zo is, is de Mann-Whitney U-test afgenomen. Dit is een test waarbij wordt gekeken of de verdeling voor scores gelijk is of niet.

Daarnaast is gekeken of er een invloed is op de algemene taalvaardigheidsscore door de variabelen *'attitude, motivatie, blootstelling, en thuistaal en andere talen die er thuis worden gesproken'*.

Voor de eerste drie variabelen wordt eerst gekeken of de groepen tpo en vvto van elkaar verschillen. Voor de variabelen 'thuis taal' en 'andere talen' is de groep gesplitst in 'Nederlands en anders' en 'Engels'. Voor deze groep is een t-test tussen tpo en vvto uitgevoerd.

5.2.3. Kwalitatief

5.2.3.a. Onderzoeksdesign en instrument

Het kwalitatieve onderzoek bestond uit het bevragen van de leerkrachten en leerlingen naar de mening over en scores op TELL. Dit vond plaats na de tweede testronde. Hierbij is onder andere geprobeerd antwoord te krijgen op de vragen over onder andere de technische en de didactische kenmerken van TELL. Hiervoor zijn gespreks-itemlijsten opgesteld. De leerkrachten, die bevraagd zijn, werden van tevoren gevraagd om een inschatting te maken van de Engelse taalvaardigheid van de leerlingen op de vier domeinen. Hiervoor kregen ze voor de tweede testronde met TELL een mail met een Excelblad waarop alle namen van de leerlingen waren ingevuld. Er is de leerkrachten gevraagd om de leerlingen te scoren ten opzichte van de rest van de klas. Hierbij konden ze de volgende scores geven:

- 5 = "vergeleken met de rest van de klas uitmuntend"
- 4 = "vergeleken met de rest van de klas bovengemiddeld"
- 3 = "vergeleken met de rest van de klas gemiddeld"
- 2 = "vergeleken met de rest van de klas ondergemiddeld"
- 1 = "vergeleken met de rest van de klas ver ondergemiddeld".

Deze scores golden als leidraad voor het interview en zodat de leerkrachten al hadden nagedacht over de taalvaardigheid van de leerling voordat zij de scores op TELL zagen. De vragen die zijn behandeld tijdens het gesprek zijn:

- Wat vind je van de scores van de leerlingen?
- Komt het overeen met wat je verwacht van de leerlingen?
- Wat is je indruk van TELL?
 - o Digitaal systeem
 - o Scoringssysteem & scores
 - o Praktisch
 - o Lengte (tijd)?
- Missen er essentiële opdrachten, vaardigheden of gegevens?
- Past de inhoud van TELL bij wat de leerlingen leren op school?
- Zijn er opdrachten te moeilijk of te makkelijk voor deze groep leerlingen?

Daarnaast zijn ook de leerlingen bevraagd naar hun ervaring met TELL. Dit vond plaats na afloop van de test van TELL, in kleine groepjes. Dit gesprek bevatte de volgende vragen:

- Wat vond je van de test? (moeilijkheid, aantal vragen, leuk om te doen)
- Wat vond je van het Engels?
- Wat vond je ervan om een test op een iPad te maken?

5.2.3.b. Procedure

De gesprekken met de leerkrachten over TELL hebben na het testen of op een andere dag plaatsgevonden. Er is met de leerkrachten doorgenomen hoe TELL werkt en wat hun mening hierover is. Daarnaast werden de scores van de leerlingen besproken en keek de leerkracht zelf in hoeverre zijn/haar verwachting overeenkwam met de scores van de kinderen.

Na het maken van de test werd er gevraagd of twee leerlingen per testgroep nog een paar vragen wilden beantwoorden. Er is getracht om zoveel mogelijk eerlijke antwoorden te krijgen en hierdoor werd meteen na afloop met de kinderen gepraat.

6. Resultaten

De resultaten zijn opgedeeld in de resultaten voor deelonderzoek 1, waar in 6.1.1. samenvattingen van de semigestructureerde interviews met leerkrachten worden weergegeven inclusief de uitkomsten van de bronnenanalyse. Op veel internationale scholen schijnen ze voor het monitoren van het Engels hetzelfde te gebruiken. In paragraaf 6.1.2. wordt de inhoudsanalyse van de *performance descriptors* van TELL uiteengezet. Bij deelonderzoek 2 waarin wordt ingegaan op de scores op TELL, en de meningen en ervaringen van de leerlingen en leerkrachten met TELL.

6.1. Resultaten deelonderzoek 1

6.1.1. Monitoren van het Engels

Semigestructureerd interview 1: school 1 DIPS

Er heeft een interview plaats gevonden met leerkrachten van de tpo afdeling van school 1 DIPS. Zij maken gebruik van de lesmethode Big English van Pearson en hebben in het verleden Anglia Examens gebruikt. Dit komt beide niet toe aan de verwachtingen, omdat het niveau niet hoog genoeg is. Daarnaast is de tpo-coördinator is vorig jaar begonnen met het opstellen van een leerlijn aan de hand van de Global Scale of English (GSE) (Pearson English, 2016). De GSE is een standaard die preciezer is dan het ERK en laat zien welke vaardigheid vordert en waar aan gewerkt moet worden. De schaal is gelinkt aan de ERK en er zijn aparte leerdoelen voor jonge leerlingen. In de leerlijn van deze school zijn er *can-do statements* overgenomen vanuit de GSE, opgedeeld in de vier taalvaardigheden en geplaatst bij een bepaalde leeftijdsgroep. Er wordt een algemeen doel gegeven en dat wordt onderverdeeld in de kleinere doelen van de GSE. Hierbij is ook de koppeling gemaakt naar het ERK. Bij deze zelfontwikkelde leerlijn is ook sprake van een observatieformulier. Hier is nog niet mee gewerkt en daardoor weten ze nog niet hoe het werkt in de klas.

Daarnaast wordt er geen gebruik gemaakt van de kennis van de internationale afdeling van de school. De doelen van de Nederlandse afdeling komen niet overeen met die van de internationale afdeling. De internationale afdeling maakt in de groepen 3 tot en met 7 gebruik van de volgende testen om de taalvaardigheid Engels te meten: Developmental Reading Assessment (DRA), Single Word Spelling Test (SWST) en InCAS. Deze testen zijn uitgelegd in hoofdstuk 3.2. In de monitoring op de internationale afdeling wordt geen rekening gehouden met leerlingen met Engels als tweede of derde taal. Dit scheen bij het vergelijken van de resultaten geen significant verschil op te leveren, dus deze leerlingen doen mee met de gestandaardiseerde testen.

Semigestructureerd interview 2: school 2 DIPS

Uit het gesprek met de leerkrachten van de internationale afdeling van school 2 DIPS blijkt dat zij gebruik maken van gestandaardiseerde testen die ook in het reguliere Engelse basisonderwijs gebruikt worden. De taalvaardigheden van de leerlingen worden getest alsof ze eerste taalleerders van het Engels zijn, terwijl 87% van de leerlingen Engels als tweede of derde taal heeft. Vanaf groep 3 tot en met groep

8 worden de Progress test en SWST afgenomen. (Uitleg over de testen staat in hoofdstuk 3.2.) Er is voor deze testen gekozen na overleg met de andere internationale scholen in Nederland, en in dit DIPS netwerk worden veel dezelfde testen gebruikt. De genoemde testen geven een gestandaardiseerde score per individu en per groep. Ze worden aan het einde van jaar afgenomen en spelen dus een rol in de bespreking van de voortgang. Tussendoor heeft deze afdeling eigen toetsen en observaties, waarvan de opzet hetzelfde is, namelijk naar het niveau van Engels als eerste taal. Voor de leerlingen waarvan Engels niet de moedertaal is, bestaat een apart traject, maar dit is er op gericht om de leerlingen zo snel mogelijk met het normale onderwijs mee te laten doen.

Ondanks dit grote percentage tweedetaalleerders, scoren de leerlingen hoog op de testen. Er is op de internationale afdeling 100 % les in het Engels, waarbij ook meteen aandacht is voor het lezen en schrijven. De leerkrachten beschikken over veel kennis van zaken en hebben enkele tips gegeven voor het tweetalige onderwijs: *Oxford Reading Tree* en *testing/ Oxford for Reading* (Oxford University Press, 2016b), *British vocabulary test* (GL Assessment, 2015c) en *Prose Reading Observation, Behaviour and Evaluation* (Triune Initiatives, 2016).

Deze interviews hebben informatie gegeven over de situatie op de DIPS scholen en of de testen waarvan gebruik wordt gemaakt geschikt zijn voor een context als tpo. De DIPS scholen maken gebruik van testen die gericht zijn op het Engelse curriculum. Ondanks dat een grote groep van de leerlingen een tweedetaalleerder is van het Engels wordt hier niet veel rekening mee gehouden omdat deze leerlingen zo snel mogelijk met het programma mee moeten kunnen doen. De testen waar ze in dit netwerk gebruik van maken hebben andere doelen dan veronderstelt in de pilot tpo.

6.1.2. TELL in relatie tot curriculum en toetsing

In hoofdstuk 3.1 is de leerlijn Engels voor het tweetalig primair onderwijs uitgelegd en in hoofdstuk 3.3 is TELL uiteen gezet. Voor de inhoudsanalyse van deze twee documenten is gebruik gemaakt van de gemiddelde algemene scores van de leerlingen en een gesprek met een expert op het gebied van de leerlijn tpo.

De leerlijn Engels van tweetalig primair onderwijs bestaat uit een gedetailleerde weergave van vaardigheden die van het kind in een bepaalde groep verwacht worden. De leerlijn is opgesplitst in groepen van twee, dus 1/2, 3/4, 5/6 en 7/8. De vaardigheden bouwen op, dus er wordt bijvoorbeeld constant gekeken of een kind iets beheerst, bijvoorbeeld in groep 1/2, dan kan het verder met de ontwikkeling in groep 3/4. Het idee achter de leerlijn is dat het zich eerst richt op de communicatieve vaardigheden in het Nederlands en het Engels en dan langzaam cognitieve vaardigheden aanbiedt als lezen en schrijven. Hierin verschilt de leerlijn van de *performance descriptors* van TELL, want die vraagt ook in de lagere groepen om enkele cognitieve taken in het Engels. TELL is ontwikkeld als een monitoringssysteem en daarbij is het van belang dat de voortgang van het kind ten opzichte van zichzelf wordt gemeten. Bij de scores en de beschreven niveaus horen *performance descriptors*. Omdat TELL

als doel het monitoren en het in kaart brengen van de vaardigheden heeft, zijn deze *descriptors* niet erg gedetailleerd en geven ze alleen een beeld van hoe het kind het in het algemeen doet op deze vaardigheid. Op dit vlak zijn de leerlijn Engels van tpo en de *performance descriptors* verschillend, maar toch zijn de niveaus van taalvaardigheid te vergelijken.

Als er gekeken wordt naar hoe de leerlingen over het algemeen in groep 4 tpo gescoord hebben, is dat op *intermediate* niveau (zie voor meer informatie over de scores paragraaf 6.2.1). Voor deze groep kan er worden verwacht dat de leerlingen scoren op dit niveau. Dit niveau in grade-band 1-2 stelt dat *'The student understands and responds to simple spoken sentences on concrete social topics reasonably accurately and meaningfully. The student has some level of mastery in pre-literacy and print concept tasks in English.'* (Pearson Education, 2015b, p.9). Enkele voorbeelden van de leerlijn die dit niveau ondersteunen zijn bij 'spreken en gesprekjes voeren': 'Brenge samenhang en structuur aan in het verhaal, door gebruik van eenvoudige signaalwoorden' en 'Neemt deel aan discussie en overleg: voert korte/eenvoudige gesprekken.' Bij lezen en schrijven zijn de volgende voorbeelden ondersteunend voor dit niveau van TELL: 'Kan klankzuivere woorden vlot en accuraat decoderen'; 'Kan eenvoudige leesboeken lezen en -met hulp- eenvoudige ondertiteling lezen bij kinderfilms'; 'Kan, met hulp, lijstjes of uitnodiging maken.' (EP-Nuffic, 2016a)

Voor groep 7 tpo geldt dat het gemiddelde niveau van de scores ook *intermediate* is. Als dit niveau vergeleken wordt met de doelen in groep 7, dan kan er worden verwacht dat het kind tussen *intermediate* en *high* scoort. Het *intermediate* niveau stelt: *'The student identifies and understands passage-level materials written in simple English with common words and phrases reasonably accurately and meaningfully, but needs to develop skills to deal with academic topics and/or complex language with accuracy. The student writes short sentences and may be able to produce short passages on concrete familiar topics.'* (Pearson Education, 2015b, p.13). En het niveau bij *high* stelt: *'The student demonstrates good understanding of grade-appropriate materials on familiar social and academic topics. The student writes at the paragraph level and begins to organize writing according to written English conventions.'* (Pearson Education, 2015b, p.13). De leerlijn verwacht dat leerlingen in groep 7/8 spreken een hoog niveau hebben bereikt (EP-Nuffic, 2016a): 'Spreekt vloeiend en verstaanbaar met de juiste grammatica, soms nog met aarzelingen, denkpauzes en versprekingen'. Voor schrijven ontstaat binnen de niveaubeschrijvingen van TELL een verschil. In de leerlijn voor groep 7/8 zijn niveaus verschillen aangebracht, maar eind groep 8 wordt verwacht dat het kind alles beheerst. Voorbeelden hiervan zijn (EP-Nuffic, 2016a): 'Kan een gelezen verhaal (schriftelijk) samenvatten in eigen woorden' en 'krijgt aandacht voor correct gebruik van verwijswaarden, voegwoorden en stijlmiddelen/woordenschat behorend bij verschillende soorten teksten'. Wanneer alle leerdoelen voor groep 7/8 worden gekeken, wordt er zeker het *high*-niveau verwacht, vanwege het organiseren in de geletterde vaardigheden. Er zou echter ook verder kunnen worden gegaan naar grade-band 6-8.

De scores op TELL laten zien dat er meestal *intermediate* wordt gescoord op de vaardigheden, dit niveau lijkt in beide gekozen grade-bands overeen te komen met wat er tot nu toe wordt verondersteld

door de leerlijn tpo. Ook lijkt doordat er gemiddeld gescoord wordt, ruimte binnen de grade-band voor verschillen tussen de leerlingen te zijn en dat deze ook zichtbaar kunnen worden door middel van TELL. Voor uitgebreide informatie over de niveaubeschrijvingen van TELL wordt doorverwezen naar bijlage 9.3.

6.2. Resultaten deelonderzoek 2

In paragraaf 6.2.1 worden de scores van de twee testrondes met TELL laten zien. De scores zijn geanalyseerd met SPSS en hierbij zullen de eventuele verschillen tussen de leerlingen van tpo en vvto en tussen de scholen onderling worden getoond. In paragraaf 6.2.2 worden de meningen en de ervaringen van de leerling uiteengezet en in paragraaf 6.2.3 worden de meningen en ervaringen van de leerkrachten van school 1 en 2 tpo en school 1 vvto uiteengezet.

6.2.1. Scores op TELL

De diagnostische test van TELL is twee keer afgenomen bij dezelfde 176 kinderen. Deze leerlingen komen van vijf verschillende scholen: twee tpo-scholen en drie vvto-scholen. Deze twee groepen, tpo en vvto, zijn weer onderverdeeld in leeftijdsgroepen, namelijk groep 4/5 en groep 7, en respectievelijk voor de tweede testronde groep 5/6 en groep 8. De scores van groep 4/5/6 en groep 7/8 zijn niet te vergelijken, er wordt dan ook afzonderlijk resultaten weergegeven van de verschillende leeftijdsgroepen. In paragraaf 6.2.1.1 wordt testronde 1 besproken met eerst de resultaten van groep 4/5 en dan groep 7. In paragraaf 6.2.1.2 staat testronde 2 centraal en wordt ook eerst groep 5/6 getoond en vervolgens groep 8. In paragraaf 6.2.1.3 wordt op beschrijvend niveau een koppeling gemaakt tussen testronde 1 en 2.

6.2.1.1. Testronde 1

6.2.1.1.a. Resultaten groep 4 tpo en groep 5 vvto

De scores van TELL zijn binnen een grade-band opgedeeld in vijf niveaus, namelijk 0-19: *limited*; 20-39: *basic*; 40-59: *intermediate*; 60-79: *high*; en 80-100: *advanced*. De gemiddelden van alle vaardigheden liggen tussen de 237 (score van vvto op ‘luisteren’) en de 263 (score van vvto op ‘leesbegrip’). Op de meeste vaardigheden wordt dan ook *intermediate* gescoord. Voor de algemene scores geldt dat er gemiddeld genomen net iets onder de 250 wordt gescoord, dit geldt voor tpo en vvto. De standaarddeviatie is bij alle vaardigheden gemiddeld genomen 19,26 voor de vvto groep en 21,69 voor de tpo groep. De scores van bijna alle vaardigheden vallen daarmee volledig binnen de range waarbinnen de scores kunnen vallen, namelijk tussen de 200-300. Deze frequenties en de waarden voor de andere vaardigheden zijn terug te vinden in tabel 6.

Om de normaliteit van deze data in de twee groepen te checken is een Shapiro-Wilk-test afgenomen. Er is gekeken of de assumpties voor een t-test worden behaald. Er blijkt dat de scores op

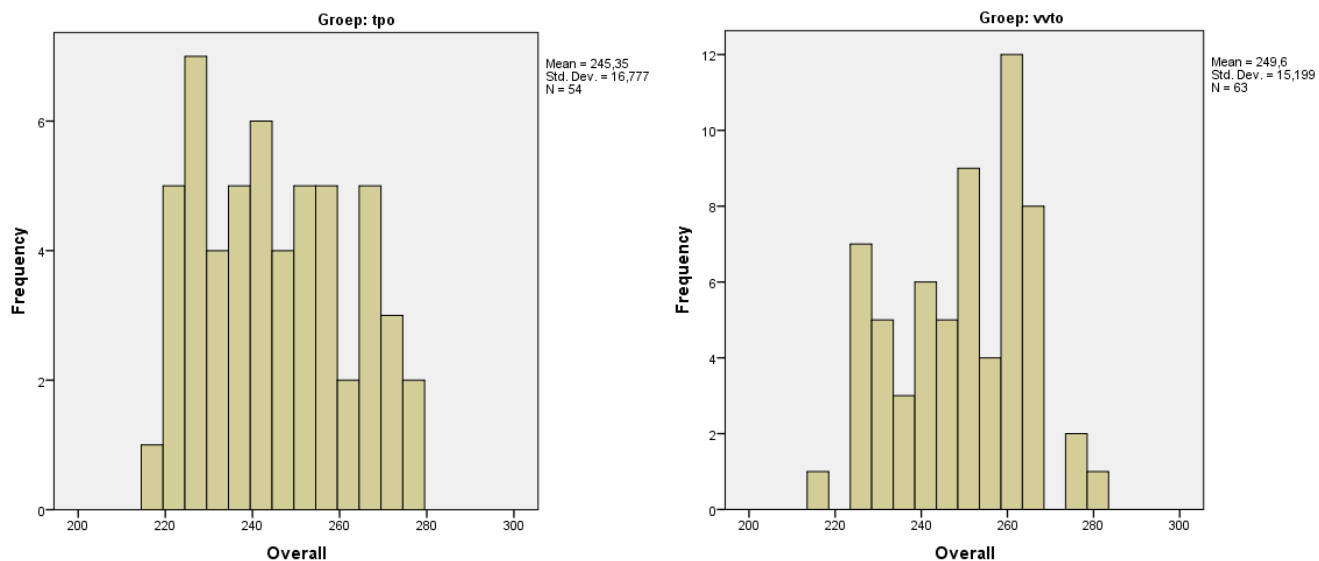
alle vaardigheden behalve grammatica voor de gehele steekproef niet normaal zijn verdeeld. Er is gekozen om voor alle variabelen een Mann-Whitney U-test af te nemen om te kijken of het verschil significant is tussen de groepen. Zoals te zien in tabel 6 is er een significant verschil gevonden voor de voor de vaardigheden ‘lezen, schrijven, *pre-literacy*, leesbegrip en leessnelheid’. Het verschil is in het voordeel van de vvto-groep.

Tabel 6: Frequenties (sub)scores tpo en vvto groep 4/5

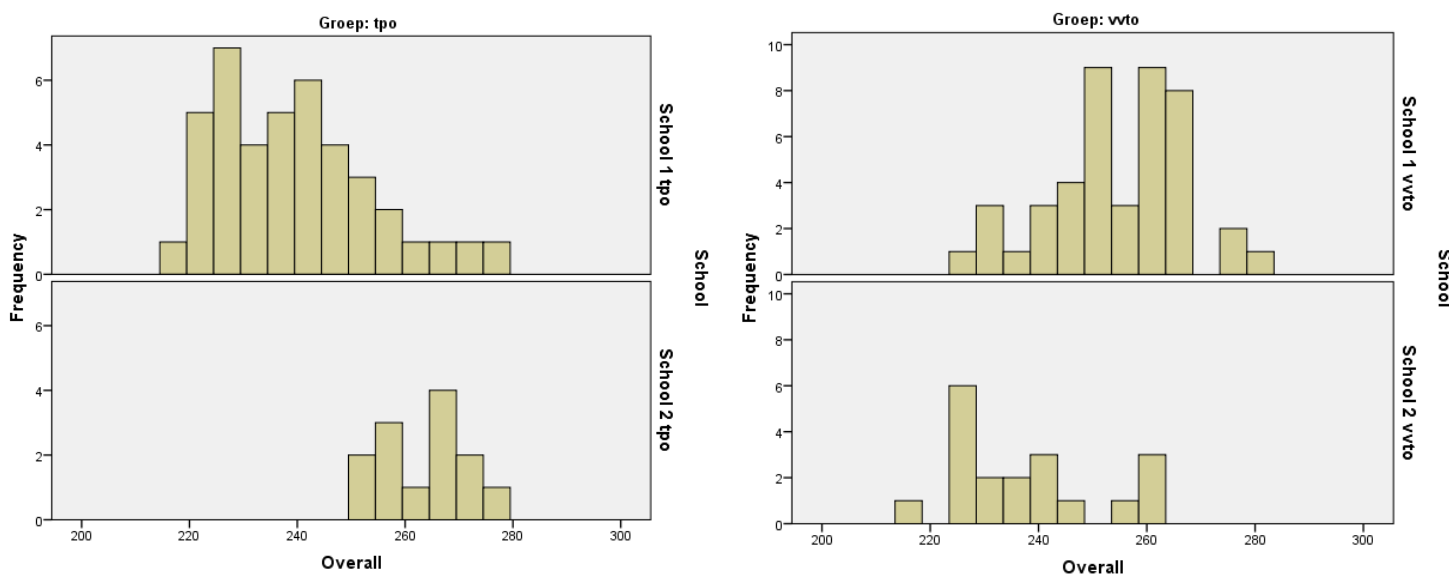
Score	Groep	N	Gemiddelde	Standaard-deviatie	Variantie	Mann-Whitney U-test: Sig. 2-tailed
Overall	Tpo	53	245,72	16,72	281,478	,201
	Vvto	63	249,60	15,199	231,017	
Speaking	Tpo	53	245,83	26,379	698,137	,271
	Vvto	63	241,11	22,065	486,842	
Listening	Tpo	53	244,28	23,210	534,074	,128
	Vvto	63	237,25	21,161	447,805	
Reading	Tpo	53	252,60	21,755	468,302	.020
	Vvto	63	262,22	15,652	244,982	
Writing	Tpo	54	239,30	18,802	352,426	.000
	Vvto	64	256,94	19,991	399,647	
Pre-literacy	Tpo	53	252,60	17,593	317,784	.014
	Vvto	63	259,75	13,997	195,902	
Grammar	Tpo	53	249,51	17,964	326,010	,200
	Vvto	63	253,48	17,692	312,995	
Vocabulary	Tpo	53	238,94	19,325	374,516	,076
	Vvto	63	244,16	18,425	339,491	
Fluency	Tpo	53	260,13	23,727	554,144	,223
	Vvto	63	255,33	23,469	550,774	
Pronunciation	Tpo	53	262,02	22,977	522,733	,696
	Vvto	63	260,33	23,841	568,387	
Reading Comprehension	Tpo	54	251,65	27,294	731,240	.018
	Vvto	64	263,75	19,201	368,667	
Reading Rate	Tpo	54	54,43	24,491	588,582	.000
	Vvto	64	71,02	20,428	417,306	

De varianties binnen de groepen tpo en vvto zijn groot, deze zijn ook weergegeven in tabel 6. Hieronder worden grafieken weergegeven van hoe de algemene scores verdeeld zijn. In figuur 2a en 2b worden de scores van de tpo- en vvto-groep getoond en in grafiek 3a en 3b worden de verschillen tussen de

afzonderlijke scholen duidelijk. Hieruit blijkt dat de verschillen tussen de scholen onderling zo groot zijn dat het niet representatief is om uit te gaan van deze tpo- en vvto-groep.



Figuur 2a+b: Verdeling overall-scores tpo en vvto groep 4/5



Figuur 3a+3b: Verdeling van scores tussen scholen in tpo- en vvto-groep groep 4/5

De tendens die te zien is in de verdeling scores van de scholen is als volgt: school 2 tpo en school 1 vvto lijken hoger te scoren dan school 1 tpo en school 2 vvto. Dit is ook terug te zien in de gemiddelden per school. In tabel 7 zijn de gemiddelden van de scholen op de algemene score weergegeven.

Tabel 7: Gemiddelden algemene scores per school groep 4/5

Score/ School	Gemiddelde overall-score	N
School 1 tpo	239,61	41
School 2 tpo	263,46	13
School 1 vvto	254,70	44
School 2 vvto	237,79	19

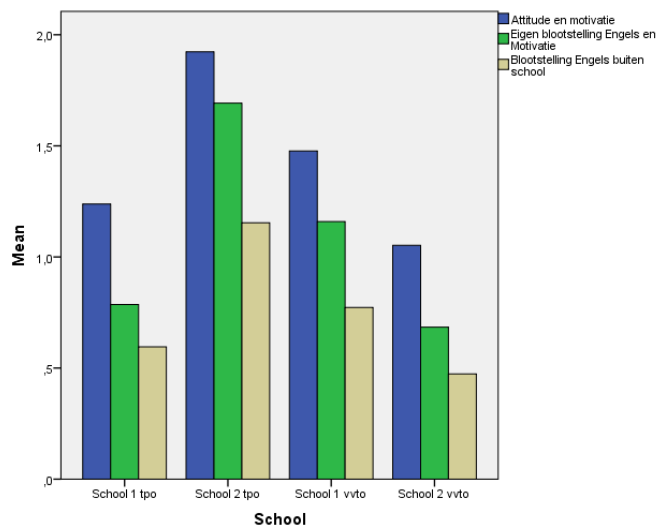
Leerlingkenmerken

In de vragenlijst over leerlingkenmerken (*Your English quiz*) zijn de variabelen: attitude en motivatie, eigen blootstelling aan Engels, blootstelling aan Engels buiten school, thuistaal en andere talen, ondervraagd. Er hebben 55 kinderen van tpo groep 4 (school 1 en 2 tpo) de vragenlijst ingevuld en van vvto groep 5 (school 1 en 2 vvto) hebben 63 leerlingen de vragenlijst ingevuld. Tabel 8 laat de frequenties van de antwoorden op de vragenlijst zien. Het verschil tussen de gemiddelden van de twee groepen lijkt klein ($M(vvto)=1,35$ en $M(tpo)=1,40$) en de standaarddeviatie ligt voor alle variabelen en groepen tussen de 0,600 en 1,008. Voor deze variabelen geldt dat er sprake is van een gemiddelde tot hoge motivatie en positieve houding ten opzichte van het Engels voor beide groepen.

Tabel 8: Frequenties leerlingkenmerken vvto en tpo

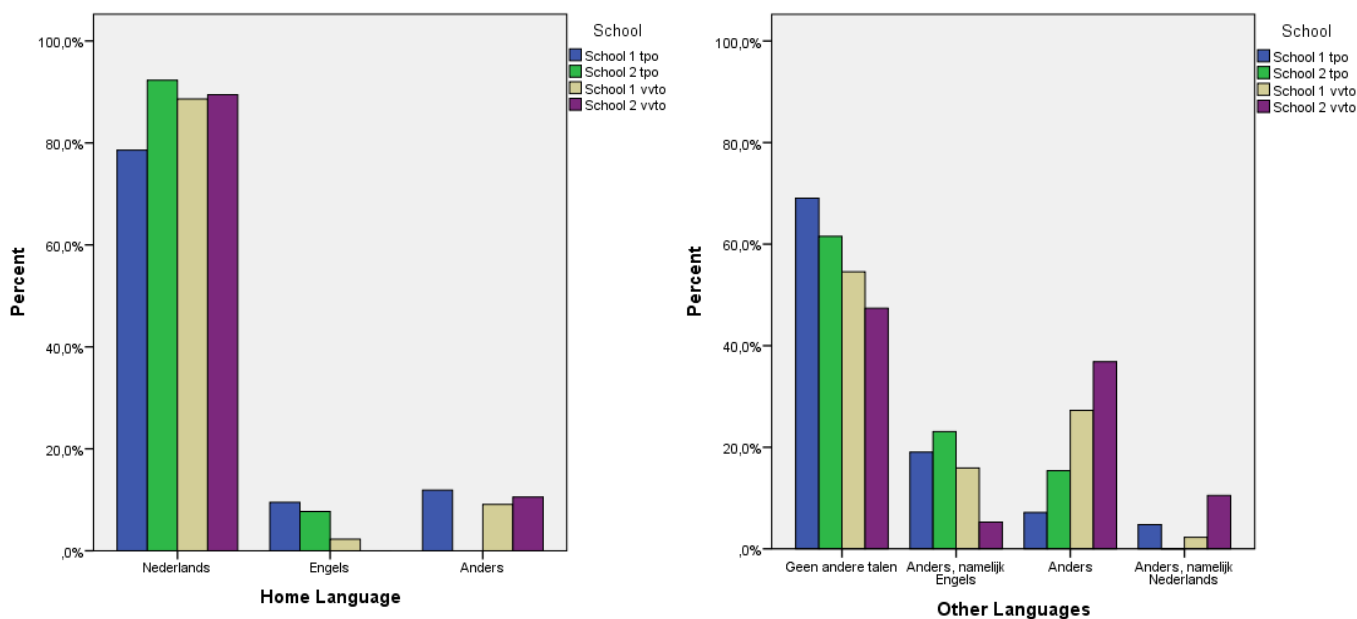
		Vvto		Tpo		
		Frequentie	Mean	Frequentie	Mean	
Attitude en motivatie	0 Laag	7	1,35	0 Laag	7	1,40
	1 Gemiddeld	27		1 Gemiddeld	19	
	2 Hoog	29		2 Hoog	29	
Eigen blootstelling en motivatie	0 Laag	13	1,02	0 Laag	18	1,00
	1 Gemiddeld	36		1 Gemiddeld	19	
	2 Hoog	14		2 Hoog	18	
Blootstelling Engels buiten school	0 Laag	30	,68	0 Laag	30	,73
	1 Gemiddeld	23		1 Gemiddeld	10	
	2 Hoog	10		2 Hoog	15	
Moedertaal	0 Nederlands	56	-	0 Nederlands	45	-
	1 Engels	1		1 Engels	5	
	2 Anders	6		2 Anders	5	
Andere talen thuis gesproken	0 Geen andere talen	33	-	0 Geen andere talen	37	-
	1 Anders, namelijk Engels	8		1 Anders, namelijk Engels	11	
	2 Anders			2 Anders	5	
	3 Anders, namelijk Nederlands	19		3 Anders, namelijk Nederlands	2	
		3		Nederlands		

In figuur 4 worden de verschillen tussen de scholen aangegeven op deze leerlingkenmerken. De verschillen lijken wat betreft de verdeling gelijk te lopen met de scores van de kinderen. Dat wil zeggen school 2 tpo scoort gemiddeld het hoogst op de variabelen ‘attitude en motivatie’, ‘eigen blootstelling en motivatie’, en ‘blootstelling Engels buiten school’, dan volgt school 1 vvto, dan school 1 tpo en dan school 2 vvto. Wanneer de groepen tpo en vvto worden vergeleken met betrekking tot deze variabelen wordt er geen significant verschil gevonden tussen de groepen.



Figuur 4: Gemiddelden van leerlingkenmerken per school groep 4/5

Voor de thuistalen is niet zozeer sprake van grote verschillen; uit figuur 5a blijkt dat het grootste gedeelte van alle leerlingen heeft Nederlands als moedertaal. In de tpo-groep spreken er vijf kinderen Engels thuis als moedertaal en in de vvto-groep is dit één leerling. Er zijn in de vvto groep zes leerlingen die een andere taal spreekt thuis naast de moedertaal en dit is geen Nederlands of Engels. In de tpo-groep geldt dit voor vijf leerlingen. Er zijn in beide groepen enkele leerlingen die Nederlands niet als moedertaal hebben, maar dat het Nederlands als extra taal wordt gesproken thuis. Daarnaast blijkt uit figuur 5b dat een aantal kinderen naast zijn moedertaal ook nog een andere taal spreekt. In de tpo-groep zijn er elf leerlingen die Engels naast de moedertaal thuis spreken. Dit geldt ook voor acht leerlingen van het vvto.



Figuur 5a+b: Thuistaal en andere talen percentages per school

Er zijn zes leerlingen in totaal die Engels als moedertaal hebben, hiervan is er één leerling van school 2 tpo, vier van school 1 tpo en één van school 1 vvto. Het is interessant om te zien of wanneer de enkele *native speakers* van het Engels buiten de analyse worden gelaten, de verschillen tussen de tpo- en vvto-groep nog steeds significant zijn. Wanneer er een Mann-Whitney U-test wordt afgenomen voor de groep leerlingen zonder deze zes *native speakers* van het Engels, zijn dezelfde significante verschillen te

vinden als wanneer er geen onderscheid wordt gemaakt in thuistaal. Namelijk op ‘lezen, schrijven, *pre-literacy*, leesbegrip en leessnelheid’, dit verschil is voor alle vaardigheden in het voordeel van de vvto-groep.

6.2.1.1.a. Resultaten groep 7 tpo en vvto

Tabel 9: Frequenties (sub)scores tpo en vvto groep 7

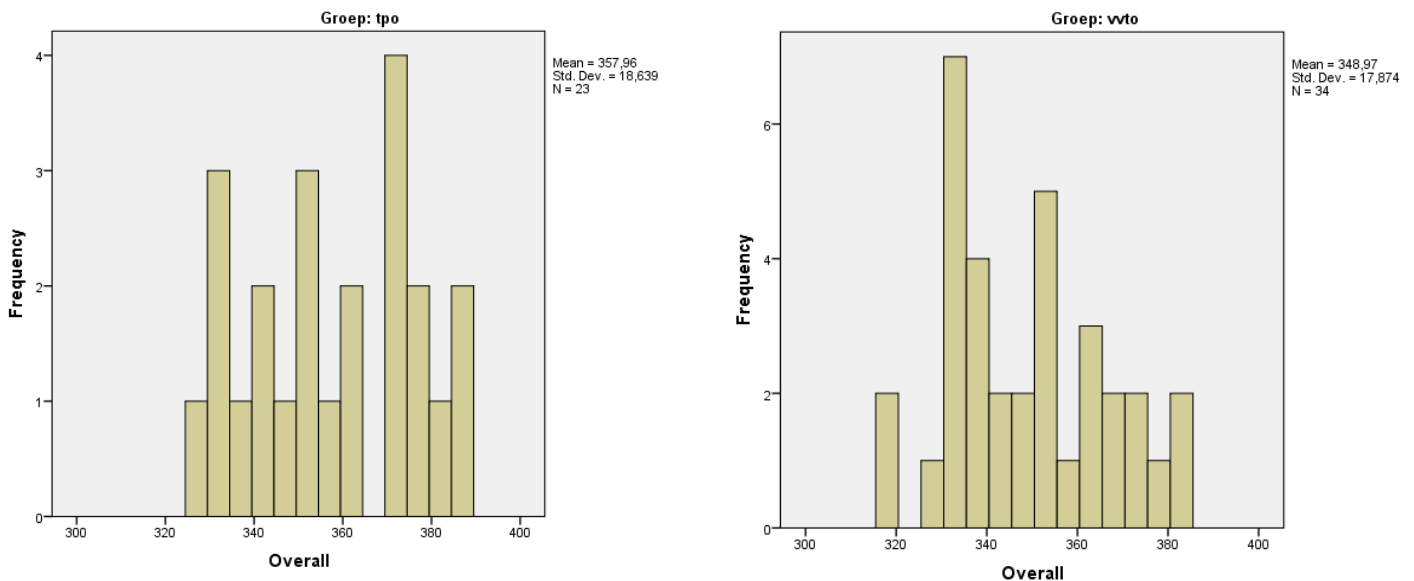
Score	Groep	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	Variantie	Mann-Whitney U-test Sig. 2-tailed
Overall	Tpo	23	357,96	18,639	347,407	,075
	Vvto	34	348,97	17,874	319,484	
Speaking	Tpo	23	357,39	17,180	295,158	,020
	Vvto	34	344,06	20,638	425,936	
Listening	Tpo	23	354,96	17,177	295,043	,008
	Vvto	34	341,71	18,825	354,396	
Reading	Tpo	23	362,74	23,365	545,929	,167
	Vvto	34	352,97	19,053	362,999	
Writing	Tpo	23	357,22	29,827	889,632	,877
	Vvto	34	356,62	25,383	644,304	
Grammar	Tpo	23	366,48	14,927	222,806	,098
	Vvto	34	359,03	16,176	261,666	
Vocabulary	Tpo	23	348,74	18,626	346,929	,064
	Vvto	34	338,74	20,797	432,504	
Fluency	Tpo	23	361,61	16,008	256,249	,012
	Vvto	34	348,38	20,899	436,789	
Pronunciation	Tpo	23	356,09	19,533	381,538	,309
	Vvto	34	350,71	21,923	480,638	
Reading rate	Tpo	23	110,26	22,989	528,474	,922
	Vvto	34	110,56	19,629	385,284	
Expressiveness	Tpo	23	345,13	27,024	730,300	,967
	Vvto	34	343,06	23,380	546,602	

De gemiddelden van de vaardigheden liggen tussen de 338 (score van de vvto groep op woordenschat) en de 366 (score van de tpo groep op grammatica). Op de meeste vaardigheden wordt gemiddeld (*intermediate*) gescoord. Voor de algemene scores geldt dat er gemiddeld genomen net onder de 360 (tpo) en iets onder de 350 (vvto) wordt gescoord. De standaarddeviatie is gemiddeld 20,48 voor de tpo-groep en gemiddeld 20,42 voor de vvto-groep. De scores daarmee vallen ook binnen de range

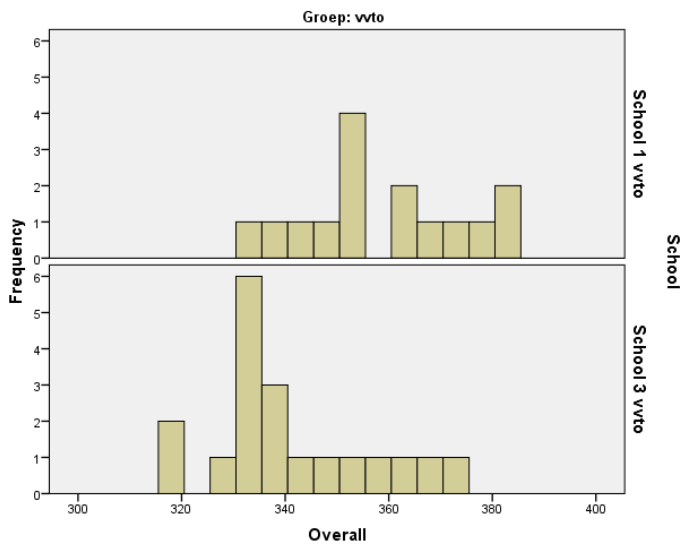
waarbinnen de scores kunnen vallen, namelijk 300-400. De frequenties van groep 7 zijn te vinden in tabel 9.

Er is ook in deze groep een Shapiro-Wilk-test afgenomen om de normaliteit na te gaan van de scores binnen de groepen. Alle vaardigheden zijn enigszins normaal verdeeld, behalve ‘grammatica en *expressiveness*’. Voor elke vaardigheid behalve deze twee kan een t-test worden afgenomen. Voor ‘grammatica en *expressiveness*’ kan een Mann-Whitney U-test worden afgenomen. Wanneer beide toetsen worden afgenomen, is er geen verschil in uitkomst en wordt er een significant verschil gevonden voor de vaardigheden ‘spreken, luisteren en *fluency*’. Dit verschil is te zien in tabel 9 en is in het voordeel van de tpo-groep.

De varianties binnen de groepen tpo en vvto zijn groot, deze zijn ook weergegeven in tabel 9. Hieronder worden grafieken weergegeven van hoe de algemene scores verdeeld zijn. In de onderstaande grafieken in figuur 6a en 6b wordt de verdeling van de groepen tpo en vvto weergegeven. In figuur 7 wordt ook het verschil tussen school 1 en 3 van de vvto-groep duidelijk. De tpo-groep bestaat maar uit één school. Hieruit blijkt dat de verschillen tussen de scholen onderling zo groot zijn dat het niet representatief is om uit te gaan van deze tpo- en vvto-groep.



Figuur 6a+b: Verdeling overall scores groepen tpo en vvto groep 7



Figuur 7: Verdeling scores vvtto-scholen groep 7

De tendens die te zien is in de verdeling scores van de scholen is als volgt: school 1 vvtto en school 1 tpo lijken hoger te scoren dan school 3 vvtto. Dit is ook terug te zien in de gemiddelden per school. In tabel 10 zijn de gemiddelden van de scholen op de algemene score weergegeven.

Tabel 10: Gemiddelden algemene scores per school groep 7

Score/ School	Gemiddelde overall-score	N
School 1 tpo	357,96	23
School 1 vvtto	358,93	15
School 3 vvtto	341,11	19

Leerlingkenmerken

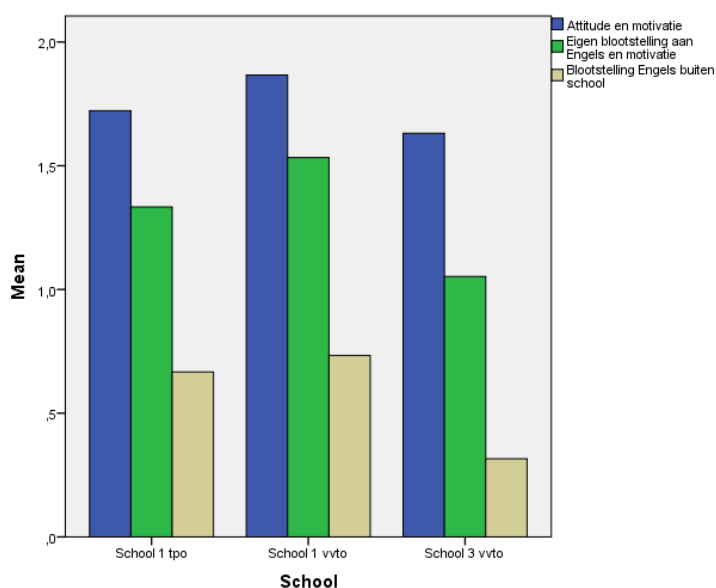
In de vragenlijst over leerlingkenmerken (*Your English quiz*) zijn de variabelen: attitude en motivatie, eigen blootstelling aan Engels, blootstelling aan Engels buiten school, thuistaal en andere talen ondervraagd. Er hebben 18 kinderen van tpo groep 7 (school 1 tpo) de vragenlijst ingevuld en van vvtto groep 7 (school 1 en 3 vvtto) hebben er 34 leerlingen de vragenlijst ingevuld.

In tabel 11 worden de frequenties van deze kenmerken weergegeven. Het gemiddelde van de twee groepen verschillen niet veel op deze variabelen ($M(vvtto)=1,74$ en $M(tpo)=1,72$), en de standaarddeviatie ligt voor alle variabelen en groepen tussen de 0,379 en de 0,896. Voor de leerlingkenmerken geldt dat er voor beide groepen sprake is van een gemiddelde tot hoge motivatie, en een positieve houding ten opzichte van het Engels.

Tabel 11: Frequenties leerlingkenmerken groep 7

		Vvto		Tpo		
		Frequentie	Mean	Frequentie	Mean	
Attitude en motivatie	0 Laag	0	1,74	0 Laag	1	1,72
	1 Gemiddeld	9		1 Gemiddeld	3	
	2 Hoog	25		2 Hoog	14	
Eigen blootstelling en motivatie	0 Laag	6	1,26	0 Laag	2	1,33
	1 Gemiddeld	13		1 Gemiddeld	8	
	2 Hoog	15		2 Hoog	8	
Blootstelling Engels buiten school	0 Laag	22	,50	0 Laag	9	,67
	1 Gemiddeld	7		1 Gemiddeld	6	
	2 Hoog	5		2 Hoog	3	
Moedertaal	0 Nederlands	32	-	0 Nederlands	15	-
	1 Engels	1		1 Engels	2	
	2 Anders	1		2 Anders	1	
Andere talen thuis gesproken	0 Geen andere talen	25	-	0 Geen andere talen	12	-
	1 Anders, namelijk Engels	0		1 Anders, namelijk Engels	3	
	2 Anders	9		2 Anders	3	

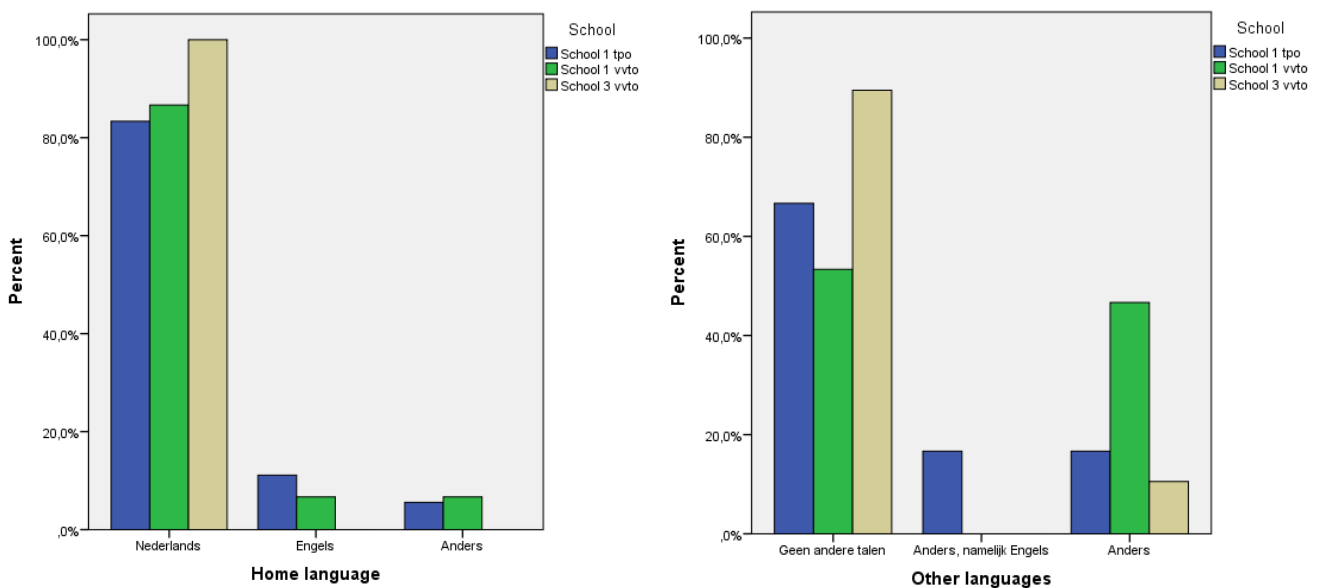
In figuur 8 worden de verschillen tussen de scholen aangegeven op de eerste drie variabelen: 'attitude en motivatie, eigen blootstelling aan Engels en motivatie, blootstelling aan Engels buiten school'. Op al deze leerlingkenmerken lijken er niet grote verschillen te zitten tussen de scholen. School 1 vvto lijkt hoger te scoren dan school 1 tpo en school 3 vvto. School 1 tpo lijkt op zijn beurt hoger te scoren dan school 3 vvto. Wanneer de groepen tpo en vvto worden vergeleken door middel van een Mann-Whitney U-test op variabelen, wordt er geen significant verschil gevonden tussen de groepen.



Figuur 8: gemiddelden leerlingkenmerken per school groep 7

De thuistaal van de kinderen in beide groepen is voornamelijk Nederlands. In figuur 9a en 9b worden de moedertalen en andere talen weergegeven per school. In de tpo groep (school 1 tpo) zijn er drie leerlingen die een andere moedertaal spreken, waarvan twee Engelstalig zijn. Bij de vvto groep zijn dit er in totaal maar twee. School 1 vvto heeft één leerling die een andere moedertaal spreekt en één die Engels als eerste taal spreekt. Voor de andere talen die thuis worden gesproken geldt dat er wel enige verschillen zijn tussen de scholen. School 1 tpo heeft een percentage van ongeveer 20% dat naast de moedertaal, Engels of een andere taal spreekt. Van school 3 vvto spreekt ongeveer helft van de leerlingen nog een andere taal dan Engels of Nederlands.

Wanneer de groep Engelstalige leerlingen buiten beschouwing wordt gelaten, is er geen significant verschil op een Mann-Whitney U-test te vinden tussen de groepen tpo en vvto.



Figuur 9a+b: Thuistaal en andere talen percentage per school

6.2.1.2. Testronde 2

6.2.1.2.a. Resultaten groep 5 tpo en groep 6 vvto

Er zijn allereerst drie kinderen van de vvto-groep die op de spreekvaardigheid geen score kregen, omdat er niet duidelijk genoeg werd gepraat. Dit heeft invloed op meerder andere (sub-)vaardigheden, voor enkele vaardigheden is daarom het aantal 62 en voor de meesten is het 59 in de vvto-groep. De gemiddelden van alle vaardigheden liggen tussen de 241 (score van de vvto groep op luisteren) en de 265 (score van vvto op *pronunciation*) Op de meeste vaardigheden wordt dan ook *intermediate* (tussen de 240-260) gescoord. Voor de algemene scores geldt dat er gemiddeld genomen rond de 250 wordt gescoord, dit geldt voor tpo en vvto. De standaarddeviatie is bij alle vaardigheden hoog; gemiddeld genomen 20,47 voor de vvto-groep en 24,14 voor de tpo-groep. De scores van bijna alle vaardigheden vallen daarmee ook volledig binnen de range waarbinnen de scores kunnen vallen, namelijk tussen de 200 en 300. De frequenties zijn weergegeven in tabel 12.

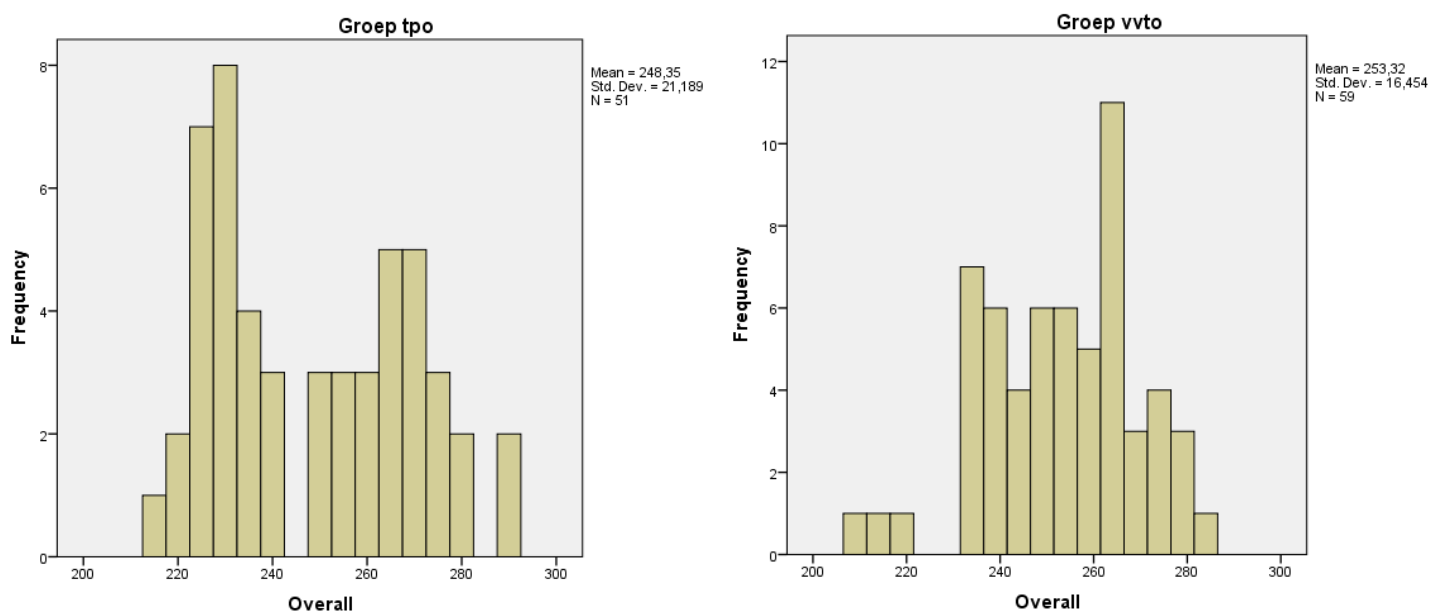
Om de normaliteit van deze data in de twee groepen te checken is een Shapiro-Wilk-test afgenomen. Er is gekeken of de assumpties voor een t-test worden behaald. Er blijkt dat alleen de scores van ‘luisteren, *pre-literacy* en grammatica’ normaal verdeeld zijn, dus daar kan eventueel een t-test voor worden afgenomen. Voor de andere vaardigheden wordt een Mann-Whitney U-test afgenomen om te kijken of het verschil significant is tussen de groepen. De Mann-Whitney U-test is weergegeven in tabel 12, maar op de t-test zijn dezelfde significante verschillen gevonden. Er is een significant verschil gevonden voor de vaardigheden ‘schrijven, *pre-literacy* en leessnelheid’. Het verschil is voor alle vaardigheden in het voordeel van de vvto groep.

Tabel 12: Frequenties (sub)scores tpo en vvto groep 5/6

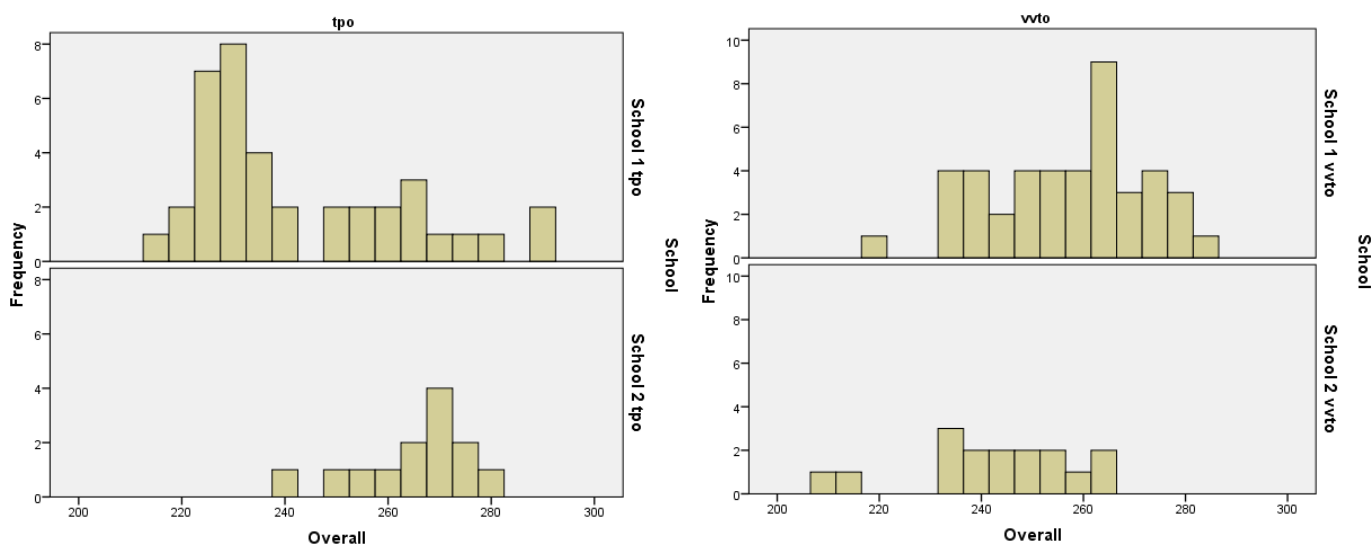
	Groep	N	Gemiddelde	Standaard-deviatie	Variantie	Mann-Whitney U-test: Sig. 2-tailed
Overall	Tpo	51	248,35	21,189	448,953	,166
	vvto	59*	253,32	16,454	270,739	
Speaking	tpo	51	242,98	28,734	825,660	,523
	vvto	59*	245,61	23,279	541,932	
Listening	tpo	51	244,02	25,376	643,940	,608
	vvto	59*	240,97	21,862	477,964	
Reading	tpo	51	259,86	20,681	427,721	,437
	vvto	59*	263,64	15,485	239,785	
Writing	tpo	51	246,27	26,567	705,803	,003
	vvto	62	260,85	24,018	576,847	
Pre-literacy	tpo	51	254,45	19,073	363,773	,030
	vvto	59*	262,78	15,470	239,313	
Grammar	tpo	51	252,33	22,644	512,747	,074
	vvto	59*	258,95	19,474	379,256	
Vocabulary	tpo	51	242,25	25,560	653,314	,067
	vvto	59*	249,80	19,629	385,303	
Fluency	tpo	51	256,51	23,911	571,735	,267
	vvto	59*	260,83	24,968	623,419	
Pronunciation	tpo	51	258,61	24,284	589,723	,212
	vvto	59*	264,63	25,048	627,410	
Reading Comprehension	tpo	51	263,16	23,118	534,455	,574
	vvto	62	263,65	17,250	297,577	
Reading Rate	tpo	51	58,78	28,540	814,533	,017
	vvto	59*	72,19	22,645	512,809	

* Missing: N=3

De varianties binnen de groepen tpo en vvto zijn groot, deze zijn ook weergegeven in tabel 12. Hieronder worden grafieken weergegeven van hoe de algemene scores verdeeld zijn. worden grafieken weergegeven van hoe de scores verdeeld zijn. In grafiek 10a en 10b worden de scores van de tpo en vvto groep getoond en in grafiek 11a en 11b worden de verschillen tussen de scholen duidelijk. Hieruit blijkt dat de verschillen tussen de scholen onderling zo groot zijn dat het niet representatief is om uit te gaan van deze tpo- en vvto-groep.



Figuur 10a+b: Verdeling overall-scores tpo en vvto groep 5/6



Figuur 11a+b: Verdeling van overall-scores tussen scholen in tpo- en vvto-groep groep 5/6

De tendens die te zien is in de verdeling scores van de scholen is als volgt: school 2 tpo en school 1 vvto lijken hoger te scoren dan school 1 tpo en school 2 vvto. Dit is ook terug te zien in de gemiddelden per school. In tabel 13 zijn de gemiddelden van de scholen op de algemene score weergegeven.

Tabel 13: Gemiddelden algemene scores per school groep 5/6

Score/ School	Gemiddelde overall-score	N
School 1 tpo	242,58	38
School 2 tpo	265,23	13
School 1 vvto	257,21	43
School 2 vvto	242,88	16

6.2.1.2.b. Resultaten groep 8

Tabel 14: Frequenties (sub)scores tpo en vvto groep 8

	Groep	N	Gemiddelde	Standaard-deviatie	Variantie	Mann- Whitney U-test: Sig. 2-tailed
Overall	tpo	21	358,19	15,361	235,962	,069
	vvto	30*	347,90	19,000	360,990	
Speaking	tpo	21	365,14	14,958	223,729	,001
	vvto	30*	345,93	22,433	503,237	
Listening	tpo	21	360,48	16,170	261,462	,001
	vvto	30*	343,20	19,871	394,855	
Reading	tpo	21	345,57	15,629	244,257	,886
	vvto	30*	344,53	17,340	300,671	
Writing	tpo	21	360,90	28,256	798,390	,521
	vvto	34	355,26	33,108	1096,140	
Grammar	tpo	21	359,24	11,144	124,190	,094
	vvto	30*	350,13	16,594	275,361	
Vocabulary	tpo	21	355,14	19,782	391,329	,049
	vvto	30*	342,13	23,697	561,568	
Fluency	tpo	21	362,90	18,099	327,590	,002
	vvto	30*	344,57	20,761	431,013	
Pronunciation	tpo	21	357,90	18,428	339,590	,096
	vvto	30*	347,10	20,461	418,645	
Reading Rate	tpo	21	108,33	24,840	617,033	,432
	vvto	30*	114,77	13,841	191,564	
Expressiveness	tpo	21	339,19	26,778	717,062	,823
	vvto	30*	341,93	21,534	463,720	

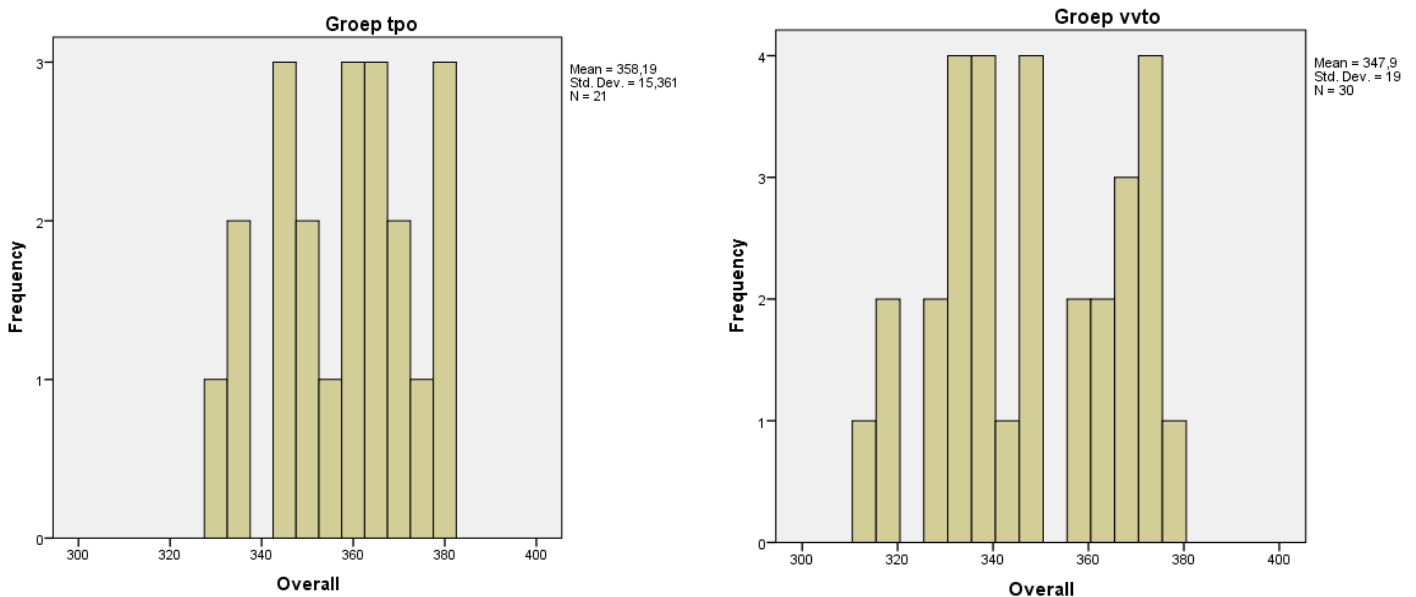
* Missing: N=4

Er zijn allereerst vier kinderen van de vvto-groep die op de spreekvaardigheid geen score kregen, omdat er niet duidelijk genoeg werd gepraat. Dit heeft invloed op de andere (sub-)vaardigheden, behalve op

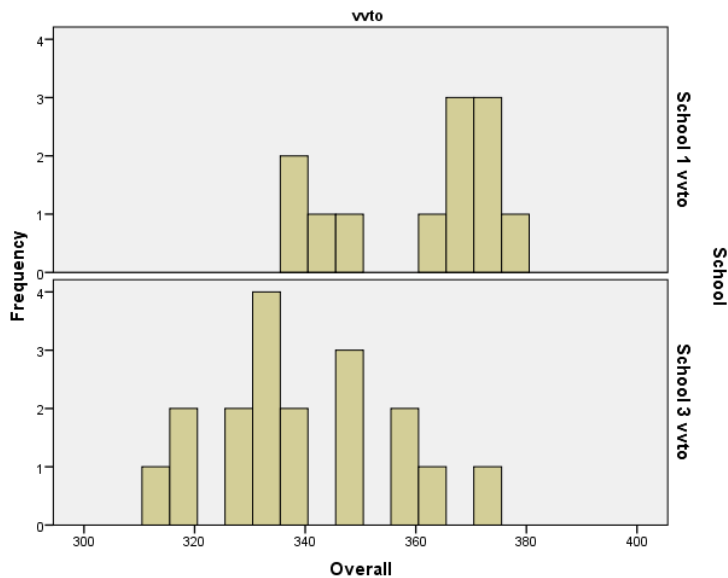
het schrijven. De gemiddelden van alle vaardigheden liggen tussen de 339 (score van de tpo groep op *expressiveness*) en de 365 (score van tpo op spreken) Op de meeste vaardigheden wordt dan ook *intermediate* (tussen de 340-360) gescoord, en voor vier vaardigheden wordt door de tpo-groep net boven de 360 gescoord en vallen onder het niveau *high*. Voor de algemene scores geldt dat de tpo-groep bijna 360 scoort, en de vvto groep scoort gemiddeld genomen net iets onder de 350. De standaarddeviatie is bij alle vaardigheden hoog: gemiddeld genomen 20,79 voor de vvto groep en 19,04 voor de tpo-groep. De scores van bijna alle vaardigheden vallen daarmee ook volledig binnen de range waarbinnen de scores kunnen vallen, namelijk tussen de 300 en 400. De frequenties van alle vaardigheden zijn weergegeven in tabel 14.

Om de normaliteit van deze data in de twee groepen te checken is een Shapiro-Wilk-test afgenomen. Er is gekeken of de assumpties voor een t-test worden behaald. Er blijkt dat alleen ‘luisteren, schrijven, grammatica en *expressiveness*’ normaal verdeeld zijn. Er wordt voor alle vaardigheden een Mann-Whitney U-test afgenomen om te kijken of het verschil significant is tussen de groepen. Er is hierbij een significant verschil gevonden voor de vaardigheden: ‘spreken, luisteren, woordenschat en *fluency*’. Het verschil is voor alle vaardigheden in het voordeel van de tpo groep en wordt weergegeven in tabel 14.

De varianties binnen de groepen tpo en vvto zijn groot, deze zijn ook weergegeven in tabel 14. Hieronder worden grafieken weergegeven van hoe de algemene scores verdeeld zijn. In de onderstaande grafieken in figuur 12a en 12b wordt de verdeling van de groepen weergegeven. In figuur 13 wordt ook het verschil tussen school 3 en 4 van de vvto-groep duidelijk. De tpo-groep bestaat maar uit één school. Hieruit blijkt dat de verschillen tussen de scholen onderling zo groot zijn dat het niet representatief is om uit te gaan van deze tpo- en vvto-groep.



Figuur 12a+b: Verdeling overall-scores tpo en vvto



Figuur 13: Verdeling van scores tussen scholen in tpo groep en vvto groep

De tendens die te zien is in de verdeling scores van de scholen is als volgt: school 1 vvto en school 1 tpo lijken hoger te scoren dan school 3 vvto. Dit is ook terug te zien in de gemiddelden per school. In tabel 15 zijn de gemiddelden van de scholen op de algemene score weergegeven.

Tabel 15: Gemiddelden algemene scores per school groep 8

Score/ School	Gemiddelde overall-score	N
School 1 tpo	358,19	21
School 1 vvto	361,25	12
School 3 vvto	339,00	18

6.2.1.3. Vergelijking testronde 1 en 2

Groep 4/5 tpo en groep 5/6 vvto

In testronde 1 wordt er op de algemene score door beide groepen gemiddeld net iets onder de 250 gescoord en in de tweede testronde zijn de gemiddelden ongeveer 3 tot 4 punten vooruit gegaan. Deze marginale vooruitgang van enkele punten geldt ook voor de vaardigheden: 'pre-literacy, woordenschat en leessnelheid'. Dit geldt voor de tpo- en vvto-groep. Er zijn enige opvallende zaken zoals dat de vaardigheden 'spreken, fluency en pronunciation' zijn voor de tpo groep licht achteruit gegaan met 3 tot 4 punten. De luistervaardigheid van de tpo groep is nagenoeg hetzelfde gebleven. De vvto groep scoort op deze vaardigheden gemiddeld enkele punten hoger dan dat zij in testronde 1 scoorden. Andere veranderingen ten opzichte van testronde 1 zijn de vaardigheden waarop hoger wordt gescoord in testronde 2. Dit is op 'lezen, schrijven en leesbegrip' voor de tpo groep, en op 'grammatica' voor de vvto groep, dit zijn echter ook marginale verschillen van ongeveer 4 tot 7 punten.

Daarnaast wordt in testronde 1 een significant verschil gevonden voor 'lezen, schrijven, pre-literacy, leesbegrip, en leessnelheid'. In testronde 2 wordt er alleen nog een significant verschil gevonden voor 'schrijven, pre-literacy, en leessnelheid'. Deze verschillen zijn allemaal in het voordeel van de leerlingen van de vvto groep.

Groep 7/8 tpo en vvto

In testronde 1 wordt door de vvto-groep net onder de 350 gescoord en de tpo groep scoort net onder de 360. In testronde 2 scoren de beide groepen gemiddeld genomen ongeveer hetzelfde. Dit geldt ook voor de vaardigheid ‘schrijven’ voor beide groepen. De tpo groep is gemiddeld tussen de 6 en 10 punten vooruitgegaan op de vaardigheden ‘spreken, luisteren en woordenschat’. De vvto groep is op deze vaardigheden nagenoeg hetzelfde blijven scoren of enkele punten vooruit gegaan. Een andere minimale vooruitgang geldt ook voor de vvto groep op de vaardigheid ‘leessnelheid’ en voor de tpo groep op de vaardigheden ‘*fluency* en *pronunciation*’. Enigszins opvallend is dat een aantal vaardigheden achteruit zijn gegaan ten opzichte van testronde 1. Voor beide groepen, tpo en vvto geldt dit voor de vaardigheden ‘lezen en grammatica’. De vaardigheden gaan tussen de 6 en 9 punten achteruit ten opzichte van testronde 1. De leerlingen van de vvto groep gaan daarnaast gemiddeld genomen achteruit op de vaardigheden ‘*fluency, pronunciation* en *expressiveness*’, dit scheelt tussen de 2 en 4 punten. De leerlingen van de tpo groep scoren lager op de vaardigheden ‘leessnelheid en *expressiveness*’, dit scheelt respectievelijk 2 en 6 punten ten opzichte van ronde 1.

Daarnaast wordt in testronde 1 een significant verschil gevonden voor de vaardigheden: ‘spreken, luisteren, en *fluency*’. Dit in het voordeel van de tpo groep. In testronde 2 wordt er naast deze vaardigheden ook een significant verschil in dezelfde richting gevonden voor ‘woordenschat’.

6.2.2. Mening en ervaringen leerlingen

Er zijn in totaal 47 kinderen van de 168 leerlingen in testronde 2 bevraagd naar hun mening en ervaring met TELL. Deze leerlingen komen van alle vijf de scholen. De vragen die gesteld zijn gaan in op de thema’s: moeilijke/makkelijke vragen, het aantal vragen, de moeilijkheidsgraad van het Engels en de iPad. De leerlingen vonden het over het algemeen leuk om TELL te maken; 35 kinderen vonden het leuk, elf leerlingen vonden TELL een beetje of wel leuk, en maar één leerling vond TELL niet zo leuk. De leerlingen die het een beetje leuk of niet leuk vonden komen van school 1 tpo en school 2 vvto.

Moeilijke en makkelijke vragen

De meeste leerlingen (32) geven aan moeite te hebben met de schrijfopdrachten. Hierbij gaat het meestal om de laatste opdracht waarbij voor de lagere groepen iets geschreven moet worden over een plaatje, en bij de hogere groepen moet een samenvatting geschreven worden. Er zijn daarbij ook vier kinderen die zeggen dat ze het onthouden moeilijk vinden; er wordt bij enkele opdrachten gevraagd om een verhaal te onthouden en deze in eigen woorden te vertellen of te schrijven. Negen leerlingen geven ook aan dat zij de vragen waarbij ze moeten spreken of verhalen na moet navertellen, moeilijk vinden. Andere opdrachten waar enkele leerlingen moeite mee hebben zijn: het spellen, luisteren, het schrijven van woorden, en het lezen. Er zijn ook leerlingen die aangeven geen moeite met TELL hebben gehad.

De opdrachten waar leerlingen geen moeite mee schijnen te hebben, zijn: het lezen (negen leerlingen), het aantikken of verslepen (twaalf leerlingen), het spreken (vijf leerlingen) en het schrijven

van een woord in een zin (vijf leerlingen). Er zijn ook elf leerlingen die zeggen dat ze alles makkelijk vinden; deze leerlingen geven soms nog wel een lastig onderdeel aan, zoals schrijven aan. Andere opdrachten die enkele leerlingen makkelijk vinden zijn: het schrijven, het raden van woorden aan de hand van de begin letter, het schrijven met de hand.

Het aantal vragen, moeilijkheidsgraad van het Engels en de iPad

Er zijn 33 van de 47 leerlingen die aangeven dat de test lang genoeg is en precies het juiste aantal vragen bevat. Daarnaast zijn er vier kinderen die vinden dat er wel meer vragen zouden mogen zijn, maar ook tien kinderen die de diagnostische test van TELL te lang vinden. Er zijn hiernaast twee leerlingen die expliciet aangeven dat je de uitleg zou moeten kunnen overslaan.

Er zijn 30 leerlingen die de vraag over het niveau van het Engels beantwoord hebben, hiervan zijn er twintig te spreken over het niveau van het Engels. Deze leerlingen begrepen het merendeel van het Engels in TELL. Er zijn ook vier leerlingen die het Engels niet moeilijk, maar ook niet makkelijk vonden. Zij liepen nog wel eens tegen een probleem aan doordat zij iets niet begrepen. Ook zijn er zes leerlingen die aangeven dat ze het Engels te moeilijk vonden in de test, zij begrepen veel woorden en zinnen niet in de test.

Daarnaast geven 29 leerlingen aan dat het leuker is om een test op een iPad te maken, en daarbij geven 13 leerlingen aan dat het leuker en beter is dan op papier. Één leerling geeft aan dat het ook makkelijker is dan op de computer, voornamelijk met het aantikken. Voor 24 leerlingen was de test van TELL makkelijker dan de eerste keer, onder andere omdat ze wisten hoe de test werkt. Er zijn vier kinderen die geen verschil zien met de eerste keer en er is één leerling die het moeilijker vond. Zeven leerlingen geven expliciet aan dat zij TELL wel alleen kunnen maken als zij door de leerkracht aan het werk worden gezet. Andere opmerkingen die enkele leerlingen maken zijn dat het dezelfde vragen zijn als de eerste keer, en dat een test op een iPad net een spel is.

6.2.3. Mening en ervaringen leerkrachten

In de onderstaande alinea's wordt de informatie vanuit de interviews met de leerkrachten weergegeven. Deze interviews gaan in op mening van de leerkrachten over TELL en de scores van de leerlingen. Van te voren is de leerkrachten gevraagd om een inschatting te maken van de taalvaardigheid van de leerlingen. Dit hebben zij gedaan op een Excelsheet, waarop alle namen van de leerlingen zijn ingevuld en waar de leerlingen een score van 1 tot en met 5 kunnen krijgen op de vier taalvaardigheden. Deze score is ten opzichte van de rest van de klas. Tijdens het gesprek krijgen de leerkrachten inzicht in de scores van testronde 1 en 2. De leerkrachten vergelijken zelf hun verwachting van de leerlingen met de scores die deze leerlingen hebben gehaald. Daarnaast wordt TELL besproken, hierbij wordt ingegaan op de opdrachten en of de leerkrachten het voor zich zien om met TELL te werken. De interviews zijn afgenomen bij de leerkrachten van school 1 vvto en school 1 en 2 tpo en worden hieronder samengevat.

De leerkrachten zijn, na het maken van een test of het zien van de demo's, enthousiast over TELL en de schrijf- en spraaktechnologie. Ze vonden de opdrachten over het algemeen goed te doen, maar gaven aan dat ze de schrijfopdrachten uitdagend vinden en dat er op cognitief gebied wel veel van de leerlingen wordt gevraagd. Eén leerkracht gaf aan dat er relatief weinig schrijfopdrachten zijn in vergelijking met het luisteren en spreken, hierbij ontstond ook de vraag in hoeverre er op spelling en grammatica wordt gelet. De leerkrachten zijn blij met het feit dat er zoveel verschillende vaardigheden worden getest en vinden de scores die hierbij horen duidelijk. Ook geven zij aan dat ze het fijn vinden dat de leerlingen zelfstandig deze test kunnen maken.

De verwachting van de leerkrachten komt in de meeste gevallen overeen met wat de leerlingen scoren op TELL. In de hogere groepen van school 1 vvto zijn er kinderen die op bepaalde vaardigheden hoger of juist lager scoren dan verwacht. De leerkrachten geven hierbij aan dat deze leerlingen in de klas niet willen of durven, en misschien achter de iPad meer zelfvertrouwen hebben. Er zijn ook leerlingen waarbij dit andersom kan gelden. Voor de lagere groepen komen de scores volgens de leerkrachten van deze school aardig overeen. Op school 1 tpo zijn er in de hoge groepen enkele verrassingen, maar meestal alleen in positieve zin. In de lagere groepen komen de scores wel aardig overeen met de verwachting. Op school 2 tpo zijn er enkele kinderen die beduidend hoger scoren dan dat zij normaal gesproken in de klas lieten zien.

De leerkrachten van school 1 vvto zijn in het bijzonder geïnteresseerd in het toepassen van TELL in het onderwijs. De vraag 'hoe gaan we dit dan gebruiken in ons onderwijs?' werd gesteld. TELL ziet er voor hen uit als een innovatief programma waarbij alle taalvaardigheden worden getest. De leerkrachten van groep 4/5 van school 1 tpo zien TELL als aanvulling op hun eigen observatie in de klas. In de hogere groepen van school 1 tpo is er veel interesse voor dit monitoringssysteem. De scores laten zien waar ruimte is voor verbetering. Op dit moment is er geen monitoring; er wordt enkel voor de hoogste groepen de IEP-toets afgenomen. Op school 2 tpo lijkt er een soort plafondeffect op te treden in de scores. De leerkracht van deze school is geïnteresseerd in een volgende grade-band en zou ook graag de hogere groep hiermee willen testen. De leerkracht ziet voor zich dat zij de kinderen per twee de test zou kunnen laten maken en geeft aan dat dit makkelijk in het programma past.

7. Conclusie en discussie

In de volgende hoofdstukken staat de beantwoording van de onderzoeksvragen centraal. Zoals deze thesis is opgebouwd, zullen eerst de vragen van deelonderzoek 1 worden besproken en vervolgens de vragen van deelonderzoek 2. Hierbij wordt direct ingegaan op wat deze resultaten betekenen voor het onderzoek en de verdere praktijk rondom het vroeg Engels in het Nederlandse basisonderwijs. Per deelonderzoek worden ook de beperkingen met betrekking tot dit onderzoek besproken. Vervolgens worden aanbevelingen gegeven en zal uiteindelijk de hoofdvraag van dit onderzoek in de eindconclusie worden beantwoord.

7.1. Deelonderzoek 1

In paragraaf 7.1.1 wordt uiteengezet wat gebruikt wordt voor het monitoren van het Engels als een tweede taal in het Nederlandse basisonderwijs. Daarnaast zullen principes worden opgesteld waar het monitoren van vroeg Engels in het basisonderwijs aan zou moeten voldoen. Deze zijn opgesteld door literatuuronderzoek en de uitkomsten van de interviews met enkele leerkrachten. In paragraaf 7.1.2 wordt de vraag beantwoord hoe de *performance descriptors* van TELL zich verhouden tot de leerlijn tpo. In paragraaf 7.1.3 worden de beperkingen van dit deelonderzoek besproken.

7.1.1. Monitoren van het Engels

De pilot tweetalig primair onderwijs staat op een continuüm van het vroeg Engels (figuur 1, blz. 10) tussen vvttoE en de *Dutch International Primaries* in. De leerdoelen voor tpo zijn ontwikkeld met als uitgangspunt 30 tot 50% van de onderwijstijd in het Engels en aan de hand van deze doelen is in dit onderzoek gezocht naar een monitoringssysteem om de taalvaardigheden vanaf groep 4 tpo in kaart te brengen. In de eerste leerjaren van tpo wordt gebruikt gemaakt van door SLO ontwikkelde observatieformulieren en voor de jaren erna is nog geen monitoringssysteem. Allereerst moest duidelijk worden welke Engelse taalvaardigheidstesten er al bestaan, om vervolgens principes op te kunnen stellen waar een monitoringssysteem aan zou moeten voldoen. Uit het literatuuronderzoek blijkt dat er veel gestandaardiseerde testen zijn zoals bijvoorbeeld Cambridge Examens, Anglia Examens en de IEP-Eindtoets, die allemaal een link hebben naar het Europees Referentie Kader. Daarnaast is op enkele DIPS scholen gevraagd wat er gebruikt wordt voor de monitoring van het Engels en in hoeverre daar rekening gehouden wordt met het feit dat Engels voor veel leerlingen een tweede of derde taal is. Er blijkt door alle internationale scholen in Nederland gebruik gemaakt te worden van testen voor het reguliere Engelse basisonderwijs, voorbeelden hiervan zijn: PTE young learners van Pearson, en de Single Word Spelling Test van GL assessments. Deze testen zijn echter ontwikkeld voor eerstetaalleerders van het Engels en worden dus niet daadwerkelijk gebruikt voor het monitoren van Engels als tweede taal. Op deze scholen wordt 100% van de onderwijstijd in het Engels lesgegeven en dit volstaat voor deze doelgroep, ook al is 70 tot 80% van de leerlingen ook een tweedetaalleerder van het Engels. Voor tpo is dit een ander verhaal; 95% van de leerlingen leert Engels als tweede of derde

taal en er wordt 30 tot 50% van de tijd in het Engels lesgegeven. De testen als de examens van Anglia en Cambridge zijn wel ontwikkeld voor tweedetaalleerders, maar gaan niet ver genoeg voor de doelen van het tweetalig onderwijs, of hebben andere doelstellingen.

De pilot tweetalig primair onderwijs is zo opgebouwd dat er via de receptieve vaardigheden naar de productieve vaardigheden wordt toegewerkt, net als in het vvtoE (Bodde-Alderlieste & Philipsen, 2014). Daarbij past dat pas aan het eind van groep 3/4 wordt verwacht dat leerlingen beginnen met simpele lees- en schrijfvaardigheden (EP-Nuffic, 2016). Een monitoringssysteem zal daarom alle deelvaardigheden moet kunnen meten, omdat vanaf groep 4 deze vaardigheden ook daadwerkelijk worden geleerd door de leerlingen. Daarnaast zijn er enkele toets-technische afwegingen bij testen, zoals validiteit, betrouwbaarheid, maar ook met name de bruikbaarheid (Pérez Basanta, 1995; Harris, 1969; Bachman, 2004, Drenth & Sijtsma, 2006). De administratie en het scoren moet niet te lang duren, daarnaast draagt een goede handleiding met testinstructie en efficiëntie bij aan de bruikbaarheid. Andere principes waar een monitoringssysteem voor het tweetalig primair onderwijs aan zou moeten voldoen zijn:

- Rekening houden met het leren van Engels als een tweede of derde taal;
- Formatieve toetsing en een *norm-referenced framework*;
- Voorkeur voor digitale toetsing.

Er zou rekening mee gehouden moet worden dat de leerlingen Engels als een tweede of derde taal leren. Een doel dat tegemoetkomt aan deze praktijk is het *intelligibility* principe van Brown en McKay (2016). Het testen van de taalvaardigheid zou zich in de eerste plaats moeten richten op dit principe, dat stelt dat verstaanbaarheid voorop staat. Veel testen zijn gericht op het *native-speaker* model, terwijl testen communicatief relevant zou moeten zijn (Yoshida, 2006). Voor een pilot als tpo, is dit een interessant uitgangspunt en dit wordt vanuit de stuurgroep van de pilot ondersteund. Het sluit aan bij de visie dat de nadruk van tweetalig basisonderwijs ligt op begrip en communicatie. Vanuit de pilot wordt als doel gesteld dat de leerlingen onafhankelijke taalgebruikers worden, waarbij het niveau van B2 wordt genoemd (EP-Nuffic, 2016b). De nadruk ligt hierbij op mondelinge taalvaardigheid met subdomeinen: 'woordenschat, woordgebruik, vloeiend en verstaanbaar vertellen, luisteren en gesprekjes voeren'. De vraag is echter of de tpo-scholen en betreffende leerkrachten achter dit principe van *intelligibility* staan of dat zij zelf andere doelen stellen.

Een volgend principe is formatieve toetsing en een *norm-referenced framework*. De leerlijn tpo is opgesteld voor alle groepen, terwijl er in de meeste gevallen nog maar gewerkt wordt tot en met groep 4. De leerlijn wordt constant aangepast omdat het einddoel nog niet vast ligt: dit houdt in dat er geen standaard is voor de groep leerlingen in het tweetalig onderwijs. Het formatief toetsen sluit hierbij aan, dit heeft als doel om informatie te verzamelen en feedback te geven aan de leerlingen en leerkrachten. Daarnaast houdt een *norm referenced framework* in dat het resultaat van de groep of individu gebruikt worden voor de interpretatie van de scores. Dit geeft relatieve informatie over de positie van het kind ten opzichte van zichzelf en de groep (Bachman, 2004).

Het onderwijs binnen tpo moet voldoen aan de eisen voor het Nederlandse onderwijs, daarbij is het Engels als het ware extra. Testen zou hierbij niet veel tijd in beslag moeten nemen; het moet de leerkracht enkel inzicht geven in de ontwikkeling van de leerlingen. Het laatste principe houdt daarom de mogelijkheid van digitale toetsing in. Er werd al aangegeven dat de administratie en het scoren bij een test niet te lang moet duren en digitaal toetsen komt hieraan tegemoet. Het zorgt voor authentieke en rijke contexten, efficiëntie, consistentie en uniformiteit, automatisch en nauwkeurig scoren met directe uitslag en feedback (Hauck, et al., 2016; Elorza, et al., 2016). Daarnaast maakt digitaal testen het makkelijker om de ontwikkeling te volgen en kan een leerling vaker getest worden wanneer de ontwikkeling hierom vraagt.

7.1.2. TELL in relatie tot curriculum en toetsing

De scores op TELL laten zien dat er meestal *intermediate* wordt gescoord op de vaardigheden, dit niveau lijkt in beide gekozen grade-bands overeen te komen met wat er tot nu toe wordt verondersteld door de leerlijn tpo. Bij dit niveau beheerst een leerling de vaardigheden binnen zijn grade-band gemiddeld: simpele taal wordt verstaan en geproduceerd, het schrijven en lezen ontwikkelt zich net (in grade-band 1/2), of deze vaardigheden worden begrepen en geproduceerd in simpel Engels (in grade-band 3-5). Dit gemiddelde niveau geldt voor grade-band 1-2 in groep 4 en grade-band 3-5 in groep 7. Wanneer er vervolgens naar de leerdoelen voor eind groep 8 wordt gekeken, wordt het *high* niveau verwacht in grade-band 3-5. Dit verschil ligt aan de lees- en schrijfvaardigheden, maar voor meer cognitieve uitdaging zou ook verder gemeten kunnen worden in grade-band 6-8. De leerlingen scoren gemiddeld op TELL en hierdoor lijkt er ruimte te zijn om verschillen tussen de leerlingen te zien en zijn genoeg groeimogelijkheden binnen de grade-bands.

TELL heeft als doel het monitoren en het in kaart brengen van de vaardigheden, dus de niveaubeschrijvingen zijn alleen op algemeen niveau. De leerlijn tpo heeft meer *can-do-statements* en heeft hiermee preciezere doelen. De leerdoelen van TELL lijken genoeg informatie te geven over de taalvaardigheid om een inschatting van de leerling te kunnen maken. Daarbij wordt het behaalde niveau op TELL ook verwacht door de leerlijn tpo.

7.1.3. Beperkingen deelonderzoek 1

Dit onderzoek bevat enkele punten waar bij de interpretatie rekening gehouden moet worden. Ook behandelt het onderzoek punten niet, die wel interessant zijn bij dit onderwerp. Een voorbeeld hiervan is een internationale vergelijking. Het gaat aan deze studie voorbij, maar ook in landen om Nederland heen wordt Engels als tweede taal gegeven in het basisonderwijs. Het zou interessant zijn geweest om deze ervaringen erbij te betrekken. Daarnaast was het interessant geweest om de mening van leerkrachten vanuit het tweetalig primair onderwijs te horen over hun ideeën over een monitoringssysteem.

7.2. Deelonderzoek 2

In paragraaf 7.2.1. staat de vraag centraal hoe de leerlingen van de groepen tpo en vvtoE hebben gescoord op TELL en wat het verschil tussen de groepen is. Ook wordt toegelicht hoe de Nederlandse kinderen hebben gescoord ten opzichte van de leerlingen in de USA. Hierbij wordt direct een koppeling gemaakt naar de mogelijke verklaringen voor deze resultaten. Vervolgens wordt ingegaan op de mening van de leerkrachten en worden in paragraaf 7.2.2. de volgende vragen beantwoord: ‘Hoe schatten de leerkrachten TELL in als monitoringsysteem?’, ‘Wat vinden de leerkrachten van de scores van de leerlingen ten opzichte van hun verwachting op alle taalvaardigheden?’ en ‘In hoeverre sluit TELL aan bij de inhoud en vorm van het onderwijs van de tpo scholen?’. In de laatste paragraaf 7.2.3. wordt toegelicht hoe praktisch bruikbaar TELL is voor het Nederlandse onderwijs, hierbij wordt gebruik gemaakt van de mening en ervaring van de leerkrachten en leerlingen, en wordt gekeken naar de consistentie van TELL over twee testrondes.

7.2.1. Scores op TELL

Er is een verschil tussen de scores op TELL van de leerlingen van tpo en vvtoE. In groep 4/5/6 is de diagnostische test van grade-band 1-2 afgenomen, waarbij gescoord kan worden tussen de 200 en de 300. De beide keren dat getest is, scoren de leerlingen van tpo en vvtoE gemiddeld genomen op de algemene taalvaardigheid rond de 250; op het *intermediate* niveau. Bij de eerste testronde is een significant verschil gevonden tussen de groep tpo en vvto op de vaardigheden ‘lezen, schrijven, *pre-literacy*, leesbegrip en leessnelheid’. In testronde 2 wordt echter alleen nog een verschil gevonden op ‘schrijven, *pre-literacy* en leessnelheid’. Deze verschillen zijn in het voordeel van de leerlingen van de vvto groep. Hiermee wordt de gestelde hypothese deels bevestigd; er is een verschil tussen de groepen, maar niet in het voordeel van de tpo-groep.

In groep 7/8 is de diagnostische test van grade-band 3-5 afgenomen, waarbij gescoord kan worden tussen de 300 en de 400. De beide keren dat getest is, scoren de leerlingen van tpo gemiddeld genomen op de algemene taalvaardigheid net onder de 360 en de leerlingen van vvto net onder de 350. Dit is beide op *intermediate* niveau. Bij de eerste testronde een significant verschil gevonden tussen de groep tpo en vvto op de vaardigheden: ‘spreken, luisteren en *fluency*’. In testronde 2 wordt ook een verschil gevonden op de vaardigheid ‘woordenschat’. Deze verschillen zijn in het voordeel van de leerlingen van de tpo-groep. Voor deze leeftijdsgroep lijkt de hypothese wel in de gestelde richting worden bevestigd. Bij meer blootstelling aan een taal wordt verwacht dat leerlingen een hogere taalvaardigheid hebben (Van den Broek, et al., 2014; Unsworth, 2016).

Wanneer in testronde 1 leerlingkenmerken als motivatie, attitude en blootstelling worden meegenomen, blijkt dat in groep 4/5 dit geen invloed heeft op het verschil tussen de groepen tpo en vvto. Dit geldt ook voor de leerlingen in groep 7. Daarnaast zijn er enkele moedertaalsprekers van het Engels en wanneer deze buiten de analyse worden gelaten heeft dat geen effect op de verschillen tussen tpo en

vvto in groep 4/5. Wanneer de moedertaalsprekers van het Engels niet in de analyse van groep 7 worden meegenomen, is tussen tpo en vvto geen significant verschil meer op alle vaardigheden. Het lijkt dat de Engelstalige leerlingen een invloed hebben op deze verschillen tussen tpo en vvto. Deze leerlingen zouden hoger gescoord kunnen hebben waardoor de tpo-groep significant beter scoort op vaardigheden 'spreken, luisteren en *fluency*'. De aantallen van deze groepen leerlingen met een andere moedertaal dan Nederlands zijn echter erg klein, dus het is lastig om hier echte uitspraken over te doen.

Een verklaring voor het significante verschil op de geletterde vaardigheden in het voordeel van de vvto-groep is dat de leerlingen van het vvto ouder zijn en een jaar langer onderwijs in de lees- en schrijfvaardigheden hebben gehad. Beide groepen zijn volgens de leerlijnen één jaar begonnen met de geletterdheid in het Engels, maar groep 5 vvto is al een jaar langer bezig met het lezen en schrijven in het Nederlands. Het lijkt dat deze vaardigheden in het Nederlands van pas komen bij het verwerven van de lees- en schrijfvaardigheden in het Engels, aangezien deze groep met minder onderwijstijd in het Engels significant beter scoort dan de tpo groep. Dit wordt ondersteund in het boek van Corda et al. (2014); er wordt verondersteld dat het lezen in het Engels mede door transfer vanuit het Nederlands ontwikkelt (Van Berkel, 2014). Er lijkt geen letter-klank koppeling te zijn zoals in het Nederlands, maar er wordt voornamelijk gelezen door analogie. Hierbij worden woorden herkend doordat woorden met hetzelfde patroon in het geheugen zitten. De leerlingen van het vvto zouden op deze manier met minder onderwijstijd in het Engels toch hoger kunnen scoren op de geletterde vaardigheden. De leerlingen in de groep 4/5 tpo lijken binnen een paar maanden wel vooruit te gaan op de leesvaardigheid in het Engels, aangezien de significante verschillen in ronde 2 alleen nog gelden van drie van de vijf vaardigheden.

Uit visualisering van de scores blijkt voor beide leeftijdsgroepen en testrondes dat de verschillen tussen de scholen onderling groot zijn. Er is veel variantie binnen de groepen tpo en vvto. Deze verschillen tussen scholen kunnen te wijden zijn aan het percentage Engels en de implementatie van het programma. Daarnaast zijn de leerlingkenmerken als attitude en motivatie zijn over het algemeen gemiddeld tot hoog bij de leerlingen van alle scholen, terwijl de blootstelling buiten school gemiddeld tot laag is. Deze verschillen op schoolniveau lijken samen te hangen met de fundering van het Engels op de school. De scholen met een sterk tpo/vvto-programma lijken hoger te scoren op deze leerlingkenmerken en op de scores van TELL. Een verklaring van de verschillen tussen de scholen, ook op leerlingkenmerken, kan liggen aan op welke manier het Engels vorm is gegeven en in hoeverre de leerkrachten erachter staan en wat het lesprogramma toe staat.

De leerlingen van dit onderzoek scoren zoals verwacht conform hun leeftijd en input en lijken niet onder te doen voor de leerlingen in de USA. Een reden hiervoor kan zijn dat in Nederland buiten school ook veel aandacht is voor het Engels. Het Engels wordt niet nagesynchroniseerd en zelfs kinderprogramma's bevatten Engelse termen. De scores van TELL hebben een normale verdeling; 250 of 350 is het midden van de schaal en geeft aan dat een leerling 50% van de te behalen punten heeft. Leerlingen in Nederland

scoren niet op alle vaardigheden volgens een normale verdeling, een voorbeeld hiervan is het luisteren en schrijven. Op sommige vaardigheden scoren de leerlingen uit dit onderzoek lager of hoger dan het midden van deze schaal. Een verklaring voor een lagere score op luisteren kan het accent zijn waar de leerlingen niet aan gewend zijn. Een verklaring voor een lagere score voor het schrijven kan zijn dat in het Nederlandse onderwijs later wordt begonnen met de Engelse schrijfvaardigheden.

7.2.2. Mening en ervaring van leerkrachten over TELL

TELL is uitgekozen omdat het een monitoringssysteem is dat rekening houdt met het ontwikkelen van het Engels als een tweede taal. Daarnaast meet TELL veel verschillende vaardigheden en zal door de digitaal afname weinig tijd van de leerkracht vragen. Dit zijn ook meteen punten waar de meeste leerkrachten positief over zijn: de vele taalvaardigheden, duidelijke scores met nuttige informatie en uitgebreide feedback, en dat TELL laat zien waar ruimte is voor verbetering. Het is aantrekkelijk voor de leerkrachten dat de leerlingen TELL zelf kunnen maken op een iPad, dit past bij het onderwijs op de betrokken scholen. Uit de inhoudsanalyse van niveaubeschrijvingen van TELL, paragraaf 7.1.2, blijkt TELL aan te sluiten bij leerdoelen die verondersteld worden door de leerlijn tpo. Ook leerkrachten geven aan dat het niveau van TELL past bij wat de leerlingen kunnen. De leerkrachten zien deze monitoring als aanvulling op hun eigen observatie. Op dit moment vindt er weinig tot geen monitoring van het Engels op de scholen plaats; er is zeker behoefte aan zo'n systeem. De leerkrachten vragen zich soms af of met name de schrijf- en spreekopdrachten niet te veel van de leerling vragen, met name op cognitief gebied.

De leerkrachten hebben daarnaast hun verwachtingen van de leerlingen vergeleken met de scores op TELL. De meeste scores kwamen overeen met wat de leerkrachten inschatten en hiermee wordt de hypothese bevestigd. Enkele leerlingen scoren hoger of lager dan dat de leerkracht had verwacht. Hier was voornamelijk sprake van op een van de vvtto scholen. Dit kan te maken hebben met eventuele onzekerheid van de leerling. Op school tpo 1 en dan met name groep 7/8, en school 2 tpo waren enkele verschillen tussen de verwachting en de scores vooral positief.

7.2.3. Praktische bruikbaarheid van TELL

Bij een van de interviews na afloop van de afname van TELL, werd door de leerkrachten de vraag gesteld hoe dit systeem gebruikt kan worden in het onderwijs. Dit geeft meteen de bruikbaarheid van TELL weer, leerkrachten willen er mee aan de slag en kijken wat het betekent in de praktijk. De scores geven inzicht in de verschillende vaardigheden van de leerlingen en laten precies zien waar welke leerling beter in is en waar nog extra begeleiding nodig is. Er worden veel vaardigheden getest bij de testen van TELL en deze zijn geïntegreerd, zodat verschillende vaardigheden tegelijk kunnen worden getest. Zoals Skehan (in Yoshida, 2006) aan geeft moet er rekening worden gehouden met deze

competence-performance relatie waarin de vaardigheden niet los van elkaar gezien kunnen worden. TELL lijkt ontwikkeld te zijn vanuit een zelfde visie.

Het is voor de leerkrachten een positief punt dat de testen zelfstandig gemaakt kunnen worden door de leerlingen. Het blijkt dat er op alle scholen een wifiverbinding aanwezig is; dit is een voorwaarde voor het maken van de test, TELL wordt op de iPad gemaakt. Er is nu gewerkt met iPads vanuit EP-Nuffic; niet elke school heeft zoals verwacht deze apparatuur zelf beschikbaar. Daarnaast hebben de leerkrachten niet met het administratieplatform gewerkt, ze hebben hierop wel de scores ingezien. Deze administratie zou de leerkrachten veel werk kosten als zij dit zelf moeten doen. Als eenmaal alles is ingevuld en de test klaar staat, kost het de leerkracht amper tijd en verschijnen de scores na afloop van de test automatisch.

De gebruikers van de test, namelijk de leerlingen, zijn zoals verwacht over het algemeen tevreden over het systeem. Zij vinden het leuk om te maken en geven daarbij aan dat het leuker is dan op papier. Het schijnt de leerlingen te motiveren, zodat ze amper door hebben dat het een test is. De leerlingen geven ook aan dat het makkelijker is om de test van TELL een tweede keer te maken, omdat ze dan weten hoe het werkt. Ze hebben totaal geen moeite met de digitale apparatuur; bijna alle leerlingen werken op school of thuis met een iPad of tablet. Wanneer er naar de test inhoudelijk wordt gevraagd wordt aangegeven dat de meesten moeite met de schrijfopdrachten, het onthouden bij het praten en schrijven van een samenvatting. De leerlingen hebben geen moeite met het lezen, het aantikken of verslepen en het spreken. Daarnaast vinden de meeste leerlingen de test precies lang genoeg en dat de test het juiste aantal vragen bevat. Bij het afnemen van de diagnostische test van TELL voor de tweede keer bleek dat soms dezelfde items worden getest. De leerlingen gaven aan dat ze enkele vragen nog wisten van de vorige keer. De vraag is dan ook in hoeverre binnen een grade-band verschillende items en vragen zijn. Er kan hier sprake zijn van een her-test effect. Als laatste begrepen de leerlingen vaak het Engels in TELL, er is een enkeling die het Engels te moeilijk vond.

TELL leek op het eerste gezicht veelbelovend voor de pilot tpo. Uit dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat dit systeem ook daadwerkelijk aan veel principes lijkt te voldoen. TELL geeft veel informatie over de leerlingen en laat hierbij ook verschillen tussen de groepen tpo en vvto, de scholen en de leerlingen zien. Daarbij lijken de scores over tijd consistent, het verschil tussen testronde 1 en 2 is minimaal. TELL lijkt ook toepasbaar te zijn voor de vvtoE-groep, zeker voor de zeer ervaren scholen met een vvto-keurmerk. Maar ook voor scholen die zich nog aan het ontwikkelen zijn, hebben met dit monitoringssysteem inzicht in de vaardigheden van de leerlingen. Dit sluit aan bij de enthousiaste reacties vanuit de praktijk, de leerkrachten gaan graag aan de slag met een systeem als TELL. Een notitie die hierbij gemaakt moet worden is dat TELL ook in de USA nog maar kort in gebruik is en nog in ontwikkeling is op bepaalde vlakken. De scores zijn nu gebaseerd op de trials die in Amerika gedraaid hebben om TELL te ontwikkelen.

7.2.4. Beperkingen deelonderzoek 2

Bij het interpreteren van de scores moet zeer voorzichtig worden gekeken. Er zijn veel verschillen tussen de scholen en tussen de leerlingen. Er zijn veel variabelen niet meegenomen omdat dit aan het doel van het onderzoek voorbij gaat, maar de thuistaal, motivatie, attitude en blootstelling laten zien dat er een invloed kan zijn van deze variabelen. In deze thesis is niet verder dan beschrijvend ingegaan op veel van deze variabelen. Daarnaast zouden de vragen van de vragenlijst *Your English Quiz* anders geformuleerd kunnen worden. De vragen zijn in enkele gevallen ambigu en vragen niet welke talen er in hoge mate thuis worden gesproken. Veel kinderen schreven veel talen op, of gaven een antwoord als 'een beetje Engels'. Dit is uit de antwoorden gefilterd, maar het is beter om dit te voorkomen. In een volgend onderzoek zouden deze vragen anders geformuleerd kunnen worden om deze verwarring voor te zijn.

Ook is niet altijd elke testsituatie hetzelfde geweest. Het aantal leerlingen dat per keer getest werd verschilde en dit lag voornamelijk aan het totale aantal kinderen dat op die school getest moest worden. Een druk lokaal met veel kinderen dicht op elkaar kan de leerlingen een andere situatie geven dan wanneer de leerlingen rustig en ver uit elkaar zitten. Er is getracht dit vaak op elkaar te laten lijken, maar dit was door de omstandigheden op school niet altijd mogelijk.

7.3. Aanbevelingen

In deze laatste paragraaf wordt aandacht besteed aan vervolgonderzoek. Dit gaat met name in op het verder testen van TELL in de hogere groepen, over een langere periode in de tijd en met meer scholen en klassen. Voor de groep 5 tpo geldt dat een plafondeffect lijkt te zijn bereikt, het is interessant om te zien hoe deze leerlingen met daadwerkelijk vijf jaar tweetalig onderwijs scoren op grade-band 3-5. Ook zijn in dit onderzoek testen afgenomen bij groep 8 van tpo en het is belangwekkend om te zien wat zij met een volgende grade-band doen: hoe scoren tpo-leerlingen aan het einde van de basisschool?

Daarnaast kan een link naar de Global Scale of English het interessant zijn. Hiermee kunnen eindtermen van tpo gedefinieerd worden met een connectie naar het Europees Referentie Kader. De testen van TELL zijn voornamelijk *proficiency* testen, maar kunnen tegelijkertijd fungeren als *achievement* testen zonder een strikte standaard. Het geeft een bepaalde mate aan waar een leerling staat. Voor de einddoelen van tpo en de doorstroom naar het voortgezet onderwijs zou het interessant zijn om eindtermen te hebben die gelinkt zijn met de het ERK of de GSE. De GSE is, wat dit project betreft, interessanter omdat het doelen heeft speciaal voor jonge leerders. Wanneer dit gekoppeld kan worden, kunnen ze daadwerkelijk als *achievement* testen, met eventuele eindtermen, worden afgenomen. Hierbij moet echter wel voorzichtigheid worden geboden, omdat tpo nog volledig in ontwikkeling is.

Als laatste zou bij een vergelijkend onderzoek beter en meer gekeken moeten worden naar de infererende variabelen. In dit onderzoek is hier niet tot in detail aandacht aanbesteed, omdat de groepen slecht vergelijkbaar waren en in veel gevallen klein zijn. Maar voor een volgend onderzoek is het interessant om de moedertaal en mogelijk de andere talen die thuis gesproken worden in daadwerkelijk

statistisch onderzoek mee te nemen. Dit geldt ook voor de sociaal-economische status, dit kan uitmaken voor hoeveel aandacht er thuis aan het Engels wordt besteed. Daarnaast is het interessant om de scores op andere vaardigheden, zoals de Nederlandse taalvaardigheid, mee te nemen.

7.4. Eindconclusie

De algemene vraag die centraal staat in dit onderzoek is: 'In welke mate is TELL toepasbaar als een vorm van monitoring van de taalontwikkeling van het Engels vanaf groep 4 van de pilot tweetalig primair onderwijs, in relatie tot het reguliere vroeg vreemdetalenonderwijs?'. De pilot tweetalig primair onderwijs bevindt zich in een dynamische situatie waarbij het een plaats heeft tussen het vroeg vreemdetalenonderwijs en de internationale scholen. Einddoelen voor de leerlingen in tpo zijn voorspeld in de leerlijn, maar zijn niet empirisch onderbouwd en worden naar mate de pilot vordert aangepast in overleg met de betrokkenen. Er is oriënterend onderzoek geweest naar bestaande monitoringssystemen en taalvaardigheidstesten van het vroeg Engels en er lijkt geen systeem of test tegemoet te komen aan de doelen van tpo. TELL lijkt te passen bij deze doelen. Er zijn principes opgesteld waar een monitoringssysteem aan zou moeten voldoen:

- Het testen van alle taalvaardigheden: luisteren, spreken, lezen en schrijven;
- Toets-technische afwegingen, zoals: validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid;
- Rekening houden met het leren van Engels als een tweede of derde taal;
- Formatieve toetsing en een *norm-referenced framework*;
- Voorkeur voor digitale toetsing.

TELL lijkt tegemoet te komen aan alle eisen die opgesteld zijn voor een monitoringssysteem. Het meet alle deelvaardigheden en nog zes of zeven andere subvaardigheden, afhankelijk van de grade-band. Uit wetenschappelijk onderzoek door Pearson Education, blijkt TELL en het systeem dat erachter zit, Versant, erg betrouwbaar en valide (Hildago, et al., 2015; Bonk, 2016, Pearson Inc., 2013). De testen zijn daarnaast twee keer afgenomen en de scores lijken over het algemeen consistent over de tijd. De bruikbaarheid van TELL blijkt uit de feedback van leerkrachten en leerlingen van tpo en vvtoE. Leerlingen vinden het leuk om TELL te maken op een iPad en leerkrachten zien de implementatie van dit monitoringssysteem zitten. Het enig aspect waar men aan moet denken hierbij zijn de iPads, zoals voorspeld door de hypothese. Er is een bruikbare digitale infrastructuur op de onderzochte scholen. Daarnaast houdt TELL rekening met het leren van Engels als tweede taal, het is ontwikkeld voor *English Language Learners*. Er wordt alleen de voortgang van het kind ten opzichte van zichzelf gemeten en het is ontworpen om feedback te geven. De leerlingen van de vvtoE-groep lijken, in tegenstelling tot de hypothese, niet onder te doen voor de leerlingen van tpo. Ook de leerlingen van de vvto-groep lijken TELL goed te kunnen maken en zijn de verschillen tussen de scholen en leerlingen onderling duidelijk. In de hogere groepen wordt een verschil gezien in het voordeel van de tpo-groep, maar nog steeds scoort de vvtoE-groep gemiddeld op de test en lijkt TELL ook bruikbaar voor het vroeg vreemdetalenonderwijs.

8. Literatuurlijst

- Alderson, J. C. (2000). *Technology in testing: the present and the future*. Lancaster University: Lancaster.
- Anglia. (2016). *Anglia Exams*. Geraadpleegd op: <http://anglianetwork.eu/exams/>
- Bachman, L. (2004). *Statistical analyses for language assessment*. Cambridge: CUP.
- Berkel van, A. (2014). Leren lezen en spellen in het Engels. In: Corda, A., de Graaff, R., & Philipsen, K. (2014). *Handboek vvto: Engels op de basisschool*. Uitgeverij Coutinho: Bussum.
- Bodde-Alderlieste, M. (2014). Content and Language Intergrated Learning in het basisonderwijs. In: Corda, A., de Graaff, R., & Philipsen, K. (2014). *Handboek vvto: Engels op de basisschool*. Uitgeverij Coutinho: Bussum.
- Bodder-Alderlieste, M. & Philipsen, K. (2014). Vvto in Nederland: vier vensters. In: Corda, A., de Graaff, R., & Philipsen, K. (2014). *Handboek vvto: Engels op de basisschool*. Uitgeverij Coutinho: Bussum.
- Bot de, C. L. J. & Herder, A. A. (2007). *Vroeg Engels in het Nederlandse Taalcurriculum: Literatuurstudie*. Rijksuniversiteit Groningen.
- Bonk, W. J. (2016). *Scoring TELL (Test of English Language Learning)*. Pearson Education.
- Broek van den, E., Graaf de, H. J. C., Unsworth, S. & Zee van der, V. (2014) *Voorstudie pilot tweetalig primair onderwijs*. GION: Rijksuniversiteit Groningen.
- Brown, J. D. & McKay, S. L. (2016). *Teaching and assessing EIL in local contexts around the world*. Routledge: New York & Londen.
- Brown, J. D. & Salmani Nodousha, M. A. (2015). Language testing: The state of the art. *International Journal of Language Studies*, 9(4), p.133-143
- Bureau ICE. (2016). *IEP Eindtoets Engels*. Geraadpleegd op: <http://www.toets.nl/eindtoetsengels>
- CEM. (2016). *Primary*. Geraadpleegd op: <http://www.cem.org/primary>
- Geurts, B. & Hemker, B. (2013). *Balans van het Engels aan het einde van de basisschool 4: Uitkomsten van de vierde peiling in 2012. PPON-reeks nummer 52*. Geraadpleegd op: http://www.cito.nl/onderzoek%20en%20wetenschap/deelname_nat_onderzoek/ppon/balansen_rapport
en
- Corda, A., de Graaff, R., & Philipsen, K. (2014). *Handboek vvto: Engels op de basisschool*. Uitgeverij Coutinho: Bussum.
- Deelder, E. & Groot, P. (2014). Vvto in Nederland, een historisch overzicht. In: Corda, A., de Graaff, R., & Philipsen, K. (2014). *Handboek vvto: Engels op de basisschool*. Uitgeverij Coutinho: Bussum.
- Dornyei, Z. & Skehan, P. (2003). Individual differences in second language learning. In C.J. Doughty & M.H. Long (Eds.), *The Handbook of Second Language Acquisition* (pp. 589–630). Oxford: Blackwell.

- Drenth, P. & Sijtsma, K. (2006). *Testtheorie: Inleiding in de theorie van de psychologische test en zijn toepassingen*. Bohn Stafleu van Loghum: Houten.
- Educational Testing Service. (2016). *English Language Learning and assessment*. Geraadpleegd op: <https://www.ets.org/ella>
- Eerste Kamer der Staten-Generaal. (2015). *Aanbieden van onderwijstijd in de Engelse, Duitse of Franse taal voor het primair onderwijs*. Geraadpleegd op: https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/34031_aanbieden_van_onderwijstijd
- Elorza, I., Martín-Monje, E. & Riaza, B. G. (2016). *Technology-Enhanced Language Learning for Specialized Domains: Practical Applications and Mobility*. Routledge
- Europees Platform. (2013). *Persbericht: Pilot tweetalig primair onderwijs*. Geraadpleegd op: <http://europeesplatform.m13.mailplus.nl/archief/mailling-398200.html>
- EP-Nuffic. (2016a). *Tweetalig primair onderwijs (tpo)*. Geraadpleegd op: <https://www.epnuffic.nl/primair-onderwijs/talenonderwijs/tweetalig-primair-onderwijs-tpo>
- EP-Nuffic. (2016b). *Pilot Tweetalig Primair Onderwijs in Nederland: maart 2016*. Geraadpleegd op: <https://www.epnuffic.nl/primair-onderwijs/talenonderwijs/tweetalig-primair-onderwijs-tpo/onderzoek>
- GL Assessment. (2015a). *The Single Word Spelling Test (SWST) comprises a series of nine standardised tests designed to assess spelling attainment*. Geraadpleegd op: <http://www.gl-assessment.co.uk/products/single-word-spelling-test>
- GL Assessment. (2015b). *Progress test in English*. Geraadpleegd op: <http://www.gl-assessment.co.uk/products/progress-test-english>
- GL Assessment. (2015c). *British Picture Vocabulary Scale: Third Edition*. Geraadpleegd op: <http://www.gl-assessment.co.uk/products/british-picture-vocabulary-scale-third-edition>
- Harris, D. (1969). *Testing English as a second language*. New York: McGraw Hill.
- Hauck, M.C., Mislevy, R. & Wolf, M. K. (2016). *Creating a Next-Generation System of K–12 English Learner Language Proficiency Assessments. ETS Research Report (RR-16-06)*. Educational Testing Service: Princeton.
- Hidalgo, P., Sato, E & Suzuki, M. (2015). *Pearson TELL (Test of English Language Learning): New Technologies for Assessing Language Learners*. Pearson Education.
- Oxford University Press. (2016a). *Oxford Young Learners Placement Test*. Geraadpleegd op: <https://www.oxfordenglishtesting.com/defaultmr.aspx?id=4582>
- Oxford University Press. (2016b). *Oxford Primary English Assessment*. Geraadpleegd op: <https://global.oup.com/education/content/primary/series/oxford-primary-english-assessment/?region=international>
- Pearson Education. (2016). *Developmental Reading Assessment, 2nd Edition PLUS (DRA2+)*. Geraadpleegd op: www.pearsonschool.com/DRA2

- Pearson Education. (2015a). *Test of English Language Learners (TELL)*. Geraadpleegd op: <http://www.pearsonassessments.com/feature/tell/index.html>
- Pearson Education. (2015b). *Test of English Language Learners: Performance Descriptors*. Pearson Education Inc.
- Pearson Education, Inc. (2013). *Versant, a smarter way to test language skills*. Geraadpleegd op: <http://www.versanttest.com/>
- Pearson Inc. (2016). *PTE young learners: English assessment that you can trust!* Geraadpleegd op: <http://pearsonpte.com/pte-young-learners/>
- Pearson English. (2016). The Global Scale of English: A new solution that's off the scale. Geraadpleegd op: <https://www.english.com/gse>
- Perin, D. (2011). *Facilitating student learning through contextualization: A review of evidence*. Sage: New York.
- Pérez Basanta, C. (1995). Coming to grips with progress testing: some guidelines for its design. *English Teaching Forum*, 33, (3).
- SLO. (2014). *Praatjes peilen*. Geraadpleegd op: <http://downloads.slo.nl/Repository/praatjes-peilen.pdf>
- SLO. (2016). *TULE inhouden en activiteiten: Kerndoelen Engels*. Geraadpleegd op: <http://tule.slo.nl/Engels/F-KDEngels.html>
- Taalunieversum. (2016). Het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader - online versie: 9.3.5 Formatieve toetsing/summatieve toetsing. Geraadpleegd op: http://taalunieversum.org/onderwijs/gemeenschappelijk_europees_referentiekader/9/3/5/
- TKI. (2016). Probe 2 - *Prose Reading Observation, Behaviour and Evaluation*. Geraadpleegd op: [http://assessment.tki.org.nz/Assessment-tools-resources/Assessment-tool-selector/Browse-assessment-tools/English/Reading/PROBE-2-Prose-Reading-Observation-Behaviour-and-Evaluation/\(back_to_results\)/Assessment-tools-resources/Assessment-tool-selector/Browse-assessment-tools](http://assessment.tki.org.nz/Assessment-tools-resources/Assessment-tool-selector/Browse-assessment-tools/English/Reading/PROBE-2-Prose-Reading-Observation-Behaviour-and-Evaluation/(back_to_results)/Assessment-tools-resources/Assessment-tool-selector/Browse-assessment-tools)
- Triune Initiatives. (2016). *Probe 2 Reading Comprehension Assessment*. Geraadpleegd op: <https://comprehenz.com/shop/assessment-tools/probe-2-reading-comprehension-assessment/>
- Tweede Kamer der Staten-Generaal. (2014). *Wijziging van de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra in verband met het regelen van de mogelijkheid een deel van het onderwijs te geven in de Engelse, Duitse of Franse taal*. Geraadpleegd op: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/34031/kst-34031-6>
- UCLES. (2016). *Cambridge English: Starters (YLE Starters)*. Geraadpleegd op: <http://www.cambridgeenglish.org/exams/young-learners-english/starters/>
- Unsworth, S. (2016). Early child L2 acquisition: Age or input effects? Neither or both? *Journal of Child Language*. (43) p. 608-634. Cambridge Press.

Unsworth, S. & Blom, E. (2010). *Comparing L1 children, L2 children and adults*. Uit: *Experimental methods in language acquisition research*. John Benjamins Publishing Company: Amsterdam. (10). 201-217.

Yoshida, K. (2006). *Theoretical frameworks of testing in SLA: Processing perspectives and strategies in testing situations*. Shiken: JALT Testing & Evaluation SIG Newsletter: Shiken. 10(1).
Geraadpleegd op: http://jalt.org/test/yos_1.htm

9. Bijlage

9.1. TELL item-lijst

Tabel 16: TELL item-types¹

Table 1. Summary of TELL Item Types

Item Type	Item Description	Skills	Grade Band
Say the word	Verbally identify image shown on screen	Listen-Speak	K
Pick the right picture	Identify by touch, the desired basic text feature from three images	Read/Print literacy	K
Say the letter	Read list of 5 upper- and lower-case letters aloud	Write/Print literacy	K
Copy the letter	Copy the letter displayed on the screen	Write/Print literacy	K
Copy the word	Copy the word displayed on the screen	Write/Print literacy	K, 1-2
Pick the right letter (for K) Pick the right word (for 1-2)	From a group of 3 letters or 3 words, touch the one that represents the sound played	Read/Print literacy	K, 1-2
Find the error	Identify the word with a spelling or capitalization error	Read/Print concepts	1-2
Write the word	Handwrite the word that is heard with corresponding image	Write	1-2
Write about the picture	Write a description for the picture shown on screen	Write	1-2
Read the words	Read a list of words aloud	Read-Speak	1-2
Describe the video	View silent video and describe its events	Speak	1-2
Listen and act	Follow audio orders to touch, drag, move or draw a path	Listen	K, 1-2, 3-5, 6-8, 9-12
Repeat the sentence	Listen to short audio and repeat verbatim	Listen-Speak	K, 1-2, 3-5, 6-8, 9-12
Listen and retell	Listen to an audio passage and retell the story	Listen-Speak	K, 1-2, 3-5, 6-8, 9-12
Read and act	Read prompt then touch, drag and drop an object	Read	1-2, 3-5, 6-8, 9-12
Complete the sentence	Read a sentence with a missing word and then type the word in the blank	Read-Write	1-2, 3-5, 6-8, 9-12
Put the word in the sentence	Correct grammar of scrambled sentence by drag and drop	Read	3-5, 6-8, 9-12
Speak in the situation	Respond to an audio and graphic prompt	Listen-Speak	3-5, 6-8, 9-12
Watch and explain	Watch a video of a teacher explaining a concept then answer a comprehension question.	Listen-Speak	3-5, 6-8, 9-12
Read the passage	Read text passage aloud and answer comprehension question verbally	Read-Speak	3-5, 6-8, 9-12
Read and summarize	Read a text passage, answer a comprehension question, and then write a summary	Read-Write	3-5, 6-8, 9-12

9.2. Gespreks-itemlijst DIPS-scholen

Monitoring English – Survey for pilot bilingual primary education

Comparison with monitoring systems in primaries/IGBO schools

Systems

- Which tests in use for monitoring English
- Reasons for choice
- Characteristics of various tests
 - o Subskills: all? Separated or integrated in tests?
 - o Frequency: # of times per year
 - o Duration

¹ Herdrukt van “Test of English Language Learners (TELL)”, door Pearson Education., 2015a, p.

- o Standardised: which benchmark?
- Availability:
 - o Paper
 - o Digital

Other forms of assessment

- Does the school use other forms of assessment?
 - o In-class
 - o Which subskills

Comparison with CITO LOVS – Taal/ English Language Learners

- Different assessment procedures/tests?
- How related to standard monitoring system?
- Differences in results between NS and NNS ?
 - o If so: in which areas in particular and to what extent?

Appreciation

- Of monitoring systems currently used by school
- In relation to international schools' curriculum and possible interventions
 - o Does it meet your (the school's) requirements
- Any suggestions for the bpe pilot?

9.3. TELL Performance Descriptors

Tabel 17: Grade Band 1-2 Overall Scores

Grade Band	Score Range	Proficiency Level	Type of Score and Description
1 to 2	200-219	Limited	Overall The student's overall English proficiency is at the Limited Proficiency level. The student demonstrates very limited ability in spoken English and in basic pre-literacy skills or print concepts in English.
1 to 2	220-239	Basic	The student's overall English proficiency is at the Basic Proficiency level. The student understands and responds to very simple language. The student has rudimentary knowledge of pre-literacy and print concepts in English.
1 to 2	240-259	Intermediate	The student's overall English proficiency is at the Intermediate Proficiency level. The student understands and responds to simple spoken sentences on concrete social topics reasonably accurately and meaningfully. The student has some level of mastery in pre-literacy and print concept tasks in English.
1 to 2	260-279	High	The student's overall English proficiency is at the High Proficiency level. The student understands and responds to spoken sentences on concrete, but somewhat complex, topics reasonably accurately and meaningfully. The student performs pre-literacy and print concept tasks with reasonable accuracy.
1 to 2	280-300	Advanced	The student's overall English proficiency is at the Advanced Proficiency level. The student understands and responds to most grade-appropriate spoken materials consistently accurately and meaningfully. The student performs pre-literacy and print concept tasks with consistent accuracy.

Tabel 18: Grade Band 1-2 Language Skill Domain Scores

Grade Band	Score Range	Proficiency Level	Type of Score and Description			
			Listening	Speaking	Reading	Writing
1 to 2	200-219	Limited	The student demonstrates very limited ability to understand spoken English. Although the student may be able to understand some isolated familiar words, comprehension of longer or more complex language is not demonstrated.	The student demonstrates very limited ability to speak English. The student can use isolated familiar words and phrases.	The student demonstrates very limited knowledge of English letter-sound correspondences and print concepts.	The student demonstrates very limited ability to write in English. The student is consistently unable to copy letters or words accurately.
1 to 2	220-239	Basic	The student identifies highfrequency familiar words and understands simple sentences with familiar words, spoken slowly and clearly, on simple, concrete topics. The student has some difficulty understanding English spoken at a natural speed.	The student uses some familiar words and phrases but has a limited repertoire. The student begins to use simple connectors (e.g., and, so) and speak in extended discourse on familiar topics. Grammatical and vocabulary errors may interfere with the overall meaning.	The student demonstrates developing awareness of English letter-sound correspondences and print concepts.	The student has limited ability to write in English. The student demonstrates some level of early writing skills by sometimes copying English letters and words legibly.

1 to 2	240-259	Intermediate	The student identifies common words and understands simple sentences with some level of accuracy. The student begins to understand gradeappropriate listening passages and to identify key concepts and main ideas.	The student produces extended discourse somewhat meaningfully in tasks such as retelling a story. Errors in grammar and vocabulary are frequent but do not interfere with the overall meaning.	The student knows lettersound correspondences and can name some letters. The student has basic knowledge of print concepts.	The student demonstrates some level of early writing skills by copying many of the English letters and words legibly.
1 to 2	260-279	High	The student understands grade-appropriate listening passages fairly accurately and identifies key concepts, main ideas, and some details. The student has difficulty demonstrating understanding of listening passages on academic or more complex topics.	The student consistently uses language fairly accurately, and begins to use complex sentences with appropriate vocabulary and connectors. The student organizes his/her speech fairly meaningfully in tasks such as retelling a story. There are errors in grammar and vocabulary, but they do not interfere with the overall meaning.	The student has a good level of letter-sound correspondences in English and demonstrates reasonable knowledge of print concepts.	The student demonstrates a good level of early writing skills by copying English letters and words legibly including both lowercase and uppercase letters.
1 to 2	280-300	Advanced	The student understands spoken English quite well. The student demonstrates understanding of gradeappropriate listening passages by identifying key concepts, main ideas, and some details.	The student demonstrates good mastery of spoken English and uses gradeappropriate grammar and vocabulary accurately. Occasional errors may occur in grammar and vocabulary but do not interfere with meaning.	The student identifies and applies letter-sound correspondences in English, and demonstrates consistent knowledge of print concepts.	The student demonstrates a good level of early writing skills by copying English letters and words legibly including both lowercase and uppercase letters.

Tabel 19: Grade Band 3-5 Overall Scores

Grade Band	Score Range	Proficiency Level	Type of Score and Description Overall
3 to 5	300-319	Limited	The student’s overall English proficiency is at the Limited Proficiency level. The student demonstrates very limited ability to understand and produce spoken and written English.
3 to 5	320-339	Basic	The student’s overall English proficiency is at the Basic Proficiency level. The student identifies and understands common words and phrases, and may understand very simple sentences on concrete familiar topics. The student writes common words and phrases, and may be able to write simple, short sentences.
3 to 5	340-359	Intermediate	The student’s overall English proficiency is at the Intermediate Proficiency level. The student identifies and understands passage-level materials written in simple English with common words and phrases reasonably accurately and meaningfully but needs to develop skills to deal with academic topics and/or complex language with accuracy. The student writes short sentences and may be able to produce short passages on concrete familiar topics.
3 to 5	360-379	High	The student’s overall English proficiency is at the High Proficiency level. The student demonstrates good understanding of grade-appropriate materials on familiar social and academic topics. The student writes at the paragraph level and begins to organize writing according to written English conventions.
3 to 5	380-400	Advanced	The student’s overall proficiency level is at the Advanced level. The student demonstrates good mastery of English and understands grade-appropriate materials on both social and academic topics. The student writes at the paragraph level and organizes writing according to written English conventions with fair accuracy.

Tabel 20: Grade Band 3-5 Language Skill Domain Scores

Grade Band	Score Range	Proficiency Level	Type of Score and Description			
			Listening	Speaking	Reading	Writing
3 to 5	300-319	Limited	The student demonstrates very limited ability to understand spoken English. Although the student may be able to understand some isolated familiar words, comprehension of longer or more complex language is not demonstrated.	The student demonstrates very limited ability to speak English. The student uses isolated familiar words and phrases.	The student has very limited ability to comprehend text. The student may be able to identify and read some familiar words out loud but cannot deal with longer texts or higher-level text comprehension.	The student has very limited ability to write in English. The student may be able to write some words, but they are not coherent or complete depictions of ideas.
3 to 5	320-339	Basic	The student identifies highfrequency familiar words and understands simple sentences with familiar words, spoken slowly and clearly, on simple concrete topics. The student has some difficulty understanding English spoken at a natural speed.	The student uses some highfrequency familiar words and phrases but has a limited repertoire. The student begins to use simple connectors (e.g., and, so) and speak in extended discourse on familiar topics. Grammatical and vocabulary errors may interfere with the overall meaning.	The student identifies highfrequency familiar words and comprehends short sentences with familiar words on simple concrete topics. The student is slow in word recognition and reading speed, and consequently does not read with fluency.	The student begins to put together sentences with highfrequency familiar words on simple concrete topics. The student begins to use simple connectors (e.g., and, so) and write in extended discourse on familiar topics. There are errors in grammar, vocabulary, coherence, and spelling that interfere with the overall meaning.

3 to 5	340-359	Intermediate	The student identifies common words and understands simple sentences with some level of accuracy. The student begins to understand gradeappropriate listening passages and to identify key concepts, main ideas, and some details.	The student produces extended discourse somewhat meaningfully in tasks such as retelling a story or summarizing mini-lectures. Errors in grammar and vocabulary are frequent, but they do not interfere with the overall meaning.	The student identifies common words and comprehends simple sentences with some level of accuracy. The student begins to understand gradeappropriate reading texts and to identify key concepts, main ideas, and some details.	The student writes sentences and begins to organize writing somewhat coherently in writing tasks such as summary writing. Errors exist in writing conventions and spelling but do not interfere with the overall meaning.
3 to 5	360-379	High	The student understands grade-appropriate listening passages fairly accurately and identifies key concepts, main ideas, and some details. The student has difficulty demonstrating understanding of listening passages on academic or more complex topics.	The student consistently produces simple and complex sentences using accurate language structures about concrete topics and occasionally about abstract topics. Student's pronunciation and fluency are fair and rarely interfere with meaning.	The student comprehends grade-appropriate reading passages fairly accurately and identifies key concepts, main ideas, and some details. The student has difficulty demonstrating understanding of reading texts on academic or more complex topics.	The student consistently writes sentences fairly accurately and begins to use complex sentences using appropriate vocabulary. The student organizes his/her writing fairly coherently in tasks such as summary writing. There are errors in grammar, vocabulary, or spelling, but they do not interfere with meaning.

3 to 5	380-400	Advanced	The student understands spoken English quite well. The student demonstrates understanding of gradeappropriate listening passages by identifying key concepts, main ideas, and some details.	The student demonstrates good mastery of spoken English and uses gradeappropriate grammar and vocabulary accurately. Occasional errors may occur in grammar and vocabulary but do not interfere with meaning.	The student comprehends grade-appropriate reading texts with a good level of accuracy. The student has a good level of reading fluency and identifies key concepts and comprehends important details in most gradeappropriate texts accurately. The student may have difficulty with texts in which grammar and/or topics are complex or unfamiliar.	The student has good mastery of written English skills and uses a variety of grammar and vocabulary accurately with a good command of English writing conventions. Occasional errors may occur in grammar, vocabulary, or spelling but do not interfere with meaning.
--------	---------	----------	---	---	--	---

9.4. Vragenlijst Your English Quiz groep 4/5

Tabel 21: Codes vragenlijst groep 4/5

	Antwoord	Code	Thema
Vraag 1	Moeilijk	0	Attitude
'Wat vind je van Engels?'	Makkelijk	2	Motivatie
	Weet niet	1	
	Vraag 2	Nee	0
'Vind je Engels leuk?'	Ja	2	Motivatie
	Soms	1	
	Vraag 3	Nee	2
'Vind je het spannend om Engels te praten?'	Soms	1	Motivatie
	Ja	0	
	Vraag 4	Nee	0
'Lees je wel eens in het Engels?'	Probeer het	1	Motivatie
	Ja	2	Eigen blootstelling
	Vraag 5	Nee	0
'Schrijf je wel eens in het Engels?'	Probeer het	1	Motivatie
	Ja	2	Eigen blootstelling
	Vraag 6	Nooit	0
'Spreek je Engels in het gezin?'	Soms	1	buiten
	Vaak	2	school
	Vraag 7	Nooit	0
'Spreek je Engels met familie/vrienden?'	Soms	1	buiten
	Vaak	2	school
	Vraag 8	Spelletjes	Geen=0
'Wat doe je na school in het Engels?'	Liedjes	1-2 = 1	Eigen
	Boekjes	3-4 = 2	blootstelling
	Filmpjes		
	Vraag 9	Nederlands	0
'Welke taal spreek je thuis het meest?'	Engels	1	
	Anders	2	
	Vraag 10	Geen andere	0
'Welke andere talen worden er thuis gesproken?'	Anders	1	

9.5. Vragenlijst Your English Quiz groep 7

Tabel 22: Codes vragenlijst groep 7

Vraag	Antwoord	Code	Thema
Vraag 1	Nee, moeilijk	0	Attitude
John zegt: "Ik vind Engels op school een makkelijk vak." Ben je het met John eens?	Tussenin	1	Motivatie
	Ja, makkelijk	2	
	Vraag 2	Nee, niet leuk	0
Yasmin zegt: "Ik vind Engels op school een leuk vak". Ben je het met Yasmin eens?	Ja, leuk	2	Motivatie
	Weet niet	1	

Vraag 3	Nee, niet belangrijk	0	Attitude
Tom zegt: "Ik vind het belangrijk voor mijn toekomst om goed Engels te kunnen". Ben je het met Tom eens?	Ja, belangrijk	2	Motivatie
	Weet niet	1	
Vraag 4	Kijk niet	0	Attitude
Stel je voor: Je hebt een dvd gekregen met een Engelstalige tekenfilm die je graag wilt zien, maar de film heeft geen ondertiteling. Wat doe je?	Probeer het	1	Motivatie
	Kijk wel	2	
Vraag 5	Nee, durf niet	0	Attitude
Mark zegt: "Ik durf best Engels te spreken. Ik ben niet zo bang dat ik fouten maak." Ben je het met Mark eens?	Lastig	1	Motivatie
	Ja, durf wel	2	
Vraag 6	Niet	0	Eigen
Stel je voor: Je krijgt een boek dat je graag wil lezen, maar het boek is Engelstalig. Wat doe je?	Probeer het	1	blootstelling
	Wel	2	Motivatie
Vraag 7	Nooit gedaan	0	Eigen
Schrijf je wel eens in het Engels een briefje/kaartje of chat je wel eens in het Engels?	Soms	1	blootstelling
	Ja, vaker	2	Motivatie
Vraag 8	Nooit	0	Eigen
Spreek je wel eens Engels buiten school?	Soms	1	blootstelling
	Ja, vaak	2	Motivatie
Vraag 9a	Nooit	0	Blootstelling
Spreek jij vaak Engels buiten school? [Thuis, met mijn ouders en broers en zussen]	Soms	1	buiten
	Vaak	2	school
Vraag 9b	Nooit	0	Blootstelling
Spreek jij vaak Engels buiten school? [Met vrienden]	Soms	1	buiten
	Vaak	2	school
Vraag 9c	Nooit	0	Blootstelling
Spreek jij vaak Engels buiten school? [Met familieleden]	Soms	1	buiten
	Vaak	2	school
Vraag 9d	Nooit	0	Blootstelling
Spreek jij vaak Engels buiten school? [Op vakantie, met mensen die ik tegenkom]	Soms	1	buiten
	Vaak	2	school
Vraag 9e	Nooit	0	Blootstelling
Spreek jij vaak Engels buiten school? [Met onbekenden door het jaar heen]	Soms	1	buiten
	Vaak	2	school
Vraag 10a	Nooit	0	Eigen
Hoe vaak ben jij buiten school met Engels bezig? [Engelstalige computerspelletjes spelen]	Soms	1	blootstelling
	Vaak	2	Motivatie
Vraag 10b	Nooit	0	Eigen
Hoe vaak ben jij buiten school met Engels bezig? [Luisteren naar Engelse liedjes]	Soms	1	blootstelling
	Vaak	2	Motivatie
Vraag 10c	Nooit	0	Eigen
Hoe vaak ben jij buiten school met Engels bezig? [Engelstalige filmpjes/programma's gekeken zonder Nederlandse ondertiteling (bijvoorbeeld YouTube)]	Soms	1	blootstelling
	Vaak	2	Motivatie

Vraag 10d	Nooit	0	Eigen
Hoe vaak ben jij buiten school met Engels bezig?	Soms	1	blootstelling
[Op tv, internet of in de bioscoop Engelstalige films kijken met Nederlandse ondertiteling]	Vaak	2	Motivatie
Vraag 10^e	Nooit	0	Eigen
Hoe vaak ben jij buiten school met Engels bezig?	Soms	1	blootstelling
[Een boek, tijdschrift of website in het Engels lezen]	Vaak	2	Motivatie
Vraag 11	Nederlands	0	Thuis talen
Welke taal spreek je thuis het meest?	Engels	1	
	Anders	2	
Vraag 12	Geen andere talen	0	Andere talen
Welke andere talen worden bij jou thuis nog meer gesproken?	Engels	1	
	Anders	2	
	Nederlands	3	